

ALELUJA, POJMO VSI, KRISTUS VSTAL JE IN ŽIVI

Velika noč, praznični zvonovi, vstajenska procesija, velikonočne pesmi, voščila, velikonočne jedi, veselo praznično vzdušje...

To, kar je danes za mnoge postalo le bogato ljudsko izročilo ali zgolj folklor, je za nas vernike vse prevečkrat le ekstatično stanje naše mrtve zavesti, nekakšno vznihanje pred čudežnim, nepojmljivim. Za nekaj dni nas zajame opoj vstajenja. Obredi velikega tedna in velikonočno slavje razprostrejo v nas nalomljena krila našega duha. Velikonočni po izgledu se kaj hitro po praznikih prepustimo padanju v moreče, zatoхло, pusto vsakdanje životarjenje, če ne celo v nižine neodrešenosti in duhovnega suženjstva.

Ker smo v vsakdanosti taki - mračni, malodušni, nesrečni -, potrebujemo čudežev, česa neobičajnega, spektakularnega, nečesa, kar nam daje občutek, da se presegamo. Kaj drugega je ta naša potreba kot kupčija z Bogom? Vstajenje! Ravno prav. Da se za nekaj dni postavimo na stran tistega, ki je premagal smrt, nas potolaži, opogumi, ohrabri.

VSEM BRALCEM, SODELAVCEM IN PRIJATELJEM
ŽELIMO VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE.
NAJ BI KRISTUSOVA VSTAJENJSKA ALELUJA VSEM
PRINESLA RES VELIKO DUHOVNEGA BOGASTVA.

OB TEM PA NAJ BI TA PRAZNIK
POMENIL TUDI PRAVO VSTAJENJE NAŠE NARODNE
SKUPNOSTI, KI PRAV SEDAJ TRDNO PRIČAKUJE
ZASLUŽENO URADNO PRIZNANJE.

Novi glas

*Zaradi vmesnih praznikov pribodnji teden našega
lista ne bo. Izšel bo spet v četrtek, 4. maja.*

Velika noč je nekaj drugega. Je nekaj, kar močno presega ljudska izročila, folkloro, trenutna občutja oživljene duhovne zavesti, nekajdnevni vzpon na goro odrešenja. Velika noč je v srečanju z Vstalim. Velika noč je v konkretnem vsakodnevnem prepoznavanju križanega in od mrtvih vstalega Kristusa. Srečamo in prepoznamo ga na kalvariji našega življenja in v vstajenjskem jutru naših vsakodnevnih izkušenj. Prepoznavamo ga v živem odnosu z Njim in v soočenju z Njegovo potjo.

Brez poti ni duhovnosti. Brez poti se ne pride na cilj. Brez poti življenje nima niti smeri niti smisla.

Žene, o katerih poročajo evangelijski odlomki, so se zgodaj zjutraj odpravile na pot iz mesta k Jezusovemu grobu. Šle so na pokopališče, da bi počastile mrtvega, a so se znašle pred glasniki življenja: "Kaj iščete živega med mrtvimi? Ni ga tukaj, temveč je bil obujen" (Lk 24, 5-6). Dobile so naročilo: "Pojdite in povejte učencem: pred vami pojde v Galilejo, tam ga boste videli" (Mt 28, 7).

Srečanje z Vstalim Kristusom narekuje pot v Galilejo človekovega življenja. V Galileji je Jezus s svojimi učenci živel vsakdanje življenje; tam je bil krščen, tam je začel z oznanilom evangelija, tam je izbral dvanajstere, tam je ozdravil bolnike, osvobajal obsedene, odpiral oči slepim. V Galileji so ga učenci prepoznali kot Vstalega. Ob vodah Galilejskega jezera je prižgal ogenj, jim spekel ribo in razlomil kruh.

STRAN 5

ZVONE ŠTRUBELJ

MARKO IVAN RUPNIK: KRIZANJE, KAPELA REDEMPTORIS MATER PAPEZA PAVLA II. / FOTO AMENDOLA. © LIBRERIA EDITRICE VATICANA

1

ČETRTEK
20. APRILA
2000

02 Alojz Tul
DRŽAVA ZAPRAVLJA VERODOSTOJNOST

02 **POTRES PO DEŽELNIH VOLITVAH**

03 Drago Legiša
NOVA STRANKA IN ZAMEJCI

03 Janez Povše
VSTAJENJE ZMAGA VSEH ZMAG

05 Breda Susič
KAKO DOŽIVLJAMO MLADI VELIKO NOČ

06 Majda Artač Sturman
PRODAJALKA BUTARIC

06 Saša Martelanc
NAGOVOR

07 Marko Vuk
PRIZOR IZ OSREDJA KRŠČANSKE VERE

09 Boris Pahor
NAŠE DIVERZIJE IN ADVERZIJE

10 Ivan Žerjal
ODPOVEDNA PISMA USLUŽBENCEM GM

16 Danijel Devetak
STARŠI NAJ IZBIRAJO STRMO IN OZKO POT

19 Damjan Hlede
DEŽELNA PODPORA ZA DRUŽINE Z OTROKI

Veliko moraš pretrpeti,
da to spoznanje pridobiš:
kdor hoče ljubiti, živeti,
ta mora poljubiti križ.

Srečko Kosovel

SVET OKROG NAS

OB ZASTOJU ZAŠČITNEGA ZAKONA V PARLAMENTU

DRŽAVA ZAPRAVLJA VERODOSTOJNOST

ALOJZ TUL

Začnimo kar z ugotovitvijo, da so zainteresirani politični in drugi krogi večinskega naroda vedno radi prikazovali slovensko manjšino kot zanemarljivo s količinskega vidika, zlasti v primerjavi z južnotirolskimi Nemci. Odtod tudi njihova zahteva po preštevanju pripadnikov manjšine kot pogoj za stopnjo njihove zaščite, kakor da se lahko barantajo temeljne človekove pravice, ki so naravne in zato neodtujljive. Med le-te nedvomno spadajo pravice manjšinskih narodnih skupnosti, kar potrjujejo tudi mednarodne listine, ki jih je večina sodobnih demokratičnih držav osvojila. To velja še posebno za članice evropskih organizacij.

ZAMUJENE

PRILOŽNOSTI ITALIJE

Če se konkretno osredotočimo na Slovence v mejah italijanske države, ugotovimo, da oni zanjo obstajajo šele po drugi svetovni vojni, ko je bila sprejeta nova ustava ob upoštevanju določil pariške mirovne pogodbe. Toliko je res, da so ustavodajni očetje že takrat določili, da se naši deželi Furlaniji-Juljski krajini prizna posebna avtonomija prav zaradi prisotnosti slovenskega prebivalstva. To so storili tudi z namenom, da se povej na Italija predstavi mednarodni javnosti v novi luči.

Nato je bilo več priložnosti, da bi se takšna demokratična izkazala, a je na žalost zadnji obračun bolj skromen, čeprav so pretekla cela desetletja. Slika je še toliko bolj nespodbudna ob dejstvu, da je bila zaščita Južnih Tirolcev in valdostskih Francozov že davno dostojno urejena.

Vprašanje organske zaščite slovenske manjšine se je za Italijo postavilo ob več priložnostih, zlasti še po podpisu dveh pomembnih mednarodnih pogodb, in sicer Londonske spomenice o soglasju glede ureditve tržaškega

Čas za odobritev zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Italiji se nezadržno izteka. Smo takorekoč tik pred dvanajsto uro. Tako naš list kot drugi manjšinski mediji so že izčrpno poročali in komentirali politično neodločenost vlade in parlamenta. Zato ne bomo obnavljali stvari in dogodkov, ki so našim bralcem že znani. Zato bomo skušali v tem prispevku malo globlje pogledati v zakulisna ozadja, ki botrujejo stalnemu zavlačevanju in odlaganju zaključne obravnave omenjenega zakona v italijanski poslanski zbornici, in narediti ustrezne zaključke.

vprašanja leta 1954 in Osimskega sporazuma o dokončnosti meje z Jugoslavijo leta 1975. Na iz teh listin izvirajočo obveznost je slovenska manjšina stalno opozarjala in zahtevala njeno izpolnitev. Glede Posebnega statuta so se italijanske oblasti izgovarjale, da ga državni parlament ni ratificiral, glede Osima pa, da jih obvezuje le ohranitev do takrat pridobljenih pravic. Še prej so bili Slovenci grobo izigrani ob izglasovanju posebnega statuta avtonomne dežele F-Jk leta 1963.

Nadalje moramo tu omeniti še ustanovitev znane Casandrove rimske komisije za proučevanje problemov slovenske manjšine, ki je delovala skoraj tri leta (1978-1980), a se je razšla brez kakršnih koli skupnih zaključkov prav zaradi pomanjkanja politične volje s strani vlade.

Nekaj podobnega se sedaj dogaja z zaščitnim zakonom v parlamentu, ko vlada pravi, da pri njej obstaja politična volja po njegovi čimprejšnji odobritvi, poslanska zbornica oz. nekatere v njej prisotne stranke pa se igrajo svoje igrice in zapravljajo eno zadnjih priložnosti, da spoštujejo dano besedo.

KAJ JE V OZADJU

Spričo tako očitnega slepmišljenja je povsem upravičeno se vprašati, kakšne sile v ozadju vplivajo na stalno izmikanje zaključni razpravi in glasovanju zakona. Vtis je, da v Rimu še vedno bojzljivo prisluhnejo izzivanju tržaške skrajne desnice in čakajo, da se bo umirila... To je zelo zaskrbljujoče, kajti v prihodnjih tednih se utegne zgoditi, da

bodo nekatere vladne stranke skušale ponovno izsiljevati slovensko manjšino, naj pristane na nadaljnje kleščanje zaščitnega zakona, češ da v nasprotnem primeru ne morejo zagotoviti potrebne večine poslancev za odobritev zakona. To je sicer pesimistično predvidevanje, ki upamo, da se ne bo uresničilo, a moramo biti nanj politično pripravljeni. Tudi odložitev in sprememba okvira prvotno zamišljene protestne manifestacije manjšine s 15. aprila na 6. maj bi lahko sodila v zgoraj nakazani scenarij.

Če se bo to ali kaj podobnega zgodilo, bo italijanska država zapravila že načeto verodostojnost v očeh slovenske manjšine, ki bi bila tako postavljena pred obvezno dilemo, kako naprej. Razočaranje manjšine nad levosredinsko vladno navezo bi bilo v tem primeru nepopravljivo.

POMEMBNA RAZSODBA ZA SLOVENCE NA KOROŠKEM

Avstrijsko ustavno sodišče je razsodilo, da je dosedanje stanje dvojezičnega šolstva na Koroškem nezakonito. Zato je pozvalo dunajski parlament, naj do začetka šolskega leta 2001-2002 razširi dvojezično šolstvo tudi na četrto stopnjo osnovnih šol. V četrtilih razredih osnovnih šol je bila slovensščina namreč le učni predmet. Odslej bo moral pouk dvojezično potekati tudi na četrti osnovnošolski stopnji. Slovenci na Koroškem že razmišljajo o obvezah, ki jih čakajo, ko bodo oblasti ukrepale v skladu z razsodbo.

PRESEDNIK VLADE D'ALEMA NEPREKLICNO Odstopil

POTRES PO DEŽELNIH VOLITVAH

Izidi upravnih volitev v 15 deželah z navadnim statusom utegnejo imeti globoke posledice v italijanskem političnem življenju. Tako imenovani *Dom svoboščin*, kot glavni voditelj opozicije Berlusconi naziva volilno zaveznitvo med Polom svoboščin in Severno ligo, je namreč imel na deželnih volitvah prodoren uspeh, saj je osvojil osem od skupnih 15 dežel, pri čemer velja poudariti, da bo odslej imel v svojih rokah ves "bogati" Sever, kar bo gotovo imelo veliko težo v nadaljnjem političnem dogajanju v državi. Zanimivo in tudi pomenljivo je, da je Berlusconi zmagal tudi v Liguriji, ki je bila doslej tako rekoč tradicionalno "rdeča", poleg tega ima večino v Laziju, kjer je za deželnega predsednika kandidiral predstavnik Nacionalnega zaveznitva, slednje pa je zdaj tudi najmočnejša stranka v Rimu in deželi.

Po novih volilnih predpisih so predsedniki dežel bili izvoljeni neposredno, tako da so jih komentatorji že proglasili za "guvernerje", kar pomeni, da bodo odslej ime-

li znatno večje pristojnosti in torej tudi več oblasti. Politologi zato že govorijo, da je bil s tem narejen važen in morda celo odločilen korak na poti v federalno ureditev države. Če to drži, pa bo pokazala morda že bližnja prihodnost, saj vemo, kako je težko odpravljati centralistično miselnost.

Kot vemo, je v volilni boj posegel sam predsednik vlade Massimo D'Alema, zato je s porazom leve sredine prejel hud udarec tudi osebno. Menil je, da mora tudi ustrezno ravnati. Že dan po volitvah se je odpravil na Kvirinal in predsedniku republike sporočil svoj nepreklicni odstop. Državni poglavar pa je predsednika vlade pozval, naj o novem političnem položaju poroča parlamentu, ki je edini pristojen, da reši krizno situacijo. V pogovoru s časnikarji je D'Alema povedal, da je osebno proti predčasnemu razpustu parlamenta in razpisu državnoborskih volitev. Pri tem je navedel referendum, ki je že razpisan za prihodnji mesec, in nujnost, da se odobri nov vo-

litni zakon, ki naj zagotovi politično stabilnost v državi. Vsekakor bo o tem svobodno odločal parlament.

Opozicija seveda soglasno zahteva odstop D'Alemove vlade in odločno pritiska na predsednika republike, naj razpusti parlament, čemur naj sledijo državnoborske volitve. Berlusconi, Bossi, Fini in ostali voditelji opozicije hitijo zatrjevati, da po takšnih izidih deželnih volitev sedanja vlada ni več legitimna in da bi njeno trajanje do rednega konca mandata, ki bo potekel prihodnje leto, pomenilo hud napad na suverenost ljudstva. Slednje pravijo Berlusconi in njegovi zavezniki - pa je že v nedeljo, 16. t.m., jasno izrazilo voljo po konkretnih spremembah, to je po zamenjavi sedanje levosredinske vlade.

Slovenska narodna manjšina se ob takšnem stanju v Italiji čuti prizadeto, ker bi morebitni razpust parlamenta spet odložil v nedogled ureditev vprašanja njene zakonske zaščite s posledicami, ki so na dlani.

DL

NA DALJNEM VZHODU

DVE KOREJI

BREDA SUSIČ

Pozornost svetovnega javnega mnenja se je minuli teden obrnila na Daljni vzhod, točneje k Južni in Severni Koreji, ki sta uradno napovedali skupen vrh sredi junija. Voditelja obeh držav se bosta srečala prvič, odkar sta polotok razdelili hladna in korejska vojna. Kim Jong Il, ki je komunistični prestol Severne Koreje (ne pa tudi predsedstvo države, ki ostaja tudi po smrti v rokah očeta, velikega leaderja) podedoval po smrti Kima Il Sunga leta 1994, in Kim Dae Jung - zaradi političnih preganjanj znan kot azijski Mandela, ki je v Seulu na oblasti od leta 1977, in ki se je po 44 letih odpovedal t.i. trdi liniji v odnosu do Severne Koreje in se opredelil za iskanje dialoga in miru med obema državama, se bosta torej srečala v Pjongjangu od 12. do 14. junija na summitu, ki ga je svetovna javnost označila za zgodovinskega.

Odločitev je padla po vrsti tajnih dogovorjanj med predstavniki obeh diplomacij. Opazovalci komentirajo, da je odločitev padla tudi zato, ker je želel Pjongjang na konkreten način pomagati Kimu Dae Jungu, ki je bil pred težko notranjo politično preizkušnjo. Južnokorejski premier namreč v svetu uživa sloves začetnika dialoga s Severno Korejo, znotraj države, posebno v lastni stranki, pa trenutno ni nabolj popularen.

Geopolitika je odigrala v igri zgodovine Korejskega polotoka veliko vlogo. Koreja se je predvsem v zadnjem stoletju znašla tako na edinstvenem kot tudi nevarnem križpotju med samimi svetovnimi velesilami - Kitajsko, Sovjetsko zvezo, Japonsko in ZDA. To strateško pozicijo je plačala z vojnami (rusko-japonska l. 1905), okupacijami (japonska l. 1910), boji med tujimi velesilami na njenih tleh (med drugo svetovno vojno so se tam spopadale ZDA s SZ, Mao Tse Tung s Čang Kaj Šekom) in nazadnje z razdelitvijo in vojno med severnim in južnim delom države. Po pol stoletja trajajočih napetostih je razvoj v obeh državah šel v vzratno smer. Južno Korejo je skozi politične diktature popeljal do ekonomskega razcveta in nazadnje tudi do politične demokracije, Severno Korejo pa skozi t.i. doktrino "juče", ki zagovarja samozadostnost države, do hude ekonomske krize tudi zaradi spremenjenih svetovnih ravnesij po padcu Berlinskega zidu in pragmatičnem obratu Kitajske, zelo hudega pomanjkanja najosnovnejših dobrin in dveh milijonov mrtvih zaradi lakote.

Nazadnje pa bodo geopolitični interesi (bolj kot striktno ekonomski) omogočili tudi ponovno zблиžanje med Korejama in morebitno ponovno združitve. Naravna bogastva Severne Koreje tako kot tudi njen sorazmeroma maj-

hen in nesodoben trg niso v centru interesov svetovnih in sosednjih velesil. Južnokorejske tvrdke-velikanke zanimajo investicije v severni sosedbi, samo dokler bo njena delovna sila tako zelo poceni, da bo lahko tekmovala s Kitajsko (ki se je tačas že odprla za tako in drugačno ekonomsko sodelovanje s kapitalističnimi državami). Vlaganja v velika infrastrukturna dela za posodobitev Severne Koreje so pod vprašajem, saj še ni jasno, kdo bo lahko ta dela financiral.

Toda zadnja ovira na poti oblikovanja nove podobe in novega vsestranskega zaleta Severno-vzhodne Azije je še zaprtost Severne Koreje. Ekonomske morske poti, ki so v vzhodni Sibiriji večji del leta zaprte zaradi ledu, bi bile lahko dostopne skozi severnokorejska pristanišča. Integracija prevoznih sistemov Južne in Severne Koreje je v Seulu že predvidena v natančnih načrtih in študijah. Že vrsto let se o tem pogovarjajo tudi Rusi. Celotna Organizacija združenih narodov je v svojih programih za razvoj oblikovala širokopotezni načrt, t.i. projekt reke Tumen, ki bi povezal Kitajsko, Rusijo in obe Koreji.

Čeprav poznavalci vzhodno-azijskih razmer opozarjajo, da bo proces približevanja dveh Korej zelo počasen in težaven, pa lahko ugotovimo, da bo najverjetneje globalizacija v tem primeru vendarle pripeljala do pozitivnih rezultatov, ki bodo lahko začetek novega obdobja na omejenem območju.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 533177

FAX 0481 536978

E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 365473

FAX 040 775419

E-MAIL nglasts@tin.it

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATELJ: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 70.000,

INOZEMSTVO 110.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 140.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

FC

OB ZDRUŽITVENEM KONGRESU SLS-SKD

NOVA STRANKA IN ZAMEJCI

DRAGO LEGIŠA

V soboto, 15. t.m., je bil v Festivalni dvorani v Ljubljani združitveni kongres Slovenskih krščanskih demokratov (SKD) in Slovenske ljudske stranke (SLS). S tem se je po pripravah, ki so trajale kar nekaj let, izoblikovala nova slovenska politična stranka, katere člani so pripadniki obeh pravkar omenjenih strank. Navidez se zdi zadeva silno preprosta, a že samo dejstvo, da je rojevanje nove stranke trajalo tako dolgo, dokazuje, da je bilo treba odstraniti mnogo ovir in premagati marsikatero težavo. Da to ustreza resnici, je lahko spoznal tudi, kdor je spremljal potek združitvenega kongresa.

Delegati so na kongresu med drugim odobrili statut in program, ki sta temeljni strankini listini. Če nanju gledamo z našega zamejskega zornega kota, moramo opozoriti na tiste njune člene, ki nas zadevajo neposredno. Že v prvem členu statuta je rečeno, da "stranka deluje na območju Slovenije, med Slovenci v zamejstvu in med izseljenimi po svetu". Član nove stranke je npr. tudi slovenski državljani, ki ne prebiva v republiki Sloveniji, Slovenci, ki niso državljani RS, pa lahko postanejo strankini "zunanjji člani", a brez aktivne in pasivne volilne pravice (6. člen). Novost vseka kor predstavlja zadnji odstavek 44. člena statuta, ki določa, da je "član regionalnega odbora na dvojezičnih območjih tudi po en predstavnik italijanske oz. madžarske narodnosti".

Tudi v programu nove stranke je nekaj odstavkov, ki neposredno zadevajo narodne manjšine. Tako je v drugem poglavju, kjer je govor o "človekovih pravicah in o državi, utemeljeni na pravu in demokraciji", tudi odstavek, ki se nam zdi zelo važen in ga zato navajamo v celoti: "Demokratska in pravna država, za kakršno se zavzema, dosledno varuje človekove pravice posameznikov, formalnih in neformalnih skupin, s posebnim poudarkom na nacionalnih manjšinah. Zavzemamo se za načelo recipročnosti in ga razumemo kot pozitiven način sodelovanja s sosednjimi državami, v smislu, da naj bo tudi načelo dobrega zgleda. Vendar naj se v primerih, ko se sklepajo mednarodne pogodbe za zaščito slovenskih manjšin, zahteva dosledno upoštevanje načela recipročnosti." V poglavju o kulturi med drugim beremo: "Slovenija mora s svojim kulturnim razvojem opravičiti vlogo matice v razmerju do zamejskih Slovencev, obenem pa zagotoviti vključevanje kulturnega snovanja Slovencev kjerkoli po svetu v ce-

Združeni za Slovenijo je bilo geslo združitvenega kongresa Slovenske ljudske stranke in Slovenskih krščanskih demokratov v Festivalni dvorani nekdanjega Baragovega semenišča v Ljubljani. Plečnikova stavba je bila v soboto, 15. t.m., slovesen kraj za zgodovinsko dejanje, kot so združitveni kongres označili sami delegati in njihovi najvišji predstavniki.

Kongres se je začel z zamudo, ki so jo prijetno napolnili pevci slovenske legendarne skupine Pepel in kri s svojimi večnozelenimi melodijami, med katerimi je izstopala njihova znana Dan ljubezni. Če bo to zares dan ljubezni tudi med nekdanjimi krščanskimi demokrati in pripadniki Slovenske ljudske stranke, so seveda pokazal čas. Po združitvenem dnevu sodeč, pa lahko zapišemo, da je bilo na kongresu veliko dobronamernih predlogov in mnenj, kot tudi to, da je petsto delegatov opravilo svojo nalogo, saj je z veliko večino podprlo združitveno listino med SKD in SLS in tako je nastala nova slovenska politična stranka, ki nosi ime SKD+SLS Slovenska ljudska stranka.

Delegati so soglasno odobrili sporazum o združitvi SLS in SKD, saj sta bila med petsto delegati obeh strank le dva glasova proti združitvi, medtem ko je bil za predsednika nove politične stranke izvoljen dr. Franc Zagožen (na sliki), in sicer s 300 glasovi, medtem ko je njegov protikandidat Lojze Peterle prejel 195 glasov. Pet glasov je bilo neveljavnih.

Prav Lojze Peterle in Marijan Podobnik, prvaka obeh združitvenih strank, sta prva nagovorila prisotne na kongresu in v svojih nago-

vorih povedala, da so se za združitev soglasno odločili zato, ker je to edina pot za bolj demokratsko, svobodnejšo in lepšo Slovenijo.

"Tu smo zato, da postanemo eno, za trdno, samozavestno stranko, ki bo zmogla dovolj modrosti za uspešno vodenje Slovenije! Vse Slovence moramo povezati v eno narodno telo! Na tem kongresu moramo biti vsi zmagovalci, da bomo jutri vsi zmagovalci!" so misli Marijana Podobnika, za katerim je spregovoril Lojze Peterle. V svojem govoru je naglasil predvsem potrebo, da se v Sloveniji prekinajo totalitarni načini obnašanja v slovenski družbi in se zagotovi njen prehod v evropski vrednostni okvir. Zavzel se je za tako stranko, ki bo "imela takšen potencial, kot ga nima nobena druga stranka v Sloveniji". O svoji kandidaturi za predsednika nove stranke je dejal, da se kandidira zato, ker je demokrat.

Dolga vrsta pozdravnih govorov je sledila obema nagovoroma prvakov združitvenih strank; med pozdravnimi govori ne smemo pozabiti na bodrilne besede tržaškega pisatelja Alojza Rebule kot tudi ne na pozdravne besede dr. Damijana Terpina, deželnega podtajnika stranke Slovenska skupnost. Med gosti kongresa iz zamejstva je bil tudi predstavnik SSk Marijan Terpin. Med gosti, ki so pozdravili kongres, so bili tudi predstavniki Ljudske stranke iz Avstrije in nekdanji avstrijski zunanji minister Alois Mock, predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev Bernard Sadovnik, predstavnik Združene liste socialnih demokratov Borut Pahor in Janez Janša, prvak Slovenskih socialdemokratov. Prav Janša je dejal, da je združitveni kongres zgodovinsko dejanje, saj je "politično nebo nad Slovenijo tako postalo bolj jasno". Odmeven je bil tudi govor Ivana Omana, ki so ga imenovali za častnega predsednika nove stranke.

Novo politično stranko bo torej vodil dr. Franc Zagožen, medtem ko bodo njeni podpredsedniki Lojze Peterle, dr. Andrej Bajuk in Marijan Podobnik. Združitveni kongres je sprejel program in statut nove stranke ter izvolil organe nove stranke, med njimi 22-članski izvršilni odbor in 110-članski svet stranke.

Volitve so se zavlekle dolgo v noč, ker so vsakemu delegatu razdelili glasovnico osebno in je to trajalo celi dve uri. Po izvolitvi se je dr. Franc Zagožen zahvalil za izkazano zaupanje in za pomembno in odgovorno mesto predsednika nove stranke in vse delegate povabil k oblikovanju nove, močne stranke, ki se bo zavzemala za to, da bo postala stranka demokracije in bo delovala v korist vseh Slovencev. Po njegovem mnenju je sedaj prvenstvena naloga stranke rešiti vladno krizo v Sloveniji in v ta namen je nova stranka tudi predlagala za novega mandatarja dr. Andreja Bajuka, za katerega pa so v stranki LDS že povedali, da ne bodo glasovali.

JUP

lotno kulturno dogajanje in tako soustvarjati skupni slovenski kulturni prostor." V predzadnjem poglavju strankinega programa, ki obravnava zunanjo politiko, pa je med drugim zapisano: "Državljanji drugih držav, ki so slovenskega rodu, naj bodo to zamejci ali izseljenci, predstavljajo pomemben del narodne skupnosti. Zunanja politika jim mora nuditi podporo in povedavo z matičnim narodom. Istočasno morajo služiti kot most razumevanja in sodelovanja z državami, v katerih živijo."

Slovenci, ki živimo izven meja matične države, zlasti pa mi v zamejstvu, smo lahko upravičeno zadovoljni, da obe temeljni listini združene stran-

ke vsebujeta tako načelna kot tudi stvarna določila, ki nas neposredno zadevajo. To pomeni, da bo nova stranka posvečala ustrezno pozornost tudi našim problemom. Mislimo, da se ne motimo, če napišemo, da tolikšne pozornosti ne najdemo v programih in statutih ostalih slovenskih političnih formacij. To seveda še ni nobeno trdno jamstvo, da bodo besedam sledila tudi dejanja.

Na kongresu v Festivalni dvorani je marsikateri govornik poudarjal, da gre za "zgodovinski" dogodek, in je marsikdo tudi ugotavljal, da ima združena stranka največjo poslansko skupino v državnem zboru. To seveda ustreza resnici, a gre bolj za stati-

tično ugotovitev glede na negotovo prihodnost sedanjega parlamenta in vlade, torej prihodnosti celotne slovenske politične stvarnosti. Kot vemo, so v demokraciji zelo važni programi posameznih političnih formacij, a zdaleč najpomembnejši je obseg konsenza, ki ga stranka ima med volivkami in volivci. Samo če se bo novi stranki posrečilo povečati omenjeni konsenz, bo združitveni kongres ostal zapisan kot zgodovinski. Ne glede na to je združitev SKD in SLS gotovo pomemben politični dogodek, saj se je z njim slovenska politična scena poenostavila, postala bolj prozorna in ljudem laže razumljiva.

VELIKONOČNA MISEL

VSTAJENJE, ZMAGA VSEH ZMAG

Vstajenje je zmaga vseh zmag in nobena zmaga mu niti podobna. Vstajenje je poslednja postaja, ki jo je prehodil učlovečeni Bog, najtežje dosegljivi cilj, ki pa vse druge cilje neskončno presega. Vstajenje daje pravo luč in pravi pomen božji poti na zemlji, ki je želela povedati dvoje. Kakšna da je v resnici božja narava, narava Očeta, in kako bo človek vendar zmogel nelahko tukajšnjo pot. Bog je zato prehodil in hotel prehoditi vso človekovo pot, ker je vedel, da je ta pot težka. Prav zaradi tega, ker je ta pot težka, je želel iti skozi vse najhujše trenutke, da bi bilo lažje človeku. In tako je bil podobno kot človek deležen nerazumevanja, podobno kot človeka so ga kaznovali, če je govoril resnico, ga zasramovali zaradi njegovih najlepših misli, podobno kot človeka so ga zasledovali, za njim oprezali, ga izdali, zatajili, osramotili in obtožili, ne da bi komu storil kaj hudega, slednjič pa so ga za njegovo nedolžnost še obsodili in usmrtili. Preživel je torej vse največje možne stiske, preganjanja, krivice, vse to je preživel, da bi bil v družbo človeku, kadar bo tudi slednjega zajelo sovraštvo od zunaj in trpljenje od znotraj. Na koncu je želel prehoditi še največjo grozo, ki čaka vsakogar, namreč smrt, konec tuzemskega življenja. Prav za človeka je želel prestopiti ta prag med to stran in on stran in ga razsvetliti, pustiti na njem svojo blagodejno sled, da ne bo na tem pragu nihče in nikdar sam in ne bo šel onkraj osamljen in strt. Utrl nam je pot, olajšal nam jo je, na koncu pa je storil še tisto največ, o čemer nobena beseda ne more povedati prave besede. Vstal je od mrtvih, se nam pokazal ter nam povedal, da ni razloga za tesnobo in strah, saj je življenje večno in nikoli ne umre in tako smo tudi mi večni in v resnici ne bomo umrli.

Bog je uresničil vstajenje, ker je vedel, da ga potrebujemo. Vdahnul nam je toliko zavesti, da se zelo zgodaj zaveemo svojega zemeljskega konca. In ker se te resničnosti zavedamo, bi bili najbednejša bitja stvarstva, v kolikor ne bi bilo višje rešitve. Bog pa je dokazal, da ves čas misli na človeka in ga skrbno spremlja, zato nam je sporočil vstajenje, sicer bi bili sužnji smrti. Bili bi sužnji smrti in ne bi mogli ustvarjati božjega kraljestva na zemlji, ki ni nič drugega kot ljubezen do bližnjega in do vseh ljudi. Zaradi daru vstajenja lahko v srcu mislimo tudi na druge in tako bomo nekega dne odpravili krivice, bolečine, revščino in lakoto, potem ko bomo dokončno odkrili, da je le dobrota edini pravi smisel tega življenja. Vsa ta razodetja nam daje vstajenje, ki je čudež in je dejanje, je zmaga Boga in zmaga človeka.

JANEZ POVŠE

MLADI ZAMEJCI NA MEDNARODNEM SREČANJU

Preživeti teden dni med mladimi iz vse Evrope, spoznati nove prijatelje, nove kraje, izmenjati izkušnje o delu na mladinskem področju. To in še mnogo drugega čaka skupino sedmih Tržačanov, članov skupine Mladi v odkrivanju skupnih poti, ki so po zaslugi Mladinske sekcije Slovenske skupnosti minulo soboto odšli na mednarodno srečanje. Na Južnem Tirolskem so se zbrali predstavniki mladinskih organizacij različnih evropskih manjšin. *Easter seminar* (velikonočni seminar) je letni zbor članic evropske organizacije *Youth of European Nationalities* (YEN). Program predvideva mladinske delavnice (ples, hoja v hribe, *free climbing*, kulinarika, internet itd.), spoznavanje manjšine gostiteljice, t.j. Nemcev v Tridentinskem Južnem Tirolu, obisk krajev, kjer manjšina živi, in občni zbor organizacije YEN. BS

TRIBUNA O POLOŽAJU SLOVENCEV V ITALIJI

Forum za Goriško, organizacija civilne družbe, bo jutri, v petek, 21. aprila, v Novi Gorici priredil javno tribuno o mednarodni politiki. Sodeloval bo slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel. Javno

tribuno bo vodil nekdanji novogoriški župan in minister v slovenski vladi pod predstvom Staneta Kavčiča, Joško Štrukelj, sicer podpredsednik Foruma za Goriško. V vabilu za udeležbo na okrogli mizi, ki se bo začela ob 17. uri v dvorani novogoriške občine na Bevkovem trgu, je med drugim tudi zapisano, "da bodo posebej obravnavali odnose Slovenije z Italijo in položaj zamejskih Slovencev". M.

V NOVI GORICI ULICA ZORKA JELINČIČA

Mestni svet občine Nova Gorica je na zasedanju 13. t.m. sprejel tudi sklep o poimenovanju ene izmed novih ulic po primorskem narodnem delavcu, protifašistu in znanemu voditelju organizacije TIGR Zorku Jelinčiču. Poimenovanje sta predlagala zgodovinar Branko Marušič in Društvo za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske, soglasje pa sta dala tudi sin in hči Zorka Jelinčiča Dušan in Jasna Jelinčič. Poimenovanje nove ulice, ki bo povezovala Kidričevo ulico z ulico Gradnikove brigade, sodi k prireditvam in slovesnostim, ki jih na Primorskem pripravljajo za počastitev spomina Zorka Jelinčiča ob bližnji 100-letnici njegovega rojstva. M.

3

ČETRTEK
20. APRILA
2000

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU B

ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

VELIKA NOČ

"Jezusa iščete, Nazarečana, križanega. Vstal je. Ni ga tukaj" (Mr 16, 6).

"Nista še namreč razumela Pisma, da mora Gospod vstati od mrtvih" (Jn 20, 9).

Že od vsega začetka je Jezusovo vstajenje od mrtvih delo težave ljudem vseh vrst. Med temi so prvi apostoli, še posebej Tomaž. Ko mladenič oznani ženam Jezusovo obujenje od mrtvih, zbežijo v strahu in trepetu proč od groba (Mr 16, 6-8). Marija Magdalena vstalega ne spozna. Apostoli in dva učenca imajo pred seboj globoko v duši iznakaženi Jezusov obraz velikega petka, tako da se jim še sanja ne, da bi mogel biti domnevni vrtnar ali popotnik isti Učenik, s katerim so postali tako zaupno prijateljski: "Ko so slišali, da živi in da ga je ona (Marija iz Magdale) videla, nisto verjeli" (Mr 16, 11). Oznanilo žena o vstajenju se vidi apostolom kot "blebetanje in jim niso verjeli" (Lk 24, 11). Celo vojaki, stražarji, ki so gledali prikazen, ki je bila videti kakor blisk in njegovo oblačilo belo kakor sneg, in so "od strahu pred njo vztrepotali in postali kakor mrtvi" (Mt 28, 2-4), ne verjamejo v vstajenje. Lakomnost po denarju, ki so ga dobili od velikih duhovnikov in starešin, jim odpilne resnico, prislunkejo pa laži propagande: "Recite: »Ponoči so prišli njegovi učenci in so ga ukradli, ko smo spali«" (Mt 28, 13). Sv. Avguštín se jim smeje, ko pravi, da so uporabili zaspanete kot priče ter dostavi: "Resnično si ti zaspal!" Jezus graja nevero učencev na poti v Emavs (Mr 16, 12-13; Lk 24, 13-35), saj smo za vero ali nevero mi sami odgovorni.

V prejšnjem stoletju je cela vrsta dvomljivcev, tako imenovanih racionalistov, med njimi se je našel tudi kak posmehovalec, postavila sebi in drugim veliko ugovorov proti vstajenju. Nekdo je tudi zabaven, ko trdi, da si je vstajenje izmislil vrtnar, kjer je stal Jezusov grob, zato da bi odvrnil prijatelje križanega od obiska groba, ki bi mu sicer poteptali *solato*!

Vera v vstajenje je milost. Ni naš proizvod. Zato se ne smemo čuditi tako počasnemu dojetanju te resnice. Jezus sam postavi v usta Abrahamu: "Če ne poslušajo Mojzesa in prerokov, se ne bodo dali prepričati, četudi kdo vstane od mrtvih" (Lk 16, 31). Tudi svojo vero v vstajenje imamo za velik Božji dar. Zaradi tega jo vedno bolj utrjujemo, še najprej z molitvijo. Jezus nas k temu spodbuja: "Prosimo in vam bo dano! Iščite in boste našli! Trkajte in se vam bo odprlo!" (Mt 7, 7). Saj se tudi nam zdi vstajenje kot nekaj fantastičnega. Živimo namreč v svetu, ki ne mara slišati o duhovnem svetu in o sodbi, o možnem pogubljenju, o potrebi po spreobrnitvi vsega našega mišljenja in delovanja ob Kristusovem vstajenju, o koncu tega sveta, ki se je uprl Bogu, tako da bi vsi, ki ta svet uporabljamo, živeli tako, kakor da ga ne bi izrabljali, "kajti podoba tega sveta mineva" (1 Kor 7, 31). Vera v Jezusovo vstajenje zahteva najprej pogum. Ženama, ki sta prišli mazilit mrtvo telo, reče angel: "Ne bojta se!" (Mt 28, 5) in pri Marku, ki omenja več žena pri grobu: "Ne čudite se!" (Mr 16, 6). Žene iščejo Jezusa, Križanega. Toda Križani je od mrtvih obujeni. Angel sprašuje: "Kaj iščete živega med mrtvimi? Ni ga tukaj, temveč je bil obujen" (Lk 24, 5-6). Iščejo ga v grobu. A on je v nebesih, t.j. pri Očetu. Mislijo, da zgodovina poteka tudi pri njem takole: roditi se, umreti in biti pokopan. Pri njem in z njim se je ta zgodovina prenehala. Kajti Bog je ustvaril nov začetek: "Bil je obujen". Zmagala je ljubezen, ki je močnejša od smrti in groba. Vstal je. Oblast smrti je zdrobljena, zgodilo se je nekaj neverjetnega, nepojmljivega, nesmiselnega in nemogočega: "Življenje je použilo smrt; použilo jo je v zmago."

Čudeža vstajenja ni mogoče dokazati, niti s praznim grobom. Prazni grob samo pravi, da pokopanega ni na kraju pokopa. Oznanilo "Vstal je" pa pove, da je zmaga nad smrtjo popolna. Zmaga ljubezni na križu Jezusa Kristusa je stvarnost (vse po HSch, MkP 74).

Zanimivo je dejstvo, da angel naroča ženam, ne učencem, naj oznanijo Jezusovo vstajenje, da si Vstali ni dal njim najprej videti. Celemu svetu pa ga bodo oznanjali le apostoli, prvi med njimi Peter, tisti, ki ga je trikrat zatajil pred deklama, hlapci ter biriči, ter ostali apostoli, ki so neslavno zbežali pred križem. Prav take si Jezus izbere za priče vstajenja. Prav ta ljubezen, ki ne zna očitati grehov učencem, bo v zgodovini osvajala ljudi. Dopolnila se bo takrat, ko bo Bog vse v vsem (1 Kor 15, 28).

Praznujmo Veliko noč v vsem veselju. Aleluja!

DOBRODELNI KONCERT OB 35-LETNICI OGNJIŠČA

Revija Ognjišče bo obletnico proslavila tudi z dobrodelnim koncertom; izkupiček prodaje vstopnic in darila sponzorjev bodo namenjena Škofijski gimnaziji v Vipavi. Koncert bo 14. maja ob 16. uri v telovadnici Škofijske gimnazije.

RADIO OGNJIŠČE. Vsak četrtek ob 17. uri: aktualne teme v primorski oddaji **Maestral**. Radio Ognjišče lahko poslušate v zamejstvu na Ukvi frekvencah 107,5 - Sveta gora (v Goriški in Furlaniji) in 91,2 - Tinjan (na Tržaškem).

VELIKONOČNA DUHOVNA MISEL V DSI

POZIV K SLUŽENJU

IVAN ŽERJAL

Društvo slovenskih izobražencev v Trstu posveča vsako leto zadnji ponedeljek pred Veliko nočjo duhovni pripravi na največji krščanski praznik. Letošnji večer, ki je potekal v ponedeljek, 17. t.m., pa je bil v znamenju številnih dogodkov v okviru ene same pobude. Šlo je namreč za duhovno misel, ki jo je podal župnik in dekan na Opčinah Zvone Štrubelj; ob tej priložnosti so tudi predstavili Štrubljevo knjigo *Ali je Bog oče in mati?*, ki je izšla pri Goriški Mohorjevi družbi; poleg tega so odprli fotografsko razstavo *Maria Magajne* s slikami tržaških cerkva, v katerih poteka slovenska služba božja. Predvsem pa je vladalo veliko pričakovanje za prisotnost novega beograjskega nadškofa koadjutorja, Stanislava Hočevarja, ki se je večera v polno zasedeni Peterlinovi dvorani udeležil skupaj s tržaškim škofom Evgenom Ravnigijem (*na sliki*).

Oba nadpastirja sta na preprost, a pristrčen način voščila prisotnim v dvorani in tudi vsem tržaškim Slovincem veliko sreče in luči ob bližajočih se velikonočnih praznikih. Ob tem je nadškof Hočevar izrazil posebno čutenje do tržaških Slovencev, saj je sam preživel več časa na Koroškem v podobni manjšinski stvarnosti (kot inšpektor slovenske salezijanske province pa se je tudi večkrat mudil na Tržaškem). Kar se pa tiče nove škofovske službe v Beogradu, je nadškof dejal, da gre tja kot kristjan in salezijanec, predvsem pa z veseljem, saj si je tudi za škofovsko geslo izbral besede *Služite Gospodu z veseljem*. Krščanska vera je po njegovih besedah edini odgovor na težave in v tem je naša moč. Mi, ki živimo v Trstu, pa imamo tudi izjem-

FOTO KROMA

no možnost pomagati temu delu Evrope.

Škof Ravnigijani je med drugim izrazil priznanje novemu beograjskemu nadškofu koadjutorju za njegovo razumevanje za potrebe tržaških slovenskih vernikov, zaustavil pa se je tudi pri svojem nedavnem prisostvovanju zasedanju hrvaške škofovske konference. Med drugim je poudaril, kako se hrvaška Cerkev na zadnjih parlamentarnih in predsedniških volitvah ni opredelila za eno ali drugo stran, temveč je poudarila, da je kristjan dolžan iti na volitve in tam izbirati kandidate po vesti. Cerkev na Hrvaškem izraža tudi največje spoštovanje do izvoljenih, skupaj z novo oblastjo pa izvaja konordat s Svetim sedežem, ki med drugim predvideva verouk v šolah, vključitev teološke fakultete v sklop univerze in svobodno oznanjevanje evangelija. Sicer je tako na Hrvaškem kot v Sloveniji tržaški škof bil priča zelo živahnemu verskemu življenju. Glede zapletov, do katerih je v Sloveniji prišlo med državo in Cerkvijo, je škof Ravnigijani dejal, da ceni ljubljanskega nadškofa Franca Rodeta, kateremu je tudi izrazil solidarnost zaradi tistega, čemur je večkrat izpostavljen.

O knjigi Zvoneta Štrublja *Ali je Bog oče in mati?* so spregovorili tako avtor kot predstavnik založbe Marko Tavčar in ilustratorica Jasna Merku, medtem ko sta Livij Valenčič in Janez Beličič prebrala nekaj odlomkov iz knjige in zapis pisatelja Alojza Rebule o tem delu. O le-tem in o njegovem svežem in aktualnem pogledu na Kristusa, vero, duhovnost in Cerkev smo že pisali, je pa potrebno zaustaviti se predvsem ob duhovni misli, ki jo je izrekel ravno Zvone Štrubelj. Velika noč, je dejal, je za nas vernike prevečkrat le vzhičenje, ekstatično stanje pred nepojmljivim. Ko prazniki minejo, pa se kaj hitro pogreznemo v pusto življenje ali celo v nižine neodrešenosti oziroma duhovnega suženjstva. Velika noč pa presega vse to, saj sestoji v konkretnem srečanju in prepoznavanju križanega in vstalega Kristusa prek vzponov in padcev v vsakdanjem življenju.

To je torej pot, brez katere ni duhovnosti, ni smeri in smisla, človek ne dospe do cilja. Na tej poti bomo srečali živega Kristusa, njegove želje, bodice, a tudi toliko odvaljenih kamnov od grobov človeškega srca.

VSTAJENJE JE MOŽNO

BO LETOŠNJA VELIKA NOČ RAZLIČNA OD DRUGIH?

Če pogledam malo naokrog, mislim, da ne. "Mors et vita duello conflixere mirando. Smrt in življenje sta se spopadla v silovitem dvoboju." Te besede, ki jih bomo izgovorili na dan Vstajenja, so žive tudi danes. Nasilne smrti na cesti, baby gang, kultura nasilja ne samo v kinu. Za veliko ljudi se zdi, kot da bi morali ostati pri Velikem petku. Kako naj slavimo Veliko noč v takem ozračju?

Vseeno pa Velika noč ne more ostati praznik maloštevilnih. Kristus je vstal za vse. Morda se kristjani sramujemo, da bi svetu oznanili: "Gospod življenja je umrl; toda sedaj je živ in kraljuje. Morali bi imeti pogum sv. Pavla, ki je pričal tisto, kar je spoznal z gotovostjo: da je Kristus umrl za naše grehe, da je bil zakopan in je vstal od mrtvih. Vstal je in videl ga je Peter in kasneje še enajst apostolov in pozneje še petsto drugih bratov naenkrat. Ko je apostol to govoril, je lahko še dodal, da je veliko tistih, ki so ga videli, še živih. Toda: ali niso še živi tisti, ki so nam to govorili, tisti, katerim so drugi govorili, kako se je zgodilo Pavlu? Se je morda zameglila moč vere ali pa tisti, ki verujejo, ne znajo več govoriti in pričati? Morda ne znamo več zaznati Njegove prisotnosti, ko hodi po poteh našega življenja. Na poti v Emavs smo, razočarani in nepotolaženi se oddaljujemo od Jeruzalema. Prevladal je Veliki petek in to do te mere, da nam onemogoča razumeti Sveto pismo, v katerem je bilo rečeno vse, kar se je moralo zgoditi, da se je izpolnila Očetova volja. Jasno je, da nastopi pred takim oznanilom prvinski odpor razuma. Toda prav v tem je paradoksalno krščanstva: pred življenjskimi težavami in težavami sveta si kristjani upajo reči, da jih Velika noč ne reši v trenutku, ampak daje upanje in govori, da je vstajenje možno.

DINO DE ANTONI
GORIŠKI NADŠKOF

20-LETNICA ŠKOFOVSKEGA POSVEČENJA

DR. ŠUŠTAR DAROVAL ZAHVALNO MAŠO

V ljubljanski stolnici so se 13. t.m. spomnili 20-letnice škofovskega posvečenja dr. Alojzija Šuštarja, upokojenega ljubljanskega nadškofa. O njem so ob jubileju zapisali, "da je bil zadnji škof na Slovenskem, ki je doživljal posebno skrb realsocialistične oblasti." Jubilat je v stolnici opravil zahvalno mašo; v nagovoru med obredom je nadškof Franc Rode opisal njegovo življenjsko pot. Mozartovo *Mašo ob kronanju* je prepeval mešani zbor Škofijske gimnazije v Šentvidu. Slovesnosti so se udeležili tudi papeški nuncij Farhat, mariborski škof Kramberger idr. Dr. Šuštar je več let živel v Švici. Leta 1977 se je za stalno vrnil v Ljubljano, kjer je bil tri leta kasneje imenovan za nadškofa, za

svoje delovanje pa si je vzel geslo *Božjo voljo spolnjevati*. Slovenske razmere je spoznaval postopno, v časih, ki so se hitro spreminjali. V začetku je kot glavne težave, ki jih je imel kot nadškof, našteval zaprtost šole pred Cerkvijo, odrinjenost Cerkve iz javnega življenja, zlasti iz javnih občil, ter pritisk na vero v vsakdanjem življenju. Z modrostjo je veliko prispeval k procesu priznavanja Slovenije kot samostojne države. Bil je prvi predsednik Slovenske škofovske konference, velik uspeh njegovega delovanja je bil tudi prvi obisk Janeza Pavla II. v Sloveniji. Dr. Šuštar je ob koncu l. 1997 ustoličil svojega naslednika dr. Rodeta, od tlej pa živi v Škofovih zavodih v Šentvidu.

CVETNA NEDELJA / SV. OČE Z MLADIMI

KRISTUS OSTAJA EDINI ODGOVOR!

Sveti oče je na cvetno nedeljo, 16. t.m., s slovesno mašo opravil uvodno dejanje, ki nas je uvedlo v veliki teden, v katerem se bomo spominjali Kristusovega trpljenja in vstajenja. Na Trgu sv. Petra, kjer je v spremstvu kardinalov daroval mašo, se je zbralo več kot 50 tisoč ljudi; med njimi je bilo največ mladih, saj jih je sv. oče nagovoril, naj se med 20. in 26. avgustom udeležijo svetovnega praznika mladih. Med mašo se je govorilo in pelo v italijanskem, francoskem, španskem, latinskem, angleškem, nemškem, portugalskem, poljskem, arabskem in filipinskem jeziku ter celo v jeziku kiswanhili. Oljčne vejice in krasne veje palm v rokah vernikov ter živobarvni transparenti so pripravili

imenitno scenografijo, v kateri je potekalo bogoslužje, med katerim je sveti oče naglasil predvsem Kristusov nemočni občutek pred smrtjo. Prav o Jezusu, ki je bil najprej slavjen in hip kasneje že zasramovan, bičan in križan, je spregovoril papež: "Prav v navdušenju in ponižanju lahko vidimo ključ, s katerim pridemo do velikonočne skrivnosti." Mladim je rekel: "Spravajte se o pomenu bivanja, o odnosu do sebe, do drugih in do Boga. Vašemu srcu, ki je žejno resnice in miru..., ponuja Kristus sam sebe kot edini vredni odgovor!"

Sveti oče se je mladim zahvalil, da so prišli k maši, in jih še enkrat povabil, naj pridejo na svetovni dan mladih.

JUP

DR. JOŽE KRAŠOVEC GOST FORUMA ZA KULTURO V GORICI

DOMET BOŽJE PRAVIČNOSTI

DANIJELO DEVETAK

Nekateri izobraženci na predavanjih uporabljajo svoje znanje tako, da z visokimi besedami ljudi zmedejo in jih želijo samo prepričati o tem, kako stojijo visoko nad njimi. So pa tudi taki, ki se s svojimi doktorati in naslovi javno ne ponašajo in jim gre na javnih nastopih le za to, da bi s poslušalci komunicirali, da bi svoje znanje drugim posredovali.

Akad. prof. dr. Jože Krašovec, ki ga je Študijsko raziskovalni forum za kulturo povabil v Kulturni center Lojze Bratuž v četrtek, 13. aprila, spada brez dvoma v drugo skupino. Širokemu krogu ljudi je namreč znan kot univerzitetni profesor, izvrsten intelektualac s sedmimi doktorati, član slovenske in evropske Akademije znanosti in umetnosti, avtor temeljitih in prodornih teoloških razprav in zajetnih del, publicist, ki piše v strokovne teološke revije vsega sveta, predsednik koordinacijskega odbora, ki je 15 let prevajal slovenski standardni prevod Sv. pisma, upoštevan bibliist in strokovnjak v interpretiranju Sv. pisma na mednarodni ravni in ne nazadnje kot katoliški mislec, spoštovan tudi v laičnih krogih v Sloveniji. In vendar je ugledni predavatelj na goriškem zelo lepo obiskanem študijskem večeru govoril na zahtevno temo *Pravičnost v Sv. pismu; krivda in odpuščanje v dinamični ljubezni* z veliko neposrednostjo, umirjenostjo, v ljudem dojemljivem slogu, z otroško čistim navdušenjem nad Božjo besedo; zdelo se je, kot da bi hotel s poslušalci

razdeliti najzlahtnejši sad svojih spoznanj in jim med vrsticami posredovati pravi zaklad, ki se skriva v sporočilu: "Poglejte, kako dober je Gospod! Brez obotavljanja se mu prepustite in dovolite, da stopi v vas, kajti iz tega se bodo rodile velike stvari!"

Sam prof. Krašovec, ki ga je v imenu Foruma uvodoma pozdravil in predstavil dr. Damjan Hlede (za simultano prevajanje je poskrbel dr. Peter Szabo), je že v začetku predavanja označil svetopisemski pojem pravičnosti kot čudovito temo. Judovsko pojmovanje Božje pravičnosti nima kaj dosti opraviti s pravico, kot jo pojmujejo mi danes; v njem so namreč zaobjeti pojmi, ki danes izražajo pomoč, odrešenje, solidarnost, usmiljenje. Ker je Bog osebno bitje, je njegov osebni odnos do ljudi vzor za odnose med ljudmi. Bog ne nastopa kot sodnik, ampak kot tisti, ki pomaga, ki se razodeva v prvi vrsti človeku v stiski; On ni le alfa in omega, ampak tudi oseba, najvišje dobro. Njegova pravičnost se je razodela v Kristusu v smislu solidarnosti s človekom. Pravični človek v Sv. pismu pa je tisti, ki ima pravi odnos do ljubezni; tisti, ki je sposoben ljubiti Boga in soljudi. Ko želi Bog v svoji pravičnosti rešiti človeka iz stiske, lahko odgovori človeku na to dejanje z vero ali nevero. Če sprejme Božjo roko, ima vero in Boga ljubi; s tem posnema Božjo pravičnost in tudi sam goji solidarnost, pomoč in usmiljenje do drugih. To je najvišji vidik in domet človeške pravičnosti.

Kaj pa pojem krivde? Ta se kaže kot nepokorščina Božji

avtoriteti. O njej je veliko govora v psalmih, modrostni literaturi in prerokih. Ko ljudstvo krene s poti, se v Sv. pismu govori o kazni. Edini namen Božje kazni pa je vzgojni, pedagoški, očistilni. Spomnimo se na preroke in njihova svarila, spodbude, nagovore k spreobrnjenju, da bi živeli. Edini cilj vseh prizadevanj prerokov je vedno in samo življenje. Bog je namreč ustvaril svet in ga že zato ne more zavrniti, bivanjsko se mu ne more odpovedati. "Tudi če bi mati zavrnila otroka, ga Bog ne bo zavrnil..." To je osnovno načelo za vse stvarstvo, to je Božja "norost", ki se ji Vsemogočni ne more odpovedati. Bog je torej bolj vezan na stvarstvo in na vsakega človeka kot oče ali mati. Kdor se oddalji od vira življenja, bo prej ali slej doživel razočaranje. Če bo vztrajal na tej poti, bo morda tudi propadel. Če pa uvidi svojo odtujenost, se vrne k viru. Sam človek sicer

ni sposoben se v celoti spreobrniti; zato Bog že zaradi svojega imena poseže, pomaga iz stiske. Sprava je torej v dinamični ljubezni notranja nuja. Logika Božje pravičnosti, ki se je razodela v Kristusu, govori tudi o posredovanju sprave. Kristus je vzel krivdo ljudi nase, da bi bili ljudje očističeni greha in spet združeni z Očetom. Tudi Abraham in Mojzes sta kot pravična moža posredovala za svoje ljudstvo, da bi se ga Bog usmilil in da bi živelo v polnosti spravljeno z Njim. Bistvo Nove zaveze je prav to, da je Pravični vzel nase vse krivde in posredoval spravo, dal ljudem možnost, da bi se dvignili do določene stopnje Božje pravičnosti, da bi bili tudi sami sposobni izkazovati ljudem solidarnost in pomoč. Biti odrešeni pomeni prav to: pustiti, da Bog stopi v našo notranjost, jo preoblikuje. In to je vera. Do resnične sprave in solidarnosti do ljudi lahko pride, le če vemo, da smo ustvarjeni za večnost, da smo bitja, ki nas je od znotraj preoblikoval Bog. Za to pa je potreben Božji poseg, ki ga moramo z lastno svobodo dovoliti ("Čisto srce, o Bog, mi ustvari...", Ps 51). To je novo stvarstvo, pri katerem sta soudeležena tako človek kot Bog.

Tudi lep in živ pogovor, ki je sledil predavanju, o spravi in grehu, pravičnosti in lenobi, zavesti krivde in optimizmu je samo še okrepil besede in misli prof. Krašovca, ki so že itak pripravile pot v marsikaterem poslušalcu do globljega doživetja in okušanja skrivnosti Velike noči, ki je pred nami.

velikonočni maši, barvali smo pirhe, jedli velikonočne jedi. V najstniških letih se mi je vse to večkrat zdelo brez smisla, vendar po zaslugi družine nisem opustila praznovanja. Nato sem dozorela in prišla do osebne vere. Zasluga za to imajo predvsem skavtska organizacija in prijatelji, voditelji in duhovni voditelji, ki sem jih tam srečala. Odtlej se mi zdi vsakoletno podoživljanje Kristusovega trpljenja in vstajenja dragoceno doživetje in bogatenje lastne vere. Oboje ima globoko simboliko. Pasijon me opozarja, da Bog dobro pozna tudi moje trpljenje in muke vsega človeštva, saj jih je sam kot človek doživel. Zardi vstajenja pa bi morala biti optimist, moje življenje bi moralo biti vselej pozitivno in veselo naravnano. To v današnjem svetu ni lahko, kristjani pa bi morali biti pričevalci veselja in solidarnosti. Velika noč me spominja in opozarja na to, kar bi moralo biti moje poslanstvo v življenju.

Katja, 27 let: V družini smo Veliko noč vedno praznovali z velikim poudarkom. Hodili smo na obrede in k

SVETNIK TEDNA

27. APRIL

SILVESTER ČUK

HOZANA KOTORSKA, DEVICA

Na koncu Boke Kotorske, slikovitega zaliva, ki se zajeda globoko v obalo črnogorskega Primorja, je mesto Kotor, kjer je že nad tisoč let sedež katoliškega škofa. Škofija obstaja še danes, čeprav je katoliških vernikov v njej manj kot 10.000. Iz te škofije je bil doma sveti Leopold Mandič, rojen v mestu Hercegnovi, ki si je svetniško slavo prislužil kot izreden služabnik božjega usmiljenja in je večino svojih redovniških let preživel kot spovednik pri kapucinih v Padovi.

V kotorski škofiji je tekla zibelka tudi blaženi Hozana Kotorski, katere ime najdemo na svetniškem koledarju danes. Njen rojstni kraj ni zanesljivo znan, vsekakor pa se je rodila nekje v okolici Kotora. Luč sveta je zagledala 25. novembra 1493. Starši so bili pravoslavne vere in pri krstu so ji dali ime Kata (Katarina). Tako starši kot sosede so občudovali bistroumnost, nedolžno veselost, blago srce in očarljivo prijaznost te deklice. Bila je pesniško nadarjena in je na paši najraje prepevala pesmi, ki jih je sama zlagala: o cvetkah, o nebu in soncu, najraje pa o ljubezni, dobrem Bogu. Mati ji je pripovedovala, da Bog, ki je postal človek in je več kot trideset let živel na zemlji, še naprej živi med nami pod podobo kruha. Poslej Kata ni nehala nadlegovati svoje mame: "Pokaži mi, kje je dom ljubečega Boga, da ga poiščem in bom srečna ob njem!"

Mati ji je morala pokazati cerkev v Kotoru. Kato je minilo veselje do paše, odtlej je hotela biti v bližini tabernaklja, kjer prebiva Bog pod podobo kruha. Ko ji je bilo štirinajst let, so ji domači dovolili, da se je preselila v Kotor. Osem let je živela pri mestnem svetovavcu kot služkinja. Znala je prijeti za vsako delo, s svojo živahno pesmijo je napolnila vso hišo. Gospodar ji je omogočil, da se je naučila brati in pisati. Zelo rada je obiskovala bolnike, ki jih je hotela tolažiti in razvedriti. Ko ji je bilo dvaindvajset let, je zvedela, da je v Mantovi umrla pobožna vladarjeva svetovalka Hozana, ki se je proslavila z modrostjo in predvsem z dobrimi deli. Kata je sklenila, da ji postane podobna, čeprav nima svetnega bogastva. Stopila je v tretji red sv. Dominika in si privzela ime Hozana. Poslovala se je tudi od drugega doma in si je sredi mesta Kotor priskrbelo tesno celico, kjer je lahko nemoteno molila, sicer pa je čas uporabljala za delo in za strežbo bolnikom.

Lotila se je vseh opravil iz velikodušne ljubezni do trpečih, svoje telo je krotila s trdim ležiščem in strogim postom. S strogostjo do sebe je združevala rahločutno ljubezen do ljudi, ki so se k njej zatekali v dušnih ali telesnih stiskah. Ko je potres leta 1521

porušil njeno celico, se je preselila k samostanu ob cerkvi sv. Pavla. Tam je prebila še preostalih štiriinštirideset let življenja. Meščani so ji prinašali hrano, ona je zase obdržala le toliko, kolikor je najbolj nujno potrebovala, drugo je razdelila revežem in svojim ljublim bolnikom. Od bližini in daleč so prihajali k njej premožni in revni, katoličani in pravoslavni, sveta in pomoči potrebni in se ji priporočali v molitev.

Zadnja dva meseca življenja je silno trpela: kakor da bi vzela nase bolečine vseh, ki jim je stregla. Toda Hozana je bila ob tem srečna, ker ji je Jezus dal delež pri svojem trpljenju. Vse je prenesla z veseljem, ker je bila uslišana njena mladostna želja: biti v bližini dobrega Boga. Bog jo je vzel s tega sveta k sebi 27. aprila 1565. Njeno nestrohnjeno telo počiva v stekleni krsti na stranskem oltarju Marijine cerkve v Kotoru. Njeno svetniško češčenje, ki je bilo med preprostim ljudstvom razširjeno vse od njene smrti, je Cerkev potrdila s tem, da jo je leta 1927 razglasila za blaženo pod imenom Hozana Kotorska.

S 1. STRANI

ALELUJA, POJMO VSI...

Odkritje prave vsebine Velike noči ni kratek praznični polet z balonom nad kraji našega vsakdanjega življenja, ampak vztrajna in odločna pot med hribi in dolinami naših življenjskih izkušenj, utiranje poti upanja, vera v življenje, v neizmerno moč Božjega sonca, tudi vera v vrednost in smiselnost človeškega bivanja. Velika noč nas vrača naši vsakdanjosti, kjer trenutek za trenutek živimo oznanilo vstajenja. Na tej poti bomo, tako kot učenca, ki sta potovala iz Jeruzalema v Emavs, srečali živega Kristusa. Na tej isti poti bomo našli žeblice Kristusovega križa, bodice njegove trnjeve krone, a obenem, tako kot žene v velikonočnem jutru, tudi toliko odvaljenih kamnov iz grobov človeškega srca. Vsakokrat, ko bo odvaljen tudi kamen iz groba našega srca, bomo zares napolnjeni z radostjo Velike noči. Takrat bo naša pesem iskreno in globoko velikonočna: "Aleluja, pojmo vsi, Kristus vstal je in živi!"

POSTNI GOVORI PO RADIU TRST A

V zadnjem letošnjem postnem govoru po Radiu Trst A v sklopu razmišljanj z naslovom *Prihodnost bo takšna, kot je danes vzgoja*, bo na veliki petek, 21. t.m., ob 18.45 govoril Andrej Vovk na temo *Veselite se življenja*.

MLADI MLADIM

KAKO DOŽIVLJAMO MLADI VELIKO NOČ

BREDA SUSIČ

Živio! V tokratnem koticu za mlade se oglašata druga naša sodelavka s člankom, ki je primeren za velikonočni čas. Biba pa se bo z drugim delom *Priročnika za pomladne zapeljivalce-ke vrnila v eni naslednjih številkih Novega glasa*. Želimo vam prijetno branje.

Velika noč, največji krščanski praznik. Spomin na Kristusovo trpljenje in vstajenje od mrtvih. Verski obredi, oljčne vejice, pirhi, ljudski običaji, reklame za t.i. "colombe" in čokoladni pirhi.

Kaj od vsega tega je danes Velika noč za mlade? Kako jo doživljajo, praznujejo, razumejo? Zabeležili smo pričevanja treh mladih Tržačanov.

Danijel, 22 let: Lahko povem, da čutim precejšnjo razliko med tem, kako sem pričakoval in praznoval Veliko noč v družini v preteklosti, in kako jo praznujem danes. Ko si otrok, veliko bolj doživeto ob-

čutiš novosti in praznike. Nekeč smo v družini polagali večjo pozornost na tradicijo in ljudske običaje, ki so povezani z Veliko nočjo: npr. vsako leto se je ponovila tradicija, da smo šli k velikonočni maši, kar sem še bolj občutil, ker sva z bratom stregla - strežniki smo oblekli rdeče obleke, imeli smo posebno pripravo ipd. Zdaj, ko smo odrasli in je izbral vsak svojo pot, Velika noč ni več družinski praznik. To je glavni vzrok za to, da Velike noči ne občutim tako kot nekeč. Jaz osebno pa, čeprav sem veren, ne čutim še potrebe, da bi za Veliko noč sam od sebe šel v cerkev: ne bi bil iskren. Priznam pa, da si želim, da bi sam in morda moja bodoča družina v prihodnosti spet globoko doživljali ta praznik.

Tina, 17 let: Velike noči ne občutim kot kak poseben praznik, ker nisem verna. Bolj kot verski praznik je torej zame dan, ko se sreča cela dru-

žina. Poleg Božiča je to edina priložnost v letu, ko se srečamo - na kosilu pri noni. Zdi se mi, da tudi drugi mladi dandanes ne občutijo več tega praznika. Z Božičem je že nekako drugače, ker te splošno vzdušje prepričuje, da moraš biti boljši... Velika noč pa je v bistvu samo še šole prosti dan. To lahko pravzaprav rečem tudi za druge verske praznike - mladina jih sploh ne občuti več. Pomanjkanje vere je po mojem po eni strani pozitivno, v smislu da človek ni več suženj cerkvene institucije in pravil; po drugi pa iz osebne izkušnje ugotavljam, da je to zelo negativno, ker ni dobro, da človek nima skupnih prepričanj in idealov ter da nima ničesar, na kar se lahko opre, ko ima težave in ko se mu zdi življenje brez smisla.

Katja, 27 let: V družini smo Veliko noč vedno praznovali z velikim poudarkom. Hodili smo na obrede in k

5

ČETRTEK
20. APRILA
2000

NA SONČNI STRANI ALP

PRODAJALKA BUTARIC

MAJDA ARTAČ STURMAN

Kislo se je držalo nebo nad belo Ljubljano. Kislo in čemerno, da bi si vsak, ki bi se prvič znašel v prestolnici desetletne državnice, o mestu ustvaril napačno mnenje. Že nekaj dni se je muhasto vreme norčevalo iz potrpežljivosti Ljubljancanov: zjutraj so se sicer odpravljali z doma z dežniki, v strahu, da se bo naposled ulilo kot iz škafe, in jih prekladali iz ene roke v drugo, nejevoljni, da jih pač vlačijo s seboj zama, vračali pa so se ne samo trudni, marveč tudi razočarani zaradi nepotrebne previdnosti. Skrajno nerodno je namreč v avtobusu zadevati z dežnikom ob ljudi in površje skrabeti, da ti ga kje ne sunejo, če je prelep, ali da ga kje ne pozabiš.

Shirley je bila navajena sivega neba in vremena, zato pa je bila še celo srečna, ker ni bilo megle kot v njeni deželi. Ker je pač prvič stopila na slovenska tla z vlaka, ki je bil ravnokar pripeljal iz Italije preko Trsta, res ni mogla vedeti, da je tudi v Ljubljani megla običajna znanka. Bila je vesela, srečna: uspelo ji je. Zelo si je želela obiskati deželo, o kateri se je naučila, da leži na sončni strani Alp.

A kje je zdaj sonce? Morda bo zasijalo v naslednjih dneh, si je mislila. Nič zato, končno si bom lahko ogledala ta bisercček baročne arhitekture, Tromostovje, tržnico, Prešernov spomenik. O yes, Prešeren, this wonderful romantic poet...! Končno bom lahko spoznala njegovo domovino, slišala njegov jezik! Shirley je na univerzi obiskovala lektorat slovenskega jezika in je znala nekaj običajnih fraz, s katerimi lahko preživiš v tujem okolju. Dober dan, prosim, koliko stane, kateri avtobus pelje v center, kako se imenuješ, kako lepo, oprostite, kilogram kruha, eno kavo s smetano, kozarec sadnega soka, hvala lepa, nasvidenje, lahko noč! Ni se bala težav, saj se je na lekcijah kar znašla, kljub tistim č-ejem, ž-jem, zvencim in nezvencim soglasnikom.

Zdrznila se je in se zavedela, da še vedno stoji pred železniško postajo. Najbolje bo, da stopi do tistega črnolasca in ga povpraša, kako priti do Tromostovja.

"Oprostite, kateri avtobus pelje v center?"

"Šta češ, možeš pitati drugoga..." ji je nekam čudno zaveznelo v slovenščine nejavne ušesih.

Pohitela je za reko ljudi in se usmerila za nosom. Bom pa šla peš, si je mislila. Pozorno je opazovala zgradbe in ljudi. Nanovo prebarvane stavbe in palače so bile videti kot postarane gospe, obtežene s sijočim, dragocenim nakitom, naličene s težkim pudrom. Govorile so o nekdanjem sijaju in o sedanjih namembnosti, šibile so se od reklamnih panojev, luči in neonskih napisov: Kompas holidays, hot dog, Studio sport, Welcome in Slovenia, pizzeria Bella Napoli... Oči so jo pekle od razočaranja. Kaj je zdaj to? Ali sem doma? Zakaj vse polno angleških besed? Kako pa naj se naučim kake slovenske besede, če so napisani v angleščini, v italijanščini!

Ne, to je naravnost čudno. Da so ti Slovenci tako mahnjeni na tujke! Sorry, saj nisem prišla sem zato, da bi prebirala napise v tujih jezikih. In tako sem sanjala o oboževani slovenščini!

Nekoliko poklapana se je Shirley prepričala, da le ne sme biti tak pesimist. Tako je skupaj z reko ljudi priplavala na trg pred mogočno cerkvijo. Ni se še utegnila vprašati, kje se nahaja, ko je zagledala spomenik, pod katerim so raztreseni tu in tam, sedeli različni ljudje. V hipu je z očmi obvela dečka s harmoniko, raztrgano ciganko, nekaj punkovcev in še nekaj zaspanih obrazov, ki jim je bilo videti, da so prekročali noč. A pogled ji je obvisel na Poetu in njegovi Muzi. Prešeren in njegova Julija! Čudovito, wonderful! Bila je naravnost vzhicena.

Navdušenje pa se je umaknilo začudenju, ko je nedaleč od spomenika pritegnila njeno pozornost skupinica ljudi, ki so enolično ponavljali: Hare Krišna, Hare, Hare, Hare Krišna, Hare, Hare. Nekam čudno so bili videti ti privrženci indijskega boga, ki so bili namesto v oranžna oblačila oмотani v anorake in bunde, poleg njihovih bosih nog pa so počivale adidaske in superge. Res presenetljiv koktejl orientalske eksotike in slo-

venskega kompleksa manjvrednosti!

Umaknila se je bolj proti cerkvi in prisluhnila pogovoru dveh vpadljivo sfriziranih glav, ki sta, s kričeče pobarvanimi lasmi, po videzu spominjali na cvetlični vazi ali na zeljnati glavi. Pravzaprav je hotela najstnici ogovoriti, a si je, sklepa jo po njunem videzu, da ni sta preveč zanesljivi, premislila. Sedla je na stopnico, iz nahrbtnika izmotala kos kruha in si postregla s pločevinko kokakole. Uživala je ob slastnih grizljajih in z očmi požirala vrvež in govorico mimoidočih.

"Dej ga lomt, sej ni za zamjerit fotru, če je tko popenil zarad unga žura."

"Kva pravš? Ma je blo tko fajn, ful kul, da sm totalno pozabla, kok je ura."

Shirley je vlekla na uho besedo za besedo in skušala razumeti... Kamniti Prešeren se ji je zdel vse bolj siv in mrk, kot mrko in sivo ljubljansko jutro.

(Ali sem zaman pisal svoj Sonetni venec? Prmojduš, Julija ga ni bila vredna! In ne samo ona!)

"Poet tvoj nov Slovenec venec vije...", so ji v glavi odmevali naučeni verzi, v ušesih pa se je odmotaval lajnasti napev Hare Krišna, cvilile so zavore ljubljanskih avtobusov, zvenel je glas oddaljene dečkove harmonike, ob bobnič so butale besede bedakov. Nerazumljive besede, nerazumljivo obnašanje, nerazumljiv svet. Ne toži, če ničesar ne razumeš, saj si na tujem!

Mlahavo je usmerila korak proti Tromostovju, ko so njen pogled razveselile mavrično pisane košare, prislone ob zid. V njih so se bohotili neki živopisani šopki, zastavice, vejice ali kaj podobnega. Ne, ni vedela, za kaj gre. Vprašala bo. Približala se je mladi ženski, ki je ponujala mimoidočim neke "butarce" - tako jih je imenovala -, se opogumila in vprašala v lepi slovenščini, kakor se je je bila naučila s svojim slovenskim lektorjem: "Kaj je to? Kaj prodajate?"

Mlado dekle je bolj hudo mušno kot začudeno poblisknilo z očmi, se prišlo za glavo in se zvonko nasmejalo: "Od kod pa ste, da ne veste, kaj je to?"

"Butarce prodajam."

"Angležinja sem, na potovanju, prvič v Ljubljani."

"Lepo, da ste prišli sem. Kaj vas je prineslo sem?"

"Veste, kaj? Ljubezen do slovenščine... veste, je tako lep..."

"Kdo je lep? Ne razumem..."

"Poslušajte, ljubezen je lep, o sorry, no... lepa, ljubezen do jezika..."

Slovenščina me je očarala. Ne vem, kako povedati."

"Oh, ne, lepo ste povedali, saj vas razumem. Takoj je videti, da ste tujka. Ampak občutljiva, pozorna na naše navade. Veste, butarce so stara slovenska navada, povezana z velikonočnimi obredi... z oljčno nedeljo, z blagoslovom jedi."

"Ah, nič ne vem o tem, povejte..."

"Veste, pri nas, na Dolenjskem, se na Veliko noč pripravljamo že dolgo prej. Vsa družina je zbrana in sodeluje pri izdelovanju butarc. Pogledite, kakšne barve!"

"Res čudovite, wonderful. Meni so všeč tiste bele, modre in rdeče, s slovenskimi barvami, ali pa tiste večje, z zelenjem in vseh barv."

"Veste, te živopisane barve, rumena, rdeča, oranžna, preganjajo žalost in smrt."

"Koliko stane ta majhna?"

"Petsto tolarjev."

"Prav, jo kupim, za spomin, ja, jo bom nesla doma... no, domov... v Anglijo!"

"Glejte, če kupte to večjo, za tisoč tolarjev, vam dam še eno, manjšo. Izberte, katero."

Shirley je kar gorela v vne-mi izbiranja, ponosna, da je tako lepo zaorala v ledino jezikovnega sporazumevanja v slovenščini. Čemernost in sivina ljubljanskega dne sta se polagoma razblinjali v navdušenje za pogovor z ljudmi, za stik s sočlovekom. Ošinila je s pogledom Prešernov spomenik in pred očmi ji je zablestelo mavrično veselje odkrivanja novega sveta, veselje prazničnega pričakovanja.

"Kako ste rekli, butarce?"

"Butarce, gospodična, pravzaprav butarice, če vam to povem lepše," se je v tistem sive-m ljubljanskem jutru belo zasmejala prodajalka butaric. (In tedaj je tudi Prešeren pomežiknil Juliji in Angležinji Shirley in Dolenjki Neži.)

NAGOVOR

SAŠA MARTELANC

"Dragi fantje!"

Žuborenje za dolgo mizo se je v hipu umirilo, kakih trideset mladih ljudi je bilo presenečenih nad to novostjo. Še nikoli dotlej se ni primerilo, da bi takole stopil prednje sam monsijor, ki so ga videli le redko. Zelo so bili radovedni, nehali so se poigravati z žlicami, ki so jim nanzanjale skorajšnjo enolončnico in ki so jim delali družbo kosi kruha, vsi že malo nalomljeni in nagrizeni ob čakanju, in pa jabolka, za vsakogar eno. In seveda kozarci za vodo.

Zavladala je popolna tišina, zelo podobna tisti, ki so jo vsi prav dobro poznali iz razredov, ko profesor matematike išče po svojem notesu, koga bi poklical pred tablo. Le tiste rahle groze seveda ni bilo tokrat - kako tudi, ko pa je iz bližnje kuhinje obetajoče ropotalo ter so v njave dražile lakoto po dolgem dopoldnevu brez malic in večkrat tudi po izostali večerji prejšnjega dne. Le kaj jim bo očitno važnega povedal upravitelj tega dobrodelnega zavoda, kjer so imeli zagotovljen vsaj en redni dnevni obrok?

"Nič dobrega se ne obeta," je sosedu šepnil običajni pesimist, ki je medtem skoraj nezavedno prišel svojemu kosu kruha že krepko čez polovico.

"Ali si kaj uštimal?" ga je vprašal nagovorjeni, čigar zelo živahna narava ga je večkrat privedla v disciplinske težave; saj ni znal vsak od predpostavljenih vedno razumeti, da se za navihanostjo lahko skriva še kaj, recimo silno domotožje po oddaljenem rodnem kraju - na primer po Barkovljah pri Trstu. Kako daleč so od Maribora v tej pomladi leta 1921!

"Uštimal ne, ampak »oni« vedno kaj naredijo."

"Mi pa se vedno kako izmažemo", je vedro šepnil navihani, vojna sirota iz daljnega Primorja, ki ga je čudna usoda po dobrotniških zvezah privedla do gimnazije v štajerskem glavnem mestu.

"Pst!" - Tretji sosed, ki ga je še bolj kot radovednost preganjala lakota, se je bal za-pletov, ki bi seveda še podaljšali čakanje na tako zaželeno mineštro.

"Dragi fatnje! Nekaj bi vam rad povedal."

Marsikdo si je oddahnil. Ton je bil miren; še več, spominjal je že kar na prijaznost. Za to lastnost pa so imeli vsi tisti revni dijaki zelo izostren čut in posluš - kot za vse, kar ti primanjkuje, to pa ni vedno le kruh.

"Opazil sem, dragi fantje, da si nekateri, preden vstopite v tole našo siromašno jedilnico, dajete opravka z nečim tam pri gumbnici na jopičih. Opazil sem, da si nekateri nekaj snemate in skrijete v žep."

Eden od dijakov je zardel, dvema ali trem je bilo opazno nerodno, večina pa še ni razumela, kam meri monsijor.

"Opazil sem, da si nekateri pred vhom snemete značko. Ne vem sicer kakšno, gotovo pa tako, da po vaši presoji ne spada za te naše zidove."

Nekaj oči se je ozrlo proti osmošolcu, ki se je navduše-

val za socialistične ideje, drugi pa so ugibali, ali ne leti to morda na pristaše liberalnih nazorov in njihovih organizacij. Napetost je naraščala. Govornik pa je nadaljeval mirno kot dotlej.

"Dragi fantje, to, kar nekateri delate, ni prav. Vedeti morate, da vam nudimo ta skromna kosila ne zato, da bi vsi postali »naši«, marveč zato, ker ste mladi in potrebni hrane. Mi vas tukaj ne kupujemo, naš edini cilj je, da ste vsaj enkrat na dan siti."

Čez mizo so se srečevali presenečeni pogledi, nekaterim se je poznalo, da komaj verjamejo, ali so zares prav slišali. Nagovor pa se je še kar nadaljeval.

"Vsaka ideja, da je le pošteno zastavljena, je vredna enakega spoštovanja; tudi moje-ga, ki sem precej starejši od vas in sem se nekoč v mladosti tudi sam odločal in odločil. Kdor nosi tako ali drugačno značko, pomeni, da se je opredelil in da želi to tudi javno pokazati. To spada k lastnosti, ki ji pravimo človekov ponos. Ponos pa terja doslednost in včasih tudi pogum. Kdor odlaga značko iz zadrege, opreznosti ali česa še slabšega, odlaga svoj ponos in svoje dostojanstvo. V veži odlagamo samo dežnike, svojega prepričanja nikoli."

Vse oči so bile zamaknjene v obraz govorečega.

"Vi ste bodoči slovenski izobraženci. Vsakdo bo na svojem mestu in v svojem poklicu delal ne le zase in za svojo družino, marveč vsaj posredno tudi za skupnost, imenovano narod. Narod pa potrebuje ne le izobraženih ljudi, marveč tudi karakterje. Postanite to! - Zdjaj bom pa prisedel in bomo skupaj pojedli, kar so nam pripravili. Bog žegnaj vsem!"

Iz kuhinje so priropotali z ogorčnim kotlom, iz katerega se je slastno kadilo. Monsijor se je medtem pokrižal, pa je gledal globoko predse v mizo. Ni maral s pogledom vplivati. Ničesar ni videl.

Ko pa bi pogledal, bi videl, da so se za njim pokrižali vsi, prav vsi. Eni iz prepričanja, drugi iz navade, tretji iz spoštovanja; vsi pa iz hvaležnosti do besed, ki so jih pravkar slišali. Ostale so jim potem zapisane v spominu, nekaterim do konca življenja. Med takimi je bil tudi nekdanji navihanez iz daljnih Barkovelj pri Trstu.

Moj rajni oče.

POPRAVEK

V prejšnji številki našega lista se je na 7. strani pojavila neljuba napaka. Sodelavki Majdi Artač Sturman se opravičujemo, da smo ji pripisali zapis o zadnjem romanu Alojza Rebule Jutranjcu za Slove-nijo, sodelavca in študentu primerjalne književnosti v Ljubljani Davidu Bandelliju pa smo hkrati odvzeli zaslugi zanj. Vsem, ki jih je napaka na katerikoli način prizadela, in seveda našim bralcem se opravičujemo.

Veselo Veliko noč želimo celotni manjšinski skupnosti v prepričanju, da bomo z učinkovitim medsebojnim sodelovanjem izpolnili zahtevne naloge časa, ki je pred nami.

SVET SLOVENSКИH ORGANIZACIJ

Voščimo blagoslovljene velikonočne praznike

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE Gorica

Bruna Pertot

PISANICA

Na domači
beli mizi
jagnje,
kelih,
križ,
srce,
tiha zgodba
odrešenja
v to pomlad
spet z nami
gre.

V sebi nosi
atom veselja
in odtise
božje roke,
je kot krožnica
planetov,
ples je zemlje
okoli sonca:
večno čudo
prerojenja
in nastajanje
življenja.

Lije, lije
čas človeški
v svetlobo Vstajenja.

Vladimir Kos

VSTAJENJE
V PRISTANIŠČU

V objemu morjá
so vse naše celine,
čeprav se nam zde
iz najtrše snovi.
V objemu Srcá,
ki je vse bolečine
vzdržalo za nas,
dihava jaz in ti.

Valovi bregovom šumijo
resničnost -
ah, koliko ladij ne bo
več domov!
A našo, na bregu
pozábljeno ničnost,
ožarja smehljaj
Odpirača grobov.

Morjé je mogočno,
a duh je močnejši
in zmeraj trdnješe
si ladje gradi.
In Smrt -
a ni dejstev arhiv
najtrdnješi?
A zdaj je le sužnja
vstajenjske noči.

Sam Božji se Sin je za nas
učlovčil,
trpel in umrl in vstal
Zmagovit.
In vrnil pradavni nam
sen je o sreči -
od Smrti ugrábljen
in z grobom pokrit.

K RUPNIKOVEMU KRIŽANJU NA NASLOVNI STRANI

PRIZOR IZ OSREDJA
KRŠČANSKE VERE

MARKO VUK

Uredništvo Novega glasa se je odločilo, da na prvi strani letošnje velikončne številke reproducira barvno podobo s prizorom mrtvega Kristusa na križu, kakor ga je v mozaiku prikazal pater Marko Ivan Rupnik v sedaj že znameniti papeževi zasebni kapeli Redemptoris Mater v Vatikanu. Ni tu mesto, da bi na drobno razlagali okoliščine nastanka in celotni ikonografski program teh izrednih mozaikov, ki jih je pater Rupnik skupaj s sodelavci ustvarjal več let. Omejil se bom zato le na nekatere osebne vtise in na misli, ki so se mi porodile ob prelistavanju obsežne monografije z naslovom *La cappella "Redemptoris Mater"* (Città del Vaticano 1999). Grafično odlično opremljena monografija šteje 300 strani, poleg izrednih barvnih reprodukcij pa je treba omeniti še več študij in esejev, ki s teološkega, ikonografskega, umetnostnozgodovinskega in likovno-kritičnega stališča razlagajo to obsežno umetnino. A o knjigi obširneje kdaj drugič.

Povrnimo se k prizoru, omenjenemu na začetku. Središnja figura je Kristus na križu, ki je že nagnil glavo in izdihnil, zato ima oči zaprte. Na levi je upodobljena v rdeče oblačilo odeta Marija, ki se z zamišljenim pogledom zazira v rimskega stotnika na desni, njen obraz pa začuda ni trpeč, marveč izraža navzven zbranstvo in mir. Marija, ki je vsebinsko in oblikovno poudarjena poleg žive rdeče barve oblačila tudi s svetniškim nimbom, stoji tik za križem in z obema rokama oklepa Kristusovo truplo; iz rane na Odrešenikovi levi strani prsi kaplja kri naravnost v Marijino dlan. Vse to z desne opazuje začuden rimski stotnik, ki je opravljen v značilno antično vojaško nošo: odet je v kratek plašč, obut v sandale, v levici drži okrogel ščit, v desnici sulico, na glavi ima šlem. Evangelij po Marku (15, 33-41) o tem dogodku, ki sodi v samo osredje krščanskega verovanja, takole poroča: "Ko je prišla šesta ura, se je stemnilo po vsej deželi do devete ure. Ob deveti uri pa je Jezus zavpil z močnim glasom: »Eloí, Eloí, lemá sabaháni?« kar v prevodu pomeni: »Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?« Ko so nekateri, ki so stali zraven, to slišali, so govorili: »Glejte, Elija kliče!« Nekdo je priteknel in napojil gobo s kisom, jo nataknil na trst in mu ponujal piti z besedami: »Pustite, poglejmo, ali bo prišel Elija in ga snel.« Jezus pa je zaklical z močnim glasom in izdihnil. In zagrinjalo v tem-

© LIBRERIA EDITRICE VATICANA

plju se je pretrgalo na dvoje od vrha do tal. Ko je stotnik, ki je stal nasproti Jezusu, videl, da je tako izdihnil, je rekel: »Resnično, ta človek je bil Božji Sin.«

Že na mnogih mestih je bilo ugotovljeno, da je pater Rupnik v slogu, ki ga je izbral za mozaike v vaticanski kapeli Redemptoris Mater, skušal združiti tradicijo Vzhoda in Zahoda. Iz umetnostnega razvoja je znano, da je vzhodna, bizantinska komponenta cerkvene umetnosti glede ikonografskih koncepcij in li-

© LIBRERIA EDITRICE VATICANA

kovnega sloga zavezana tradiciji in po izrazu statična, zahodna umetnost pa se je zlasti od renesanse dalje oplajala s spoznanji plastičnega realizma, s svetlobnimi raziskovanji in raznovrstnimi preučevanji barvnih možnosti. Najdlje v iskanjih pa je seveda šla moderna umetnost zadnjih sto let, ki je dosegla stopnjo popolne avtonomije snovnosti in se v abstraktnih zasnovah približala muzikalnemu dožemanju.

Tehtna sinteza vseh teh iskanj in naporov odseva tudi v Rupnikovih

mozaikih v Vatikanu, ki so na ta način idealno povezali vzhodno in zahodno miselnost, zlasti še oba izvira teologije, kakor ju poznamo v vzhodnem in zahodnem krščanstvu. Rupnikov mozaični slog obožuje lepoto materije, ki je s svojimi hrpavi kockami različnih velikosti naravnost oprijemljiva, a je ozadje križa s svojim dinamizmom in vzgonom navzgor pridobilo pomembno duhovno razsežnost s prvino hrepčenja in z usmeritvijo k večnosti. Soočanje materije in duha torej, trpljenja, žalosti in upanja, zaprepanosti in vere. Težka masa križa, Mariji-

© LIBRERIA EDITRICE VATICANA

na, Kristusova in stotnikova postava učinkujejo nekoliko statično, kar dolgujejo vzhodni različni krščanske umetnosti, a so te figure hkrati individualizirane, kar razberemo iz izrazov obrazov; pravzaprav stotnikovega obraza niti ne vidimo, marveč ga samo slutimo, saj je obrnjen proč od nas, a samo predstavljamo si lahko, kakšen notranji premik je nastal v tem preprostem vojaku, ko je v izmučenem in mrtvem Jezusu prepoznal Božjega Sina.

Če te misli še nekoliko strnemo, lahko zapišemo: zvestoba krščanski tradiciji torej, a obogatena s spoznanji sodobne umetnosti. Upošteva-joč vsa ta dejstva, postane jasno, kako neobjektivni so bili tisti zapisi in javni odmevi, ki so Rupnikova prizadevanja obravnavali z odklonom ali omalovaževanjem. Pri krščanski koncepciji umetnosti niso dovolj le stilno-formalne analize, marveč je pomembno tudi sporočilo, katerega razumevanje pa je nemogoče ob zanemarjanju ali celo nepoznavanju teoloških izvirov umetnostnih celot, kakršna je nastala v vaticanski kapeli Redemptoris Mater.

BOGATA ŠTUDIJA

MAGIČNA
RENEŠANSA

Nemški kulturni zgodovinar in mislec Jakob Burckhardt je v svoji znameniti knjigi *Renesančna kultura v Italiji* iznesel celo vrsto bistroumnih opazovanj v zvezi z duhovnim gibanjem, ki je med 15. in 16. stoletjem kar pretreslo evropsko kulturo, še posebno znanost in umetnost, pa tudi politično misel, ki jo je v istem času v Italiji zlasti oblikoval Niccolò Machiavelli s svojim *Vladarjem* (Il Principe), drugod po Evropi pa so jo širili filozofi Tomaž Moore, Tomaž Campanella in drugi politični filozofi. Burckhardt je osnove renesanse našel zlasti v novem zanimanju za naravo in človeka (individualizem), za umetnost in sploh za vsa duhovna dogajanja - tudi verska - svojega časa. O renesansi ali preporodu se je sploh v kasnejših časih veliko pisalo in s tem osvetlilo to zelo zanimivo obdobje človekovega duhovnega razvoja.

O vsem tem piše tudi knjiga *Magična renesansa* (ena prvih o tem problemu v slovenskem jeziku), ki jo je napisal prof. Igor Škamperle, tržaški rojak, ki pa dela in poučuje v Ljubljani na tamkajšnji univerzi. Škamperle je že svojo doktorsko disertacijo posvetil renesančnemu filozofu Giordanu Brunu in njegovi kozmološki teoriji. Tako je zapisano na robu knjige o njegovem delu: "Avtorjeva izbira tem se zdi posrečena. Vodi nas od prvih zametkov intelektualnega humanizma, ko sta se s strojno filološko analizo in kritičnim historiografskim pristopom zamajali sholastična filozofija in srednjeveška estetska kultura, prek vznemirljivih odkritij novih virov v arhitekturi, leposlovju in filozofiji, med katerimi nas s posebno očarljivostjo pritegnejo hermetični spisi in v renesansi prebujeno zanimanje za platonizem."

O vsem tem je tekla beseda na večeri, ki je bil prejšnji petek, 14. t.m., v galeriji Ars v Katoliški knjigarini v Gorici s predstavitevjo omenjenega dela. Najprej je vse pozdravila prof. Vida Bitežnik, o knjigi pa je spregovoril časnikar in pisatelj Dušan Jelinčič, nakar je še prof. Loredana Umek strnjeno orisala nekatere teme iz knjige. Avtor sam pa je potem zelo tehtno in strokovno osvetlil svoje delo, njegovo genezo in sploh razna vprašanja v zvezi z renesanso nasploh, kar je prišlo do izraza tudi v razpravi.

Veliko bi še lahko zapisali o tej izredno zanimivi predstavitvi oz. delu, ki bo gotovo tudi slovenskim bralcem nazorno prikazalo to edinstveno zgodovinsko in miselno obdobje. Naj zato zaključimo to kratko beležko o Škamperletovi knjigi še z avtorjevimi besedami iz eseja *Lucerna mundi*, v katerem med drugim prikazuje veliko vlogo takratnih pomembnih znanstvenikov oz. astronomov, kot so bili Nikolaj Kopernik, Johannes Kepler in Galileo Galilei. Tako piše: "Ob Kopernikovi izkušnji, ob novih zemljah in zvezdah, je novoplatonizem proti koncu 16. stol. vodil še do ene posledice. Aristotel in Tomaž Akvinski sta koncipirala podobnega Boga, ki stvarstvo vzdržuje kot najvišji prvi vzrok. (...) Novoplatonski Bog pa nastopa kot kreativni princip, ki v svojem bistvu ostaja skrit, kategorialno nedoločljiv in nezapopadljiv. Sredi bogstva njegovega stvarstva ni lahko določiti atributa, ki bi mu pripadal. (...) Božja brezkončna dobrota bo potešena samo v brezmejnem dejanju stvarjenja. Aristotelov smelo definirani, sklenjeni svet je postal pretesen. Premajhen. Neskončni izvir nas navaja k iskanju brezmejnih obzorij; navzven, a tudi navznoter."

ANDREJ BRATUŽ

GORIŠKA
MOHORJEVA
DRUŽBA

želi prijateljem
dobre knjige
blagoslovljeno
Veliko noč.

Blagoslovljeno
Veliko noč
vam želi

KULTURNI CENTER
LOJZE BRATUŽ

Veselo in blagoslovljeno Veliko noč z željo, da bi Slovenci v Italiji presegli negativno dediščino preteklosti in zaživel v novem ozračju enakopravnosti in sodelovanja tako znotraj naše narodne skupnosti kot v stikih z večinskimi narodom ter med Slovenci v zamejstvu, matici in po svetu.

SLOVENSKA SKUPNOST

IVAN BURNIK LEGIŠA

PESNIK ODMAKNJENOSTI

ALEKSIJ PREGARC

Biti slovenski pesnik v tujini, čeprav menim, da je prav vsak samoklicani stihopisec daleč od tega, da bi njegovo pesništvo resno jemali v poštev, je zamotana reč; zato bi morala za njegove "izdelke" veljati posebna merila. Predvsem tista, ki kažejo na neverolomnost izvora. Zdaj že kar številne antologije zdomske književnosti pa so pokazale, da je poleg domačijske pripadnosti in svetoboljša vredno prisluhniti odmevom, ki se vsaj kakofonsko povsem ne izgublja v vejah evkaliptov, sekvoj, macesnov ali smrek, ali pa jih ni zmogla utišati niti prostranost pamppe.

Zamejce, obmejce ali, kakor bi Pavle Merku dejal "unejce", pa gre obravnavati drugače. Zrasle v drugačnih zgodovinskih razmerah in revirjih, smatramo za odzvanjanje "milih strun domovine" na njenih robovih, kar je sicer zanje naravno in usodnostno, vendar včasih že kar irealno, dramatično in usodno, zgleden primer je razkosana in razdeljena Primorska s

svojim zamejstvom. Prav iz te sredine pa je izšlo nekaj omembe vrednih imen, ki kažejo na dvojno darovitost.

Postal bom v deželi kengurujev in skušal zabeležiti te pisne napore, nekatere tudi uspele, take, ki ne morejo biti ne v napoto ne v nadlego naši osrednji ostvarjalni srenji. Moj poskus naj bo tudi poklon tistim tamkajšnjim besednim ustvarjalcem, ki se že nagibajo k sklepnim obračunom s svojim mladostnim čutenjem, so pa z leti postali pravi smerokazi in zgledi za morebitne poskuse mlajših generacij. Zanimivi so tudi in zlasti s prispevki v dvojezični reviji *Svodobni razgovori*, ki se zaradi birokratskih nadlog matičnih institucij zadihano vrašča v dejanski multikulturni svet Avstralije in predstavlja opazen slovenski kamenček v tem mozaiku. Omejil se bom na pesnike.

Najpreprostejši, ljudski, a hkrati silno občutljiv stihotvorec je nedvomno Ivan Burnik Legiša. Čisti zamejec, rojen leta 1934 v Medji vasi v nabrežinskem okolišu, torej na zahodno-kraškem predelu. Po nekajletnem pojojnem šolanju v slovenskih srednjih šolah v Trstu, je v zamotanih in neugodnih časih, ki jih lahko imamo za že zgodovinsko socialne in politične mejnike na Tržaškem, odplul leta 1957 s pustolovskim duhom v obzorja neznanega. O njegovem življenju ne vemo veliko, vemo, da pač domuje v Adelaiddi in da je samo enkrat obiskal rojstne kraje, toda prav iz pisma nekemu znancu, kjer zatrjuje, da mu je "v sencu prav prijetno in vrh vsega... nikomur ne bi rad ostal dolžnik", spoznamo moro oddaljenosti: to razgrinja v štirih pesniških zbirkah, z naslovi *Jesensko listje*, *Za pest drobiža*, *Hrepenjenja in sanje in V zorenju duše*. Slednje sta leta 1998 kot darilo Škofjiski gimnaziji v Vipavi natisnila g. Simon Špacapan in Slovenska verska skupnost Južne Avstralije. Toda že uvod v zbirko *Jesensko listje* iz leta 1991 kaže na usodno zaznamovanost avtorja.

Zamejec sem bil tam,
tu je tujina.
O, domovina -
jaz - v srcu te imam!

To je stok duše, ki ga niti oblikovno - nepotrebni pomišljaji v mottu - ne morejo zadušiti. Jasneje je njegovo takratno duševno stanje, povzeto v naslovni *Jesensko listje*:

Na kup pograbil sem jesensko listje,
vsa bujna rast poletja je šla mimo;
razcapan v srcu tih sprejemam zimo
in tožen gledam v bližajoči se onstran.

Neznan zapah zapira slastne upe,
izza rešetke želje v noč blestijo -
za soncem hlipam, leta v nič drvijó
in v vihri - hrepenenje klokota zaman.

Predčasno bom nemočna,
usihajoča korenina -
Ostaklenela jezdila bo duša nad gladino,
takrat kolega nama toči rujno vino
in vriskaj mi, ko se prekucnem v grob pijan.

Vsa Legiševa poezija je do dna prežeta s svetoboljem. In čeprav je nastajala v Avstraliji, torej na našem zemljepisnem zatilju, je sorodna oni, ki jo izpričujejo v prejšnjem stoletju slovenski študentje na Dunaju, v Gregorčičevi *Nazaj v planinski raj* pa tudi v razseljenosti duše med domom in urbanim središčem sodobne pesnice Špacapanove. Toda za Legišo svetobolje ni zgolj resignacija, je odsev pošastne razdalje, nezapolnljive, ki ga ločuje od doma.

Moja rojstna vas
zavest, ki razsvetljuje temo
mi dvignila je meglo
iznad oči.

Zdaj vidim jasno te,
v lepoti polni
žalovanja.

Pekoči plamen me,
nezvestega ljubimca,
v sanjah goni k tebi.

Zamolkla stiska ob vračanju na domačijo se vsa zgrinja v nekaj skopih verzih. Tako v pesmi *Spomin*.

Še se spomnim - rojstna hiša -
"Prišel je gospod Legiša!"
Plaha duša je vztrepetala...
Mati je edina v noči me čakala.

Kakor stara ura, ki zvestobno niha,

brez moči v životu
je sedela v kotu,
vdano tiha.

O, in kaj ne bi?
polnih dvajset let premine
pređen sin - že sključen -
prisopih iz tujine.

Krutost minljivosti, bolezen, bližajoča se starost obdajajo pesnika v neizprosni danosti s še trpkejšim hrepenenjem.

V svetem strahu svoje duše,
sredobežno skozi hrum življenja,

zavest dolžnosti
dvojezično vame vnesla je
gostaško neprijetnost težko.
Bolijo me
v drugačnem tonu piskane besede,

dvoglasno vpičene,
v dvodomno križano srce,
ki v tvojih genih,
z ljubeznijo prežeto,
tožno in veselo,
sebi zvesto,
ceni svoje
in vse ono,
ki se s časom,
po človeško, je prilepilo
na tuj granit.

»JE, KAR JE«

WWW.PAŠARETA.COM

Avtomatski odzivniki so naprave, ki nam omogočajo, da obdržimo klic osebe, ki nas je poklicala, medtem ko smo govorili z nekom drugim, in se pogovorimo s to osebo, s katero se pa sploh nismo hoteli pogovarjati.

Če vas to ni spravilo v smeh, vam ni treba skrbeti. Še ste zdravi. Gre namreč za ameriški humor in kot vsak tip humorja je različen od države do države. Angleški humor je že tako poseben, da spada med fraze v slovarju. Italijani se radi igrajo z besedami, Madžari pa se izključno gredo besednih iger, Rusi si pravijo intelektualne šale, Balkanci pa se najraje igrajo s spolnostjo. Kot prevajalec imam največkrat težave s prevajanjem šal. Govornika vedno najprej vprašam, če ima namen povedati kako šalo med svojim predavanjem, saj se tako lahko pripravim in stvar tako prevedem, da se bo občinstvo še morda smejala. Predvsem Američani se čudijo, da se občinstvo ne smeje, če povejo kako svojo šalo. Moj odgovor je, da hvala Bogu, vsaj zazdaj še nismo vsi Američani.

Že satelitske povezave v šestdesetih letih so svet naredile za malo bolj globalnega, toda predvsem najnovejši pojav, internet (ali svetovni splet, medmrežje), je svet pripeljal do kulturne globalizacije. In zanimiv paradoks se je pojavil prav v teh dneh, ko se ljudje z vsega sveta zbirajo v Washingtonu, da bi nasprotovali novim kolonialnim težnjam in globalizaciji. Svoje izjave in neodvisne novice pa posredujejo po najbolj globaliziranem sredstvu, po internetu.

Kakšna kulturna globalizacija nas torej čaka? Takšna, pravim, kot jo bomo sami hoteli. V nedeljo sem namreč gledal BBC-jev dokumentarec o pigmejskem plemenu v Kongu. V eni uri sem ogromno izvedel o njihovem vsakdanjem življenju, razmišljanju in navadah. Dekleta rada vidijo, da si fantje dajo porezati zobe v ostre konicice, fantje pa na dekletih, poleg napačičenih zob, radi vidijo še preklunjanost zgornjo ustnico ali pa nos. Pred deževnim letnim časom se za en mesec preselijo v gozd, kjer nabirajo med in gosenice. Oboje je zelo drago cenjeno blago pri izmenjavi z vaščani (drugim plemenom, ki ne živi v gozdu, a v vaseh) in plemeni iz glavnega mesta. Posebej gosenice: pečene, cvrte ali kuhane, veljajo za izredno okusno in redko hrano. V enem kadru je poglavar plemena ukazal nekaterim

otrokom, naj naberejo nekaj gosenic za obed in naj jih še toliko več pripravijo za filmsko ekipo, rekoč, da se mu je zdelo, da prejšnjega dne niso dovolj pojedli. Zelo zanimivi so bili deli, ko so govorili o svojem pojmovanju sveta in življenja. Pigmejci so sužnji vaščanov in si lahko odpočijejo samo enkrat letno, ko se umaknejo v gozd po gosenice. Vaščani jih takrat pustijo pri miru, saj se sami bojujejo iti v gozd. Zaradi tega suženjskega odnosa se tudi sovražijo. Pigmejci pravijo, da nočejo imeti nobenega opravka z vaščani, saj so črni in umazani. Ko vaščan umre, pravijo Pigmejci, postane opica, ko pa umre Pigmejec, postane belec, ker smo mi v bistvu, v duši beli. Ogromno zanimivosti v eni sami uri programa.

Potem pa sem pomislil na celo vrsto ameriških polurnih televizijskih komedij, ki zapolnjujejo naše televizijske programe. Američani jim pravijo situation comedies, skrajšano sitcoms. To so, če še slučajno ne bi vedeli, o čem govorim, tiste komedije s posnetim smehom, da bi gledalci vedeli, kdaj se morajo smejati. In tako se tudi mi v Evropi naučimo, kdaj je ameriški humor smešen in kdaj ni. Navadijo nas njihove kulture in počasni postajamo Američani.

V Sloveniji, kjer se te komedije vrtilo v izvornem jeziku, se mladinski žargon spreminja in postaja vedno bolj podoben ameriškim šalom. Vprašanje se torej postavlja: bo svet kmalu postal ves ameriški in bomo vsi razmišljali po ameriško? Če že govorimo o globalizaciji kulture in izmenjavah prek interneta, bi raje videl, ko bi nam internet postal sredstvo spoznavanja majhnih in tujih ter raznovrstnih kultur, kot pa da bi postal splošno sredstvo ameriške kulturne invazije celotnega planeta. Saj nimam ničesar proti kokakoli (ne Coca Cola) in McDonaldsu, vendar bi rad videl, da lahko po internetu naročim tudi kako avstrijsko Traubisodo ali kaj drugega. Zakaj pa ne bi ustvarili lastne blagovne znamke in prodajali po cellem svetu pijačo z globalnim imenom Pašareta? Gre le za našo odločitev. Globalizacija bo takšna, kakršno bomo hoteli imeti. Izberite torej, imate raje gosenice, Pašareto, kokakolo ali Coca Colo? Če ste izbrali slednji dve, pomeni, da so vas že globalizirali. Gosenic pa, iskreno rečeno, tudi sam ne bi izbral.

PETER SZABO

TRŽAŠKA RAZSTAVA ZA ARH. SIMONITTIJA

Sekcija samostojnih poklicev Slovenskega deželnega gospodarskega združenja v sodelovanju s Tržaško knjigarno, Studijskim centrom Nediža ter društvom KRUT je pobudnik razstave in predstavitev knjige *Valentino Z. Simonitti, arhitekt in intelektualce ob meji* v Trstu. Kulturni dogodek je potekal 19. t.m. v galeriji Tržaške knjigarne v ulici Sv. Frančiška.

Dragoceno dokumentarno delo je nastalo kot posebno priznanje beneškemu arhitektu, ki je bil eden izmed protagonistov popotesne obnove v Benečiji. Obenem se je Simonitti uveljavil tudi kot eden izmed vodilnih arhitektov v Furlaniji. Bil je predsednik videmske zbornice arhitektov in opravil pionirsko vlogo povezovanja med stroko in načrtovalci F-Jk in Slovenije.

Namen tržaške razstave je omogočiti spoznanje ustvarjalnega in izvirnega beneškega arhitekta, ki je znal ovrednotiti identiteto obmejnega prostora.

FOTOGRAFIJE IN RISBE CARTIER-BRESSONA

Do 25. junija bo v prostorih bivših konjušnic Miramarskega gradu razstava, posvečena življenju in delu francoskega mojstra fotografije Henrija Cartier-Bressona (urnik: vsak dan od 10. do 18. ure, vstopnina 10.000 lir). Za postavitev del je poskrbel Muzej zgodovine fotografije bratov Alinari iz Firenc. Vsi, katerim je Cartier-Bressonovo ime znano, vendar niso njegovi strastni poznavalci, bodo znali povedati, da danes 91-letni gospod slovi predvsem po svojih fotografijah. Na razstavi v Miramaru pa bo gledalec opazil, da so organizatorji posvetili večjo pozornost njegovim risbam. Na račun fotografije je glavnino svoje ustvarjalne moči usmeril v risanje in slikarstvo od leta 1966. Razstava v Miramaru je zato nadvse zanimiva, saj ponuja vpogled v celotno Cartier-Bressonovo delo od leta 1924 do leta 1999. To predstavlja 75 bogatih let risb in fotografij. Razstavljenih del je skoraj dvesto, približno 160 slik in 40 fotografij iz dobe 1932-1988. Glede slednjih velja povedati, da so pod fotografijo na razpolago tudi krajši teksti komentarja, za katere so poskrbeli znani pisatelji, umetniki in druge osebnosti (npr. Milan Kundera) ob razstavi, ki je obeležila avtorjevo 80-letnico. Za ljubitelje Cartier-Bressonovih fotografij in slik so na razpolago tudi bogati katalogi manjšega in večjega formata.

EJ

REVIJA ZA ZANIMIVO BRANJE

Te dni prihaja med bralce zadnja, 228. številka *Primorskih srečanj*. Že naslovnica je nevsakdanja, saj nas uvaja v filmski svet. Tokrat je namreč likovna oprema revije v celoti posvečena goriški filmski igralki Nori Gregor, ki jo je lani potegnil iz pozabe goriški Kinoatelj. Prav član našega uredništva Igor Devetak tudi uvede sklop o Nori Gregor z zapisom, Branko Marušič pa je prispeval svoj esej o Goriči, ki je ali pa ni pozabljeno mesto, medtem ko Klavdija Figelj posebej predstavlja publikacijo o igralki.

Sicer pa *Primorska srečanja* s to številko začenjajo novo poglavje svojega kulturnega dela, o čemer piše glavna urednica Vida Gorjup-Posinkovič, medtem ko Milan Gregorič in Miro Kocjan posvečata zapise težavam v Istri. *Poklon Ivu Juvanciču* je naslov sklopa, v katerem so svetel lik primorskega kulturnika opisali Branko Marušič, Boris Mlakar, Nevenka Troha, Franc Rupnik, Tone Ferenc, Inga Miklavčič Brezigar in Jožko Kragelj. V sklopu *Gospodstvo duha* sta z zapisi prisotna Ada Sylla in Srečko Vidmar, o organizaciji TIGR pišeta Milica Kacin Wohinz in Tatjana Rejec, Barbara Tomšič pa piše o vzgoji skozi psihoanalizo. Vrsta drugih zapisov je še vredna branja, med njimi gotovo tudi sklop leposlovja in pa zapisi, ki so zbrani pod skupnim naslovom *Čitalnica*, o najnovejših knjigah slovenskih pisateljev in pesnikov.

NEIZGOVORJENA POSLANICA MLADIM

NAŠE DIVERZIJE IN ADVERZIJE

BORIS PAHOR

Pred časom me je organizatorica srečanja Di-Verzija po telefonu prosila za nastop 7. aprila v Novi Gorici. Pristal sem, ker je šlo za srečanje z mladimi, in kljub drugim obveznostim pripravil tri strani nagovora. No, dva dneva pred nastopom in vnovič dan prej mi je organizatorica sporočila, da imam na razpolago pet minut ali pa da se nastopu odpovem. Kar se doslej takemu načinu še nisem navadil, sem se odhodu iz Trsta za pet minut nastopa odpovedal. Rad pa bi, da bi vseeno kdo izmed mladih prebral pripravljeno pozdrav.

Dragi prijatelji, čestitam vam za to pomembno pobudo in vesel sem, da sem med vami na ti Di-Verziji; in mi je ta izraz všeč, a bi še rajši imel Odklon ali Preusmeritev, ker pa ste ga izbrali, se ga bom držal. Zelo mi je namreč od tega, da se mladi pred vsem drugim zavedajo zvestobe zgodovinskemu spominu. In ta nas danes opozarja, da je bila, kar se tiče Slovencev na splošno ter Primorcev še posebej, prva naša dramatična in tudi tragična diverzija upor proti raznarodovalnemu fašizmu. Ta črna diktatura, ki je doživela svoj krst 1920. leta s požigom elitne palače Narodnega doma v Trstu ter je med vojsko dosegla svoj višek s požganimi vasmi in taborišči - prednjači tisto na Rabu - v Sloveniji, spada v trško poglavje naše zgodovine, ki jo naš sosed rad zamolčuje, a moramo zato toliko bolj mi graditi prihodnost na preizkušnji naših prednikov. S tem v zvezi želim pripomniti, da bo ta mesec tukaj pri vas odkrit doprinski kip Zorka Jelinčiča, nekdanjega tigrovca, velikega idealista, ki je zaradi kultur-

nega reševanja primorske identitete prestal skoraj desetletje v fašističnih zaporih in internacijah.

Naslednja diverzija sta bila upor in boj proti severnemu rasističnemu zavojevalcu, ki si je, mogočnejši od zahodnega, podjarmil večinski del našega ozemlja. To je bil apokaliptičen čas, ki nas je vsestransko prizadel, izmaličil in pohabil ogromno število življenj, jih načrtno uničeval in spreminjal v pepel vse od tržaške Rižarne do ozvezdja raznih taborišč po evropski celini.

Najbolj mučna pa je bila tretja diverzija, tista do ideologije, ki je obljubljala spremembo sveta na podlagi pravičnosti razdelitve dobrin, a je, žal,

pri tem pozabila na človeka in na njegovo dostojanstvo, za svoj uspeh pa se zatekla k totalitarizmu in k načrtnemu uničevanju nasprotnikov ali celo že samo možnih nasprotnikov. Ta diverzija je bila, in je za marsikoga še, najbolj usodna, ker ni šlo, in ne gre, za odklon tujega gospostva na domačih tleh, ampak za samodržstvo slovenske vladavine. In ta diverzija je bila, in je, najbolj zahtevna tudi zato, ker mora biti jasno, da odklon velja tako do protičloveških akcij leve, revolucionarne, imenujmo jo tako, strani kot do protičloveških dejanj protirevolucionarjev.

In pri tem bi vas rad opozoril, dragi mladi prijatelji, da je bil ne glede na hudo, ki je bilo spočeto v spopadu med dvema koncepcijama življenja in svetá, osvobodilni boj veliko zgodovinsko dejanje, s katerim smo dosegli vrnitev večjega dela primorskega ozemlja, zgodovinsko dejanje, ki je vpisano v knjigo zgodovine dvajsetega stoletja. To podčrtujem, ker mora državljanska zavest nujno preraščati vsa druga razhajanja.

Naša naslednja diverzija je lahko usmerjena proti temu, da kljub vsem žrtvam živim nemajhno število naših ljudi zunaj slovenske države, vendar je upati, da bo poenotena Evropa to razdelitev odpravila. To pa, proti čemu je veljala in zmeraj velja naša diverzija, je nesprejemljivi način, kako je nekdanja oblast v Sloveniji (Jugoslaviji) ne-skrbela za doseg pravic, ki nam grejo po mednarodnih pogodbah pri nas in na Koroškem. In še diverzija proti načinu, kako današnja oblast v Sloveniji anemično sprejema sramotno zafrkavanje slovenskega občestva v Furlaniji-Juljski krajini. Poleg brezbriznosti italijanske države do našega dostojanstva pa doživlja-

mo celó, da morata v Beneški Sloveniji pred sodnika dva duhovnika, ki sta v knjigi zbrala dokumentacijo o povojnem ustrahovanju slovenskega prebivalstva v duhu rajnkega režima. Namesto krivcev sta tako obtožena duhovna predstavnikova nezaščitenega ljudstva.

Mislím, da morajo mladi čutiti ne samo diverzijo, ampak pravo adverzijo do takega načina ne-obravnave človeških pravic. In ne bi škodilo, ko bi ta vaša skupščina izrazila to svojo adverzijo s svojim aktom v tem smislu.

Seveda je še mnogo drugih splošnih zablod, ki zaslužijo odklon mladim. Takó predvsem egoistični liberalizem, kateremu ni mar socialna pravičnost. Pa pomasovljenje življenja in zmagovalne tehnike na škodo duha. In absurdna skrunitev narave, kar z metamorfoznimi posledicami ogroža zemljo in človeški rod. In necenjenje človeškega telesa, s katerim so pretekli režimi XX. stoletja ravnali kot z brezvredno snovjo, zdaj pa se mladi s pomočjo mamil in z norimi voznjami sami ugonablajo kot na kontrakt.

Ne manjka torej vseh vrst diverzij, vendar bi se, kot človek peresa in to-re jezika, za zaključno temo tega prispevka pomudil pri vprašanju jezikovne identitete. Iz lastnega izkustva, saj sem kot učenec in dijak prebral Danteja in Leopardija kot Prešerna ali Župančiča, vem, kako bistvena osnova za gradnjo osebnosti je jezik. In mi smo v nelepem položaju, ko je dobršen del slovenskega prebivalstva v kritičnem stanju jezikovne o-groženosti. Zato se mi zdi izjemno koristno takšno srečanje, ki nekako prelamlja amorfnó razpoloženje matične družbe do slovenskih ločenih delov. Da bom jasen, tukaj ne gre za denarno pomoč, rekel bi celó, da bi najbrž bilo bolj odrešno, ko bi bilo sredstev manj, ampak bi slovenska zavest bila moralno prisotna, slovenska mladina pa zavzeta za to, kar imenujemo enotni slovenski kulturni prostor, a je za to že 1925. leta Srečko Kosovel uporabil lepi obrazec: sloven-

ska kulturna sinteza. Za takšno sintezo se moramo zavzemati tudi danes zato, da bo jutri, ko ne bo več mej, matični del okrepil jezikovni potencial zunaj živčnega življa, drugače bomo v resni nevarnosti, da se jezikovno uveljaví sesedova jezikovna premoč.

To poudarjam, ker marsikdo, vnet za svojo ideološko smer, zelo po svoje tolmači pojem multikulturalnosti, kot da gre za premiso levčarstva in naprednosti. Medtem ko smo Slovenci multi- ali vsaj dvo-kulturni, odkar obstajamo. Trubar je leta 1563 tukaj na Goriškem, na gradu v Rubijah štirinajst dni pridigal trojezično, v nemščini, italijansčini in slovensčini. Prešeren je tudi pisal in pesnil v dveh jezikih. Gre namreč za vprašanje odprtosti, ko si sočasno zvest svoji jezikovni identiteti. Kar pa je zmeraj velik problem. Saj je v Evropi danes 40.000.000 ljudi, ki so dvojezični in hkrati diverzanti in celó adverzanti, ker njihov identitetni jezik ni priznan.

Nadvse vredni pohvale ste zato danes vi, ker ste si to srečanje zamislili prav v duhu, ki se danes vse bolj in bolj uveljavlja v evropskem parlamentu in v evropskem svetu. Ta vaša diverzija zna biti za zgled tudi drugim, tudi tam, kjer nas v Evropi cenijo. S tem namreč stopate na evropsko raven, medtem ko hkrati ostajate zvesti sebi.

In tukaj bi za sklep navedel dva pomembna avtorja.

Umberto Eco (*Espresso*, 11. oktober 1992) pravi, da se v Evropi jeziki ne bodo združevali, ampak se množili, govorilo se bo v evropskem parlamentu po litovsko, slovensko, katalonsko, baskovsko itd., tako bo zanimivo ugotoviti, pravi, kaj bo kdo povedal v slovensčini. Ker bo mislil po slovensko in to ne bo isto, kot če bi mislil po angleško.

Drugi avtor je poprej navedeni 22-letni pesnik Srečko Kosovel. V razmerju do drugih identitet pravi Kosovel: "Bodimo enotni v duhu in ljubezni, a ohranimo svoje lastne obraze."

Obilo uspeha vam želim!

9

ČETRTEK
20. APRILA
2000

IZŠEL JE NOVI ROMAN DUŠANA JELINČIČA

GENERACIJA V ISKANJU IDENTITETE

V torek, 18. t.m., je pri založbi Lipa v Kopru izšel novi roman tržaškega pisatelja Dušana Jelinčiča z naslovom *Ljubezen v času samote*. Isti dan so delo predstavili v Tržaški knjigarni.

Kot je na torkovi predstavitvi povedala Matejka Grgič, je Jelinčičev roman zgodba skupine univerzitetnih študentov, ki se odvija proti koncu 70. let, ko se študentsko gibanje, nastalo leta 1968, že nagiba h koncu. Skupina torej doživlja vse tisto, kar se je v tistem obdobju dogajalo: odkrivanje ljubezni in spolnosti, glasba, knjige, diskusije, večeri, koncerti idr. Knjiga, je še dejala Grgičeva, jo je še posebej pritegnila, ker piše o študentskem življenju, kakršnega danes ni več. Ob njenem branju doživlja bralec življenje v skupnosti, kar lahko univerza nudi študentom vrednega. Po besedah predstavilke je Jelinčičevo pisanje preprosto, a barvito privlačno. Vsebinska se prepleta z obliko, zato je knjiga mladostniška, sveža, lepa in ob njej ima bralec občutek, da je pisana neprišljeno. Zato bo všeč tako tistim, ki so obdobje študentskega gibanja doživeli, kot tudi tistim, ki ga niso.

Pisatelj Dušan Jelinčič je povedal, da je bilo obdobje, ki je sledilo letu 1968 in se je končalo proti koncu 70. let, čas radovednosti, dvomov, želje po spoznavanju na vseh področjih in iskanja lastne identitete.

Nekaj odlomkov iz knjige je prebrala Ines Cergol Bavčar, ki je tudi sama podčrtala jezikovno svežino knji-

ge, katere vsebina pa je tehtna in tudi težavna. Jezik so sicer priredili za bralce v Sloveniji, v dialogih pa so za pokašino ohranili nekaj primorskega tržaškega kolorita.

V imenu založbe Lipa je spregovoril še urednik Iztok Markočič, ki je dejal, da je to že tretja Jelinčičeva knjiga, ki izide pri koprski založbi. V prihodnosti pa mislijo izdati še eno knjigo tržaškega pisatelja.

Roman *Ljubezen v času samote*, h kateremu se bomo še vrnil, je lektorirala Ines Cergol Bavčar, za zunanjo opremo je poskrbel Luciano Kleva, tiskali pa so ga v tiskarni Soča v Novi Gorici. Knjiga stane 2.300 tolarjev oziroma 23.000 lir.

IŽ

PEJ, ČE BI ZAPELI...

Jakec: Si vido, kaku so šle končet volilte?!

Mihec: Kuker smo praule. Jeh predobro poznamo, de be kej dosete falile. Ma ker je zenes še nrbolj usodno, je, de je zdej neš zeščitne zakon na ten, de splava lepu po vodi, jen ...jovo na novo!

Jakec: Ben, ma zdej se bo lahko brez problemó nerdilo tuo zborovanje na Veliken place, al ne? Sej je neš podžepen poveu, de se lahko zborovanja na Veliken place dela samo ze volilno kampanjo.

Mihec: Ma kešna volilna kampanja, sej be u glaunen pejlí jen guedle. Se mi zdi, de nima prou jasneh pojmo, kej je zborovanje za manjšinske pravice jen kej je politična manifestacija. Se me zdi, de be naša stvar, kuker je originalno nastala, presejala strankarsko delo, sej be jemela razsežnost jen sporočilo eneh bolj vesokih vrednot, teku de ne vjen, če je podžepen u dobre vjere.

Jakec: Al pej še preveč, sej smo zmerej praule, de nes ku narod opredeljujeta slovenska beseda jen pjesen.

Mihec: Teku smo pravle, prou teku. Ma, kej češ, so pasali cejte. Boš ti vido, de tega zborovanja niti ne bo. Boš ti vido, de se bo segro Budin jen bo prtisno ne sojo bazo, jen ti bojo začjele govore, de češ, kej čemo del manifestacije, de je tu zgebljen cejt, sej nimamo kome pravet naših zahtev jen želja. Boš vido, de bo teku.

Jakec: Jest zaupen mladen. Glej, ke denešnja mladina se nej pesti pravet prauce, jen če muerejo, bojo nerdile use, de bejo zgebile par ur šule. Jen pole, kuker kaže, če pade vlada, bo tedi naša levica brez skerbi ze zbo-

rovanje, jen bojo očiteli desnosredinsken stranken, de so sesule vlado, ke be končno naše manjšine dala pravičen zaščitne zakon.

Mihec: Če je teku, je bulše, de se perpravmo. Zgense! Perpravse, de bemo šle na vaje, ke jest se čen navadet vse tiste pjesme, ke so jeh zbrale.

Jakec: Ben, ben, lahko gremo, ma "Le ukup, le ukup..." bomo ja vjedle, jen pole, če bojo guedle bande, bomo šli zadej, ne!

Mihec: Ma, glej, ke so zbrale druge pjesme. So se zmenle, de be zbor pel Vrabčevo Zdravljico, Jenkovo Lipo, Simonitijevo Vstajenje Primorske jen še Beethovno Odo radoste.

Jakec: A teku! Zastuopen zekej Zdravljico, jen sen prou veseu, de so zbrale Vrabčevo. Si misleš neš ta stare, keku be biu veseu! Zestuopen, de so ene predlagale Vstajenje Primorske, če družga ne zastran godb, de lahko fejest pertisnejo, jen zbor široko zapoje "Vstala, Primorska, si v novo življenje, z dvignjeno glavo korakaj v nov čas!" Se me zdi, de uganen, zekaj so predlagali nagrobnico Lipo, sej naglo izumiremo, jen teku bojo Taljani zastuople, de nismo nevarne, jen nes bojo zaščitne vsej ku tiste žvali, ki izumirejo, de se ohrane seme. Zdej je moderno govoret ued genetskeh bank. Ma prou ne zastuopen, zekej be mogli pet Betovno Odo radoste. Ma kej bomo pele po nemško?

Mihec: Ne, kej govoriš. Kej ne vješ, de je Oda radoste himna ued Evrop-

ske skupnosti, jen se zna, de smo Slovence u zamejstve zmerej rejši mislenle jen delali internacionalno. Kej misleš, de smo zestunj jemeli terko dit ued import-ekšporta.

Jakec: Ne, glej, ke Internacionala, ni več moderna. Neker Spetič je javno ne puoje več.

Mihec: Ne, se nisme zastuople. Govorin ued tega, de so naše levičerji ze multikulturalnost, za take prireditve, ne katereh veje duh univerzalnosti.

Jakec: Ne me reč, de se Budin strinja sez Slovensko skupnostjo, de be kazalo internacionalizirat problem zaščite slovenske manjšine?

Mihec: Nisi zastuopo. Praven, de če ta neš zamejski združeni zbor zapoje Odo radoste, če reč, de smo tedi Slovenci v Italiji državljane Evropske zveze, jen de tedi zenes veljajo tiste dokumente jen zakone o zaščiti manjšin, ki so jeh izglosovale u Bruslje.

Jakec: Ti, ma zdej, ki pomislen, je pej čudno. Poslušme. Če so te naše voditelje, ki so zbirele pesme, pomisenle ne tu, keku nej rečen, univerzalno sporočilo, be mogli vedet, de je Cerku pej zares vesoljna, jen če be ble furbeste, be rekle, de dejmo zapojet tudi eno cerkveno.

Mihec: Ti si grozen. Kej misleš, de ledje poznajo cerkvene pesmi?

Jakec: Glej, tu pej gotovo. "Odo radoste" ne pozna noben, ma "Marija, k tebi uboge reve" al pej "Marija, pomagaj nam sleherni čas" buode gvíšen, de be pojo ves plac.

Mihec: Dej, jen govoret neumnoste, pesti vse skep jen gremo kej spet.

Jakec: Ma ne, glej, ki ni neumno, ara ke tedi Spetič je pojo na četnar-sken kuore...

ODPOVEDNA PISMA USLUŽBENCEM

GRENKO PRAZNOVANJE VELIKE NOČI ZA OSEBJE GLASBENE MATICE

IVAN ŽERJAL

Kriza Glasbene matice je v prejšnjem tednu dosegla višek. V petek, 14. t.m., ravno na dan, ko je potekal četrti koncert abonmajske sezone, je upravni odbor ustanove odposlal odpovedna pisma vsem uslužbencem, razen ravnatelju in glavni tajnici. Kot so v prejšnjih dneh poročala sredstva javnega obveščanja, se je upravni odbor za ta korak soglasno odločil zaradi hudega finančnega stanja, v katerem je Glasbena matica. Zato je vodstvo ustanove stopilo na pot reorganizacije. Sedaj se bo uslužbencem (kdor je na porodniškem dopustu, ostane v službi) delovno razmerje prenehalo 15. junija oziroma 15. julija in 15. avgusta; kako bo septembra, ko se bo moralo začeti novo šolsko leto, pa ni še znano.

O zadevi so razpravljali uslužbenci na sindikalni skupščini, ki je bila v ponedeljek, 17. t.m., na sedežu GM v Trstu. Sindikalni predstavniki in prisotni uslužbenci so obsodili odločitev upravnega odbora in oporekali pravilnosti postopka odpovedi delovnega razmerja. Vodstvo se ni predhodno posvetovalo s sindikati in ni pripravilo sanacijskega načrta; zato bodo sindikalisti nastopili proti tej odločitvi po pravni poti. Lahko bi se tudi podaljšalo prehodno obdobje z novim izrednim prispevkom deželne up-

FOTO: KRIVONA

rave. Najpomembneje pa je, da se Glasbena matica prestrukturira v okviru reforme šolskega sistema in glasbene študija, ki je v teku v Italiji. Glede tega so prisotni očitali upravnemu odboru negibnost kljub večkratnim opozorilom, da je treba iti v to smer. Ustanova bi se morala odpreti trgu in posredovati svojo ponudbo glasbene vzgoje v konvenciji z osnovnimi in srednjimi šolami slovenskega, a tudi italijanskega jezika. Reforma postavlja namreč Glasbena matico pred verjetno usodne odločitve. Kot je prisotnim dejal ravnatelj Bogdan Kralj, ki je tudi izrazil namen odstopiti, novi zakon določa univerzitetno izobraževanje na konservatorijih, na katerih ustanavljanje samostojnih sekcij ni mogoče. To

pomeni, da ne bo mogoče ustanoviti samostojne slovenske sekcije na konservatoriju Tartini v Trstu: ali bo to navadna sekcija ali pa bo samostojen slovenski konservatorij na univerzitetni ravni, za kar pa je potrebna politična volja, in le-te - vsaj danes - ni kdovekako na spregled. Ker je na konservatorijih predvideno univerzitetno izobraževanje, se lahko nanje vpišejo samo osebe z dopolnjenim 18. letom starosti in z glasbenim znanjem, ki bo približno na ravni sedanjega 7. razreda. Študij bo trajal tri leta, dodatni dve leti pa bosta namenjeni specializaciji. Konservatorij bo tudi edina ustanova, ki bo lahko izdajala diplome. Tisti, ki so že diplomirali na konservatoriju po starem sistemu, bodo imeli možnost dodatne

ga integracijskega študijskega leta. Možne bodo tudi konvencije z drugimi šolami za glasbeno izobraževanje otrok in mladine, za kar je predviden tudi določen odstotek šolskega kredita. Vse to utegne stopiti v veljavo že s prihodnjim šolskim letom. Zato bi bilo nujno, da se pripadniki slovenske manjšine izjasnimo, kakšne potrebe imamo na področju glasbene vzgoje in izobraževanja.

Delegacija uslužbencev Glasbene matice se je vseskor v sredo, 19. aprila, srečala s predstavniki krovnih organizacij SSO in SKGZ (ker smo bili že v tisku, o srečanju ne moremo poročati), srečati pa se nameravajo tudi s predstavniki deželnega šolskega zavoda IRSSAE.

ODPRTA MEJA MED OBČINAMA DOLINA IN HRPELJE-KOZINA

SPORAZUM O PRIJATELJSTVU IN SODELOVANJU

V soboto, 15., in nedeljo, 16. aprila, je potekala na območju občin Dolina in Hrpele-Kozina druga manifestacija v okviru letošnjih *Odprtih meja*. Odprta meja med občinama Dolina (ki je leta 1981 tudi pričela s tovrstnimi pobudami) in Hrpele-Kozina je bila tudi priložnost za sklenitev sporazuma o prijateljstvu in sodelovanju, ki sta ga v soboto, 15. t.m., na slovesnosti v gledališču France Prešeren v Boljuncu podpisala župana Boris Pangerc in Vojko Mahnič (na sliki).

Sporazum med drugim izraža pripravljenost obeh občin, da podpreta izboljšanje že obstoječih dobrososedskih odnosov in sodelovanje

FOTO: KRIVONA

na področjih kulture, športa in gospodarstva, še zlasti pa industrije, trgovine, obrti, gostinstva in turizma ter medsebojno informiranje o razvoj-

nih programih in oblikovanje stališč skupnega pomena.

Na sobotni slovesnosti, ki se je je udeležilo tudi več uglednih gostov, je bil še dodate-

tno podčrtan pomen Odprtih meja in novih izzivov, ki jih prinaša združena Evropa, se pravi tista Evropa, ki temelji na miru, človekovih pravicah ter na sožitju in sodelovanju med narodi. Številni skupni interesi silijo obe občini k še tesnejšemu sodelovanju, za kar so dane vse možnosti, podpis sporazuma o prijateljstvu in sodelovanju pa je prispevek k skupnim vrednotam Evrope. Slovesnost v boljunskem gledališču je zaokrožil kulturni program, ki so ga oblikovali folklorna skupina Brkini ter pihalna orkestra Breg in Ricmanje. V soboto in nedeljo pa je bil prost prehod meje na t.i. Stezi prijateljstva Beka-Botač-Boljunec, steklo pa je tudi več družabnih in kulturnih prireditev na obeh straneh meje, med katere gre omeniti prikaz kmečkih iger na Beki in ogled jame Dimnice.

praznjenje greznic in
čistilnih naprav, čiščenje
odtočnih kanalov
z vodnim pritiskom,
vzdrževanje in popravila
čistilnih naprav

OPČINE - Narodna ul. 46/2
Tel. 040 211336 - 213592
Fax 040 214802

GOSTILNA
Sardoč

vošči gostom
in prijateljem
veselo
Veliko noč

PREČNIK 1/B, tel. 040 200871

Slaščičarna

Saint Honore'

Parfait, mousse in hladne torte,
čokoladni izdelki vseh vrst,
nepremagljive skušnjave v vseh letnih časih

ZAPRTO OB NEDELJAH POPOLDNE IN PONEDELJKIH
OPČINE - Proseška ul. 2, tel. 040 213055

Cremcaffé

želi svojim cenjenim strankam
vesele velikonočne praznike

JAZBEC

Pekarna - slaščičarna

NABREŽINA 98, tel. 040 200174

Bar-Buffer-Pizzeria

»RINO«

Korošec M. & Kuzmic D.

OPČINE - Narodna ul. 65, tel. 040 213821

Slaščičarna in pekarna

JERIAN

želi vsem odjemalcem vesele
velikonočne praznike

TRST - Istrska ul. 16, tel. 040 638446

Malalan

OTTICA OPTIKA

OPČINE - Narodna ul. 47, tel. 040 213957

ŽELEZNINA

TERČON

NABREŽINA 124, tel. 040 200122

Cvetličarna

Fiori Savina

želi vsem
odjemalcem
veselja polne
velikonočne
praznike

TRST - Istrska 8/b, tel. 040 763856

DESETA OBLETNICA SPORAZUMA O SINHROTRONU

VELIKO TOČK DOGOVORA JE OSTALO NA PAPIRJU

V četrtek, 13. aprila letos, je preteklo natanko deset let, odkar je bil podpisan sporazum o protivednostih za prebivalce kraškega področja v zameno za gradnjo jedrskega pospeševalnika - sinhrotrona - pri Bazovici.

Dne 13. aprila 1990 so namreč predstavniki dežele Furlanije-Juljske krajine, občin Trst, Zgonik, Repentabor in Devin-Nabrežina, Slovenske kulturno-gospodarske zveze, Slovenskega deželnega gospodarskega združenja, Kmečke zveze, Kraške gorske skupnosti in Koordinacijskega združenja kraških vasi podpisali dogovor, ki je vseboval vrsto obvez v prid prebivalstva tistega dela tržaškega Krasa, ki je bil neposredno prizadet zaradi gradnje sinhrotrona. Od podpisa, do katerega je prišlo po živahnih polemikah, je minilo deset let, obračun pa ni kdovekako za-

dovoljiv, saj je precej stvari ostalo na papirju, kot so ugotovili predstavniki KZKV, KZ in SDGZ (od ostalih podpisnikov sta bila prisotna le sedanji predsednik Znanstvenega parka Lucio Susmel in član vodstva KGS Igor Canciani) na sestanku, ki je bil v četrtek, 13. aprila, na Padričah.

Deželna uprava namreč po desetih letih ni še priredila konference o teritoriju, zakon o Krasu iz leta 1992 je treba izpopolniti, večine denarne odškodnine pa prizadeto prebivalstvo ni prejelo. Poleg tega ni prišlo do impulza razvoju teritorija, domačinov, ki so zaposleni pri jedrskem pospeševalniku in v Znanstvenem parku, pa je le peščica (konkretno osem ljudi na okoli 1.300 zaposlenih). Znotraj Znanstvenega parka še vedno ni napisov v slovensščini. Tržaška občina je sicer izpolnila skoraj vse točke dogovora, dala je postaviti dvojezične table ob vstopu v kraške vasi, ni pa imenovala slovenskih predstavnikov-tehnikov v občinske komisije, ni ustanovila odborništa za kmetijstvo in ni poimenovala ulic in trgov po Slovencih.

Ocena je torej povečini negativna še zlasti zato, ker je kraški človek v vseh povojnih desetletjih doživel veliko udarcev. Od leta 1948 vse do leta 1990 so bili razlašeni 4.679.736 kvadratnih metrov površine, v zameno pa kraško prebivalstvo ni dobilo skoraj nič.

POBUDA DRUŠTVA EDINOST

ŠPOMIN NA ŽRTVE POŠEBNEGA INŠPEKTORATA

Družbeno-politično društvo Edinost bo priredilo v nedeljo, 30. aprila, v ulici Kolonja v Trstu komemoracijo žrtv zloglasnega Posebnega inšpektorata javne varnosti za Julijsko Benečijo ob 55-letnici osvoboditve in istočasnega konca delovanja tega inšpektorata, ki je od aprila leta 1942 do aprila leta 1945 preganjal, mučil in pobijal pristaše slovenskega in hrvaškega narodnoosvobodilnega gibanja ter pristaše italijanskega odporiškega gibanja.

Podroben spored in urnik komemoracije bosta objavljena pravočasno v sredstvih javnega obveščanja.

IN MEMORIAM

ALEKSANDER SIRK

V ponedeljek, 17. t.m., je na Tržaškem globoko odjeknila vest, da je v Križu nenadoma umrl dolgoletni, danes upokojeni, časnikar Primorskega dnevnika Aleksander Sirk. Njegovo zdravje je že dalj časa pešalo, a je prezgodnja smrt vseeno presenetila in boleče prizadela vse nas.

Aleksander Sirk se je rodil pred 56 leti v Križu. Obiskoval je slovenske šole na Tržaškem, nato pa se je odločil za časnikarski poklic pri Primorskem dnevniku in med kolegi veljal za vestnega in delavnega časnikarja, ki je skrbno in natančno sestavljal svoje prispevke. Kdor se bo spominjal stanovskega kolege Sirka, pa ne bo mogel mimo njegove človeške plati. Bil je namreč dober človek, prijateljstvo mu je bilo temeljna vrednota, kar je bilo podčrtano tudi v spominskem članku v Primorskem dnevniku v torek, 18. t.m. V preteklosti je bil Sirk tudi uspešen športnik. Bil je namreč steber Borove košarske ekipe v 60. in 70. letih, ljubil pa je tudi planinstvo in bil od leta 1986 do 1988 predsednik Slovenskega planinskega društva Trst. Dejavni je bil tudi pri kriških društvih Vesna in Mladina.

Zaradi vsega tega se bomo Aleksandra Sirka s hvaležnostjo spominjali, svojem pa naj gre iskreno in občuteno sožalje tudi s strani vseh, ki delamo pri Novem glasu.

SREČANJE SLOVENSKE SKUPNOSTI V DEVINU

KRITIČNO O OBČINSKI UPRAVI V NABREŽINI

V dvorani devinskih pevskih zborov je sekcija Slovenske skupnosti za občino Devin-Nabrežina priredila v četrtek, 13. t.m., srečanje, ki je bilo v celoti posvečeno delu oz. nedelu domače občinske uprave. Tajnik sekcije Forčič je v uvodnih izjavah predvsem naglasil, kako se želi SSK pravočasno pripraviti na občinske volitve, pri čemer je poudaril, kako si hoče odločno prizadevati, da bi domače slovensko prebivalstvo imelo ustrezno težo v prihodnji občinski upravi. Forčič je kratko obnovil potek dogodkov tik pred zadnjimi občinskimi volitvami, ko je bila SSK dejansko namenoma takorekoč izrinjena s politične scene. Naglasil je, kako si je potrebno odločno prizadevati, da se kaj takega ne ponovi v prihodnje. O trenutnem stanju v občinski upravi je obširno poročal občinski svetovalec SSK Viktor Tance, ki je med drugim obrazložil v glavnem vzroke, zaradi katerih je Slovenska skupnost izstopila iz t.i. razširjene večine. Njen odbornik dr. Nevo Radovič je namreč zapustil občinski odbor, potem ko je ugotovil, da župan ne upošteva sklepov posebne komisije, ki je proučila nekatere vidike splošnega urbanističnega načrta. Ge-

FOTO: KROMA

ometer Marko Legiša je podrobno poročal o jusarskem vprašanju in v tej zvezi naglasil, da se župan in njegov odbor ne zmenita za predloge in zahteve jusarjev ter ne držita danih obvez. V razpravo je posegla tudi podžupanja prof. Mariza Škerk, ki je seveda predvsem opozorila na

pozitivno delo, ki ga je doslej opravila občinska uprava. Srečanje je bilo vsekakor zanimivo in koristno in bi bilo prav, če bi njegovi organizatorji nadaljevali s tem načinom dela in se tako dobro pripravili na prihodnjo volilno preizkušnjo.

UNIPOL BANCA

Dr. STOJAN PAHOR

Finančni svetovalec

- ✦ VARČEVALNI PROGRAMI ZA KOGARKOLI
- ✦ INVESTICIJSKI SKLADI
- ✦ POKOJNINSKI SKLADI
- ✦ ZAVAROVALNIŠKI SKLADI
- ✦ UPRAVLJANJE PORTFELJEV VREDNOSTNIH PAPIRJEV
- ✦ ŽIVLJENJSKA IN VSE DRUGE OBLIKE ZAVAROVANJ

☎ 040 371019, ✉ spahor@xnet.it
TRST - Foro Ulpiano 3
internet: <http://www.unipolbanca.it>

A. Udovic

MOŠKA, ŽENSKA IN OTROŠKA OBLAČILA

vošči vsem strankam vesee velikonočne praznike

TRST - Rusi most 4, tel. 040 632537

TRŽAŠKA KNJIGARNA

NUDIMO VAM BOGAT IZBOR VELIKONOČNIH DARIL, UMETNIŠKE OBRTI IN SEVEDA KNJIG. ŽELIMO VAM OBILO VESELJA OB VELIKI NOČI!

TRST - Ul. sv. Frančiška 20, tel. 040 635954, fax 040 635969
E-mail: tklibris@tin.it

potovalna agencija
AURORA

Ulica Milano 20 - 34122 Trst
tel. 040 631300 - 040 630261

vaša urarna in draguljarna

50^{anni}
let

malalan

Opcine - Narodna ulica, 28 - Tel. 040211465

Zlatarna

Boato - Juzbec

želi vsem strankam vesele
velikonočne praznike

TRST - Ul. Mazzini 51/a

POHIŠTVO

Koršč

vošči vsem odjemalcem, prijateljem in znancem
v zamejstvu in matični domovini
veselo Veliko noč

TRST - Ul. S. Cilino 38, tel. 040 54390

nuova
Tecnoutensili SAS

Norma Tretjak & C.

ŽELEZNINA, ORODJE, STROJI ZA POLJEDELSTVO

OPČINE - Proseška 7, tel. - fax 040 212397

Skerlavai
draguljarna

TRST - Ul. Battisti 2
tel. 040 7606012

TRŽAŠKA KRONIKA

KRIŽ / PRIMORSKA POJE

PODELITEV TONČIČEVE NAGRADE
IN DVEH PRIZNANJZADNJI
TRŽAŠKI
KONCERT

V soboto, 15. t.m., je potoval v Kulturnem domu Albert Sirk v Križu še zadnji tržaški koncert v okviru letošnje revije Primorska poje. Dvorano kriškega doma je za to priložnost napolnilo res številno občinstvo. Sobotni koncert so priredile ZSKD, ZCPZ, ZSKP in ZPZP ob sodelovanju domačega društva Vesna, na pomoč pa so priskočili tudi kriški skavti in skavtinje.

Koncertni večer so oblikovali Pevska skupina Upanje iz Ilirske Bistrice pod vodstvom Dimitrija Grlja, Ženska vokalna skupina Rihemberk iz Branika pod vodstvom Vanje Fabjan Velikanje, Mešani pevski zbor Društva upokojencev iz Izole pod vodstvom Angela Turka, Moški pevski zbor Jezero iz Doberdoba pod vodstvom Marija Pavlice, MePZ Jože Srebrnič iz Deskel pod vodstvom Adele Jerončič, MePZ Oton Župančič iz Štandreža pod vodstvom Anastazije Purič in MePZ Postojna pod vodstvom Mateja Penka.

Občinstvo je z navdušenim ploskanjem nagradilo nastop vsakega zbora. Posebnih pohval je bil deležen mešani zbor iz Postojne, ki je na željo publike zapel na koncu še dve dodatni pesmi.

TRI ZASLUŽENA
ODLIČJA

FOTO KROMA

V Gregorčičevi dvorani v Trstu je v petek, 14. t.m., Visokošolski sklad Sergij Tončič podelil Tončičevo nagrado in dve priznanji za diplomska in magistrska dela. Nagrado dr. Frane Tončič 1999 je prejela dr. Barbara Zlobec (levo zgoraj) za magistrsko nalogo *Jadransko morje v Lukanovem epu Pharsalia*. Zagovarjala jo je na Filozofski fakulteti ljubljanske univerze. Priznanji sklada Sergij Tončič pa sta prejeli dr. Breda Susič (desno zgoraj) in dr. Martina Ozbič (desno spodaj). Prva je zagovarjala diplomsko nalogo na Fakulteti za diplomatske vede v Gorici, druga pa na Filozofski fa-

FOTO KROMA

FOTO KROMA

kulteti v Ljubljani. Slovesnost podelitve nagrade in priznanj je vodil predsednik Sklada Boris Kuret, ki se je najprej spomnil velike dobrotnice Sklada gospe Sonje Stubelj, katere spomin so udeleženci počastili z enominutnim molkom. Nagrajenke je predstavila publiki gospa Nerina Švab, medtem ko je prof. Marko Kravos obrazložil in utemeljil odločitve strokovne komisije. Prof. Kravos je tudi povedal, da je bilo Skladu predstavljene skupno šest diplomskih in magistrskih del, vendar so se morali zaradi pomanjkanja sredstev tokrat omejiti le na tri. Opozoril pa je, da zaslužita pozornost tudi diplomski deli Irene Milanič in Marije Mamo. Prva obravnava pisateljice slovenskega rodu, ki so živele v Ameriki, druga pa obravnava demografske odločitve pri ženskah; gre torej za področje psiholingvistike.

S svojimi denarnimi prispevki sta podelitvi priznanj tudi tokrat omogočili Zadruga kraška banka in Generalni konzulat Republike Slovenije v Trstu. Nagrajenkam iskreno čestita tudi Novi glas.

OBVESTILA

OBČNI ZBOR SLORI-ja bo 27. aprila t.m. ob 20. uri v knjižnici D. Feigel v Gorici, ul. dela Croce 3. Dnevni red: 1. poročilo upravnega sveta; 2. obračun za l. 1999 in predračun za l. 2000; 3. razglasitev nagrad sklada Slori; 4. poročilo nadzornega odbora; 5. razno.

KONCERTNA POBUDA / Rojan razpisuje natečaj za izvirno še neobjavljeno komorno skladbo za katerikoli instrument ali glas (s slovenskim besedilom). Natečaj je namenjen mladim (najvišja starost 35 let!) slovenskim zamejskim glasbenikom-skladateljem. Dela je treba posredovati do 30. septembra letos v dvojniki in z geslom na naslov: Koncertna pobuda / Rojan, ul. Cordaroli 29 - 34135 Rojan, Trst. V zapečateni ovojnici je treba priložiti ime in priimek, naslov in geslo. Skladbe bo ocenila komisija treh priznanih zamejskih glasbenikov. Prva nagrada znaša 500.000 lir, druga 300.000 lir, tretja pa 150.000 lir.

SLOMŠKOVA RAZSTAVA je na ogled v Baragovem domu v Ricmanjih vsak dan v popoldanskih urah.

V TOREK, 25. t.m., bo skupno enodnevno tržaško romanje v Drežnico pri Kobaridu. En avtobus bo odpeljal tudi z Oberdankovega trga ob 6.30. Interesenti naj se javijo v večernih urah na telefonsko številko 040 220332.

TRŽAŠKA DUHOVSKA zveza pripravlja izlet v Umbrijo od 26. junija do 1. julija. Dežela je zelena in lepa, svetovno znana po sv. Frančišku in srednjeveških mestih. Vpisovanje pri krajevem župniku.

NAGRADE VSTAJENJE

Tik pred zaključkom redakcije smo prejeli vest, da je letošnja, že 37. literarno nagrado Vstajenje za leto 1999 prejela Milena Šoukal za antologijsko zbirko pesmi *Ptice na poletu*, ki je izšla pri celjski Mohorjevi družbi lani. Odborniki nagrade so sporočili, da so v ožji izbor za nagrado Vstajenje uvrstili 22 del zdomske in zamejske slovenske literature. V obrazložitvi je komisija zapisala, da je pesnica najmodernejša med emigrantskimi slovenskimi pesniki in jo je zato tudi bolje sprejela mlajša generacija. Slovesna podelitev nagrade bo 8. maja v Peterlinovi dvorani v Trstu z začetkom ob 20.30.

DAROVI

ZA ROJANSKI cerkveni pevski zbor darujeta Tanja in Pavel 200.000 lir za lepo petje pri maši zadušnici ob pogrebu mame Sonje Stubel.

ZA ROJANSKI pevski zbor daruje Mira Bole 50.000 lir v spomin na gospo Sonjo Stubel.

ZA MISIJONE daruje družina Sanabor 50.000 lir v spomin na gospo Sonjo Stubel; v isti namen daruje Jelka Terčon Šah 50.000 lir.

ZA CERKEV v Nabrežini: Škerlj 100.000 lir; Lovrečič 100.000; V. Mora 50.000; "Condominio" 100.000; Pahor N. 100.000; Burger 40.000; Kostnapfel 200.000; Opati 20.000; Rudež 20.000; Motta 20.000; Pupis 50.000; Martini 50.000; Caharija 30.000; Sbrugnera 35.000; Lovsko društvo 100.000; Kakeš 100.000; bolniki 130.000 lir. Vsem najlepša hvala in vesele praznike!

V SPOMIN na pokojno Slavko Kunčič daruje Viko z družino 200.000 lir za župnijo Sveti Križ.

SOŽALJE

Cerkveni pevski zbor od Sv. Ivana izreka svoji pevkici Milici Čač iskreno in občutno sožalje ob težki izgubi drage mame.

Izrazom sožalja se pridružuje tudi Novi glas.

VOŠČILA

Cerkveni pevski zbor od Sv. Ivana vošči vsem župljanom vesele in blagoslovljene velikonočne praznike.

Člani in članice Slovenske Vincencijeve konference se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali pri nabirki za uboge na oljčno nedeljo: darovalcem oljk, tistim, ki so pomagali pri pripravi oljčnih vejic in jih ponujali pred cerkvami, in vsem, ki so v zamejski voščili pustili dar za revne. Vsem: Bog povrniti! Njim in ostalim dobrotnikom želimo milosti in veselja polne velikonočne praznike.

Voščilom se pridružuje Klub prijateljstva, ki vošči tudi vsem, ki se udeležujejo naših izletov in sestankov.

XXI. VELIKONOČNA RAZSTAVA V NABREŽINI

od 23. aprila do 1. maja 2000 v župnijski dvorani
v večernih urah (med 16. in 19. uro)

SODELUJEJO: nabrežinska osnovna šola Virgil Šček, srednja šola Fran Levstik s Proseka, šola iz Komna, zlasti pa nabrežinska srednja šola Igo Gruden z motiviko *Dar tvojih rok za skupno srečo v Togu*. Sodelujejo tudi znani umetniki Bogomila Doljak, Claudia Raza, Andrej Kosič in drugi iz Slovenije in daljnih krajev. Na ogled bodo še izredne slike morja, delo Wild Pisane.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so sočustvovali
z nami in počastili spomin naše mame

**SONJE STUBEL
VD. CHERSIJEVE
ŽE PRINČIČ**

Posebna zahvala msgr. Stanku Zorku in rojanskemu cerkvenemu pevskeemu zboru.

Pavel in Tanja
ter ostalo sorodstvo

Trst, Carpi, Bela peč, Ljubljana, Reka,
20. aprila 2000

Nova zlatarna

Tanja Preziosi

lastnik Davide Peric

Ul. S. Nicolò 11- Trst - tel./ fax 040 3720141

Srebrni okviri in pripomočki za urad GUERRINI
Zapestnice NOMINATION
Nakit iz srebra, zlata in belega zlata
Darila za poroko, krst in birmo!

Vse po najboljših cenah v centru Trsta

Obiščite nas!

12

ČETRTEK
20. APRILA
2000

ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA

REDNI OBČNI ZBOR ČLANOV

Zadruga kraška banka obvešča cenjene člane, da bo redni občni zbor v drugem sklicanju v nedeljo, 30. aprila 2000, s pričetkom ob 9.30, v občinski telovadnici v Zgoniku, s sledečim dnevnim redom:

- 1) poročilo Upravnega odbora, prikaz in obrazložitev obračuna z dne 31.12.1999;
- 2) poročilo Nadzornega odbora;
- 3) razprava in odobritev Obračuna, poročil in predloga o razdelitvi dobička iz leta 1999;
- 4) določitev sejnine Odbornikom in honorarja Nadzornikom;
- 5) izvolitev štirih članov Upravnega odbora.

Če se kdo ne more udeležiti občnega zbora, prosimo, da pooblasti izključno drugega člana.

VSTOP V DVORANO JE MOŽEN LE Z VABILOM.

Restavracija-Pizzeria-Hotel ★★★snc

Al Figlio
Pri Ljpi

BAZOVICA - ul. Kosovel 3,
tel. in fax 040 9220162 / 92201633

Pizzeria-Bar-Gostilna

»VETO«

NADA DEBENJAK in ERINO FABRIZI snc

zaprto ob torkih

OPČINE - Proseška ul. 35, tel. 040 211629

PO SEJI POKRAJINSKEGA TAJNIŠTVA SSK

PODTAJNIK ZA ZUNANJE ZADEVE V GORICI

PO IZIDU DEŽELNIH VOLITEV UDEJANJIMO OKVIRNI ZAKON

V ponedeljek, 17. t.m., se je sestalo pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti. Prisotni na seji so z zaskrbljenostjo ocenili porazen izid deželni volitev za levo sredino, ki bo gotovo vplival na odnose v večini, kar bo negativno vplivalo na postopek odobritve zaščitnega zakona za našo narodnostno skupnost v Italiji. Za tako stanje pa se mora naša manjšina zahvaliti zlasti levici, ki je imela na razpolago štiri leta, da bi rešila naše že nevzdržno stanje, vendar je kljub proglašanjem, ki so bila zanjo značilna v prejšnjih letih in desetletjih, v ključnih trenutkih pokazala, da ni s tem v zvezi dovolj politične volje. V ta namen se bo SSK v prihodnjih mesecih angažirala, da bo podrobneje preučila zakon 482/99 v delovni skupini strokovnjakov in v danih možnostih poiskala vse možne elemente, s katerimi bi

se naša manjšina okoristila na podlagi omenjene norme. Prisotni so nato vzeli v pretres probleme, ki so vezani na našo ožjo stvarnost. Govor je bil najprej o goriški občini, o načrtu gradnje tretjega sklopa tovarnega postajališča na Jeremitišču ter o stališčih župana v zvezi s t.i. "veliko Furlanijo". Tajništvo SSK se je s tem v zvezi soglasno izreklo v prid enotni goriški pokrajini s kulturnimi in krajevnimi specifičnostmi ter da ohrani dežela F-Jk svojo današnjo ureditev. Sekcijski tajniki so nato spregovorili o težavah slovenskih občin goriške pokrajine, in sicer Doberdoba, Sovodnje in Števerjana. Predstavnik iz Laškega pa je prisotnim predložil problem šolskih prevozov v vrtcu in šoli, saj število otrok raste iz leta v leto, kar je sicer razveseljujoče, prinaša pa tudi nove izzive.

RANIERI ZA ČEZMEJNO ZAVEZO IN "VIPAVSKO" VARIANTO 5. KORIDORJA

V torek, 11. aprila, je bil na Goriškem podtajnik na zunanjem ministrstvu Umberto Ranieri. Na srečanju s predsednikom goriške pokrajine Brandolinom je vladni predstavnik Levih demokratov povedal kar nekaj pomembnih stvari, ki se neposredno tičejo naših krajev.

Najprej velja poudariti, da je Ranieri jasno rekel, da je italijanska vlada pripravljena na uradno priznanje čezmejne zaveze, za katero se interese na obeh straneh meje zavzemajo že precej časa. V spremstvu Brandolina, ki predseduje Zavezi, je Ranieri obiskal Novo Gorico, kjer se je sestal s krajevnimi upravitelji. Tudi na tem srečanju je bilo za naše območje pomembno zagotovilo, da se vlada zavzema za varianto A petega železniškega koridorja, ki predvideva povezavo po Vipavski dolini, to pomeni, da zajema poleg Trsta tudi Gori-

ško. V drugih primerih bi namreč naša pokrajina, skupaj z novogoriško, ostala odrezana od povezav med Benetkami in Ljubljano, ki bodo v širšem pogledu tekle po Evropi od Barcelone do Kieva, s posledicami, ki si jih lahko samo predstavljamo.

V večernih urah je bil Ranieri gost v Trstu, kjer se je udeležil javnega srečanja o modernizaciji držav Srednje in Vzhodne Evrope. Tudi tam je dal zagotovilo, tokrat v zvezi z odobritvijo zaščitnega zakona za našo narodnostno skupnost, postopek katerega se je, kot znano, spet ustavil. Vladni predstavnik je povedal, da vlada v večini prava politična volja za odobritev zakona.

Dodajmo torej omenjeno izjavo tistim, ki jih že imamo v predalu, in upajmo, da bo njihova številčnost dejansko pomagala našemu zakonu.

EJ

budin

TISKARNA

GORICA

Ul. Gregorčič 23
tel. 0481 522907
fax 0481 524447

KATOLIŠKA KNJIGARNA

- knjige, revije
- vse za šolo in pisarno
- razne vrste papirja
- sakralni predmeti, sveče
- darila
- plošče, kasete
- igrače

GORICA - Travnik 25, tel. 0481 531407

DRAGULJARNA - URARNA - ZLATARNA

VIRGILIO BRATINA s.n.c.

Dolga in kvalitetna prisotnost, označujejo jo resnost, strokovnost, kompetentnost na področju trgovine.

Želimo vam veselo Veliko noč!

TRŽIČ - Corso del Popolo 28, tel. 0481 410674

SEJA KONZULTE PRI POKRAJINI

SLOVENC V LAŠKEM IN ZAŠČITNI ZAKON NAŠE MANJŠINE

Kot smo že pisali, je goriška pokrajina poskrbela za ustanovitev novega organa, in sicer konzulto, slično tisti, ki deluje na občinski ravni. Po umestitveni seji je bila prva delovna seja 15-članske konzulte v ponedeljek, 10. t.m. Na njej so predstavniki slovenskih organizacij in občin goriške pokrajine obravnavali dve glavni tematiki, t.j. zahtevo pri sprejemanju zaščitnega zakona oz. pobude za pospešitev le-tega ter problematiko Slovencev iz Laškega.

Glede prve tematike so predstavniki konzulte podprli manifestacijo, ki jo pripravlja slovenska manjšina pod pokroviteljstvom tržaške občine 6. maja v Trstu, ob tem pa so

prisotni tudi predložili, naj se predsednik goriške pokrajine Brandolin posebno zavzame za prisotnost županov, ki predstavljajo 25 občin goriške pokrajine, na majski pobudi. Prisotnost družbeno-političnih predstavnikov večinskega naroda bo namreč zgovoren dokaz uspeha ali neuspeha manifestacije, ki sta jo slovenski krovni organizaciji premestili na 6. maj prav zaradi Illyjevega predloga, da pristopi k organizaciji pobude. Tudi konzulta bo pri tem odigrala svojo vlogo in nudila potrebno pomoč in informacije tako glede Masellijevega osnutka kot glede zakona 482/99, t.j. okvirnega zakona za zaščito dvanajstih jezikovnih manjšin.

Na seji je bilo precej pozornosti namenjene slovenski skupnosti, ki živi v Laškem. Podpredsednica konzulte Bernardka Radetič, aktivna družbena in kulturna delavka v tem predelu pokrajine, je podala izčrpno sliko delovanja in problemov, s katerimi se ukvarjajo rojaki na Tržiškem na kulturnem, šolskem in družbenem področju. Najnujnejše probleme bodo skušali rešiti na srečanjih z župani oz. šolskim skrbnikom.

Nazadnje povejmo še, da se bo pokrajinska konzulta srečala 10. maja letos s konzultom, ki deluje že nekaj desetletij pod okriljem goriške občinske uprave.

PETICIJA OBČANOV SOVODENJSKE OBČINE

Stotriinšestdeset občanov sovodenske občine je podpisalo peticijo v zvezi z načrtovano rekonstrukcijo avtocestnega odseka Vileš-Gorica. V peticiji občani prosijo župana in predsednika pokrajine za čimprejšnjo informacijo o sedanji stopnji načrtovanja del in se zavzemajo za aktivno vlogo občine v postopku izdelave načrta. Prosijo nadalje, da se opravijo meritve gostote prometa in stopnje onesnaževanja okolja v sedanjih pogojih ter da se v pripravi dokumentacije za prenovu prometnice upoštevajo optimalne tehnične rešitve, da se omeji akustično onesnaževanje ter zagotovi varnost. Peticijo sta občinska svetovalec Peter Černic (SSK) in Ljubica Butkovič (Skupaj za Sovodnje) 10. t.m. izročila županu Petejanu. V petek, 14. t.m., pa je kopijo peticije prejel predsednik pokrajine Brandolin.

Urnarna - zlatarna

Od leta 1897
profesionalnost
v tradiciji

Šuligoj

GORICA - Ul. Carducci 49, tel. 0481 535657

GRAFICA GORIZIANA S.N.C.

TISKARNA - OFFSET

GRAFICA GORIZIANA

GORICA - Ul. Gregorčič 18, tel. 0481 22116 - fax 0481 22079

PEKARNA - SLAŠČIČARNA

VIATORI

Vse, kar potrebujete za vsakdanjo oskrbo, in vse, kar si želite ob raznih pogostitvah ter svečanostih družinskega in društvenega značaja, lahko dobite v največji izbiri v naših goriških prodajalnah.

GORICA - Tel. 0481 520905

Specializirana
veletrgovina
... z odličnimi
mesečnimi
ponudbami.
Pričakujemo vas
v Mošu pri Gorici.

POPOLDAN POSVEČEN SNAGI OKOLJA

EKOLOŠKI DAN V ŠTEVERJANU

MARJAN DRUFOVKA

V današnji družbi, v vsakodnevem frenetičnem življenju se vsak posameznik redno sooča s problemom odlaganja smeti, trdih odpadkov. Če bomo nadaljevali po poti proizvajanja na tone in tone smeti dnevno, bo ogrožena udobnost našega življenja na tem vedno bolj nasičenem svetu. Če si pošteno pogledamo v oči, se bomo zavedeli, da je za vse to kriv sam človek, saj razvoj pušča za sabo tudi črno liso. Najhujše je, da pogosto ne jemljemo v po-

štev smetnjakov in smetišč, ki nam jih dajajo na razpolago javne ustanove, ali nabilnikov, ampak se znebimo odpadkov na najlažji, a tudi najbolj nesramen način: vržemo jih kar na tla. Rekli boste, da je vse to odvisno od kulture posameznika, od njegove ljubezni do narave in sebe. Že res, in vendar se vse to še vedno dogaja in vsak dan ponavlja. V velikih mestih ali ob visoko prevoženih cestah se snažni odstotek niža, medtem ko se slednji precej viša na vasi, kjer je človeška prisotnost manjša ali

celo nična. In tako smo vedno bolj priče pobudam, ki spodbujajo ekologijo, snago okolja, v katerem živimo.

V soboto, 15. aprila, je potekala v celotni števerjanski občini ekološka akcija na pobudo občinske uprave in v sodelovanju z lovskimi družinami iz Števerjana in z Jazbin, z občinsko civilno zaščito, društva Sedej in Briški grič ter z osnovno šolo Alojz Gradnik. Smisel pobude je bil v glavnih obrisih obrazložen v začetnem odstavku, saj se samo tisti, ki požrtvovalno čisti okolje, lahko zaveda, koliko časa in truda je potrebno vložiti v to sicer nepotrebno delo. Upoštevajoč teritorialno razsežnost števerjanske občine, je bilo nabranih sorazmerno malo vreč odpadkov, precej železovine, a vendar so lahko udeleženci razve-

drilnega popoldneva uživali sončno lepoto čiste narave in se peš sprehajali po števerjanskem griču. Ob koncu so se zbrali v lovski sobi na Križišču, kjer so jih pogostile števerjanske gostilne Koršič, Vogrič, Dvor in Luka z narezkom, pijačo pa so ponudili zasebniki. Priložnost je bila tudi za pogovor, izmenjavo različnih pogledov na zaščito in nego okolja.

Morda je bila pobuda le kapljica v morju; in vendar je lahko vsaj pripomogla k temu, da bomo odslej drugače gledali na pereči problem odlaganja smeti.

Naj še povemo, da se občinska uprava iz Števerjana zahvaljuje udeležencem akcije, darovalcem in vsem, ki so pripomogli k temu, da je pobuda tako lepo uspela.

DESPAR

KOMALI S.r.l.

VOŠČI VSEM KLIENTOM BLAGOSLOVLJENE
VELIKONOČNE PRAZNIKE!

GORICA - Ul. Don Bosco 169, tel. 0481 533093

DESPAR

MEDITATIVNI RECITAL ECCE HOMO V ŠTEVERJANU

GLOBOKO DOŽIVETJE

IVA KORŠIČ

Na oljčno nedeljo popoldne so števerjansko cerkev tiho napolnili domačini pa tudi goriški rojaki. V božji hram so jih povabili župnija sv. Florjana, domače društvo F. B. Sedej in Združenje cerkvenih pevskih zborov, da bi se prav na nedeljo, ko so pri službi božji poslušali Kristusovo trpljenje, spet pogledali v premišljevanje njegove strašne poti na Golgoto in obenem se

spomnili daljne, a še zmeraj tako žive, grozljive agonije skladatelja, pevovodje, organista, učitelja, pevca Lojzeta Bratuža, svetle, nedolžne žrtve, ki mu je morilska roka črnega terorja tako rano pretrgala plemenito življenjsko razdajanje in ustvarjanje.

Pred glavnim oltarjem števerjanske cerkve so se razvrstili pevci cerkvenega zbora Sv. Jernej z Opčin z dirigentom Jankom Banom; pri orglah je bil David Lenisa. V prve klopi so sedli recitatorji, ki so obiskovali letošnji Tečaj lepe govornice v organizaciji Radijskega odra iz Trsta. Za konec le-tega sta Matejka Peterlin in Jože Faganel pripravila venec poezije - *Križev pot* goriške pesnice Ljubke Šorli (pred kratkim je izšel italijanski prevod, slovenski izvirnik je izdala Goriška Mohorjeva družba aprila 1994) -, proze - novela Borisa Pahorja *Rože za gobavca* - in cerkvenih skladb v glavnem Lojzeta Bratuža na besedilo žene Ljubke. Preden sta si beseda in pesem segli v roke, je domači župnik Anton Lazar spomnil prisotne, da je bila tenkočutna pesnica Šorlijeva vezana na števerjansko vas tudi zaradi službenih obveznosti in da je temu briškemu kraju posvetila pesem. Peterlinova je nato prebrala občuten uvod v recital in v njem osvetlila kratkotrajno zakonsko srečo,

ki je združila dva tako globoko čuteca človeka, in se spoštljivo dotaknila pesničinega trpljenja ob kruti usodi, ki ji je odvzela moža, in njene trnjeve poti, ki je dosegla vrh z mučenjem v tržaškem zaporu leta 1943. Pesnica je ta bridki veliki petek, posejan z neizmerno bolečino, nosila v sebi in ga vdano prenašala kot skrivnost, ki ji jo je Bog naložil, dokler je ni poklical k sebi.

Ko so v tišini kot zvonko čisti kristali odmevali izbrani, vsebinsko bogati stih o skrivnosti Kristusovega in človeškega trpljenja, se prepletali s pretresljivim opisom mučenjskega umiranja Lojzeta Bratuža in se skladno ujemale z ubranim izvajanjem pevcev, je poslušalcem silila solza v oči in bridka žalost je legla na srce. Toda, ko se je ob sklepu nedeljskega doživetja utrnula upa polna pesem *Po zelenih tihih poljanah...*, ki se je porodila iz rahločutnih duš Šorlijeve in Bratuža, je ob njej zasijala vstajenjska luč, ki je dokončno premagala temo groba in neusmiljeno smrt. Misel je tedaj splavala nad cerkveni lok in dalje v brezmejne višave, tja, kjer se večne Velike noči veseli naša draga pesnica z ljubljenim možem in od koder je gotovo spremljala s svojim blagim nasmehom nedeljski nadvse doživeti Križev pot.

SLAVJE V STOLNICI

SPOMIN NA GORIŠKE GROFE

Poleg bližajoče se tisočletnice prve omembe Gorice in Solkana proslavljamo letos tudi 500-letnico smrti zadnjega goriškega grofa Lenarta (Leonharda), ki je umrl 12. aprila 1500. Kot znano, Lenart ni imel potomcev, zato so goriško grofijo podedovali Habsburžani, ki so ohranili naslov goriških grofov. V spomin na grofovsko rodbino, zlasti na grofa Lenarta, je bilo 12. aprila t.m. ob 19. uri evharistično

slavje v goriški stolnici ob so-maševanju župnika msgr. Sergia Ambrosija in solkanskega župnika msgr. Vinka Paljka ter drugih duhovnikov. Poleg mestnih oblasti so se spominskega obreda udeležili številni Goričani. Bogoslužje je spremljal pevski zbor Sant' Ignazio pod vodstvom Stanka Jericija. Msgr. Paljk je med drugim povedal v slovenščini in italijanščini misel zgodovinarja Sergia Tavana, da z izgubo oblasti je propadla tudi rodbina, tako "kot ugasne luč, ki ji zmanjka olja". Tako slavje so prirejali v Gorici še 200 let po Lenartovi smrti.

RAZSTAVA V ŠTANDREŽU

V PRETEKLOST SEGA NAŠ POGLED

To je naslov razstave fotografij prof. Slavka Bratine, ki so jo v sredo, 12. t.m., odprli v spodnjih prostorih župnijskega doma Anton Gregorčič v Štandrežu.

Prof. Bratina je na razstavi pokazal 40 barvnih fotografij, ki so bile zvečine uglašene na motive iz narave, bilo pa je tudi več posnetkov Marijinih svetišč v Sloveniji. Med fotografijami so bile razstavljene tudi tiste, na katerih so gledalci prepoznali primorske ustvarjalce, in nekaj fotografij s papeževskega obiska v Sloveniji. Ljubiteljskega fotografa in njegova dela je predstavil dr. Damijan Paulin, nakar je spregovoril tudi avtor sam, ki je med drugim omenil, da prav letos poteka 50 let, odkar se je začel ukvarjati s fotografijo. Že na otvoritvi je veliko ljudi spraševalo avtorja po podrobnostih; v naslednjih dneh pa si je razstavo ogledalo še veliko obiskovalcev.

SVET FOTOGRAFIJE

JUBILEJ SKUPINE 75

Sredi prejšnjega tedna je slovenski fotoklub Skupina 75, v katerem se srečujejo goriški ljubitelji fotografije pod mentorstvom priznanih slovenskih fotografov, kot sta na primer Milenko Pegan in Rafael Podobnik, predstavil monografijo z lastnim 25-letnim življenjepisom in reprodukcijami fotografij svojih članov. Ob tej priložnosti je pozdravil predsednik fotokluba Silvan Pittoli, zapel je deklški pevski zbor Danica z Vrha, o publikaciji in dosežkih domačih fotografov pa sta spregovorila oblikovalec Bojan Maraž in časnikar Igor Devetak. Mojstroma Peganu in Podobniku so hvaležni člani Skupine 75 podelili priznanji. Za konec še spoznanje, ki ga je naglasil Maraž, da fotografije lepo uspevajo Primorcem tudi zato, ker so zapisani svetlobi.

Gostilna «FRANC» Pri Francetu

Pristna domača kuhinja
Zaprto ob nedeljah

SOVODNJE OB SOČI - Prvomajska 86, tel. 0481 882038

GOSTILNA KORŠIČ

Zaprto ob torkih in sredah

ŠTEVERJAN - Sovenca 7, tel. 0481 884248

GOSTILNA PAOLA

Sonja Ščukovt

želi veselja polne
velikonočne praznike!

ŠTANDREŽ - Ul. Monte Sabotino 20, tel. 0481 523134

RESTAVRACIJA NANUT

Zaprto ob sobotah in nedeljah

ŠTANDREŽ - Ul. Trieste 118, tel. 0481 21168

GOSTILNA »Pri Mirotu« (Da Miro)

Zaprto ob torkih

SOVODNJE OB SOČI, tel. 0481 882017

GOSTILNA VID PRIMOŽIČ

pri Pavlinu

Zaprto ob petkih

GORICA - Drevored 20. septembra 138, tel. 0481 82117

TRGOVINA JESTVIN

Maraž - Škarabot

Gorica, Placuta 13

PHOTO LABORATORIO

PHOTO LABORATORIO
lastnik: Carlo Selauzero
34170 Gorica • Ul. Locchi 2
Tel. 0481 535165

VALENTINUZZI JESTVINE

najboljše cene,
najboljše ponudbe,
visoka kakovost

GORICA - Trg De Amicis 9
tel. 0481 533194

Tutti di MARKET

Emilio Povšič

GORICA - Tržaška ul. 261
0481 21193

GOSTILNA SIRK

PRI LOVCU

SUBIDA - PLEŠIVO, tel. 0481 60531

V središču Gorice nasproti Katoliške knjigarne

URARNA IN ZLATARNA

Lo Scrigno

GORICA - ul. Arcivescovado 3 in 7, tel. 0481 534633
TRŽIČ (prodajalna) - Trg Cavour 7, tel. in fax 0481 411289

MARKET S. ANDREA - ŠTANDREŽ

VOŠČI VSEM CENJENIM ODJEMALCEM
VELIKONOČNEGA VESELJA POLNE PRAZNIKE

ŠTANDREŽ - Ul. S. Michele 184

Trattoria Gostilna
1870 - 1990
Devetak
di Devetak Agostino & C. s.n.c.

Zaprto v ponedeljek in torek

Želimo vam
blagoslovljeno
Veliko noč!

VRH SV. MIHAELA 48 (Sovodnje ob Soči), tel. 0481 882005

"POKLICI, KI IZGINJAJO"

KOŠAR V OSNOVNI ŠOLI V PEVMI

V okviru učnega projekta *Poklici, ki izginjajo* (ali Stari poklici), smo v sredo, 5. aprila, gostili na šoli J. Abrama v Pevmi košarja, domačina Florijana Vogriča.

Radovedni učenci so se zbrali v učilnici 1. razreda in z zanimanjem zrlji v gospoda Florijana, ki je s seboj prinesel klešče, kombinirane klešče, šilo, leseno kladivo, fovč, vrč z vodo, olupljene bekove vejice in debelejše palčke. Dno koša je gospod Florijan pripravil že doma, saj smo ugotovili, da je izdelava le-tega prav zahtevna. Izvedeli smo, da so koši, pleteni iz olupljenih vejic, lažji kot pa tisti, ki so narejeni iz neolupljenih; razlikujejo se tudi po barvi, prvi so bele, drugi rjavkaste barve.

Paličice in vejice je mojster že prej namočil v vodi, da so se omehčale. Palčkam, ki dajejo oporo košu, pravimo rebra; prav skozi ta moramo vpeljati bekove vejice, ki morajo biti vse enake debeline in dolžine. Približno 200 jih je uporabil za košaro, ki jo je izdelal v šoli. Osuplo so otroci zrlji, kako so iz dna zrastle dolgi žarki in že se je širilo sonce v njegovih spretnih rokah, za njim pajek z dolgimi nogami, kasneje cvetica in glej, kot bi začaral, je v njegovih rokah v približno eni uri in pol nastala lepa košara. Večji koši zahtevajo kar po 3 ure dela, je povedal gospod Vogrič, ki jih je spletel že več kot 1000. Povedal nam je, da je začel izdelovati tudi velike koše iz ko-

stanjevih vejic, ki so močnejše in trdnjše. Ob koncu je košarico, ki nam jo je daroval, še lepo ostrigel in ji pripravil lep ročaj. Košar gospod Florijan plete koše že 50 let. Prvi koš je naredil pri 14 letih. Spretnosti se je naučil od očeta, ta pa od beneških košarjev, ki so hodili v Števerjan kupovat beke. Sicer pa so, kot se obrnikom (rokodelcem) spodobi, beneški košarji bili zelo ljubosumni na svojo

stroko in niso hoteli svojega dela razkazovati tujim očem. Očetu gospoda Florijana je uspelo navezati prijateljstvo z enim od beneških košarjev in šele nato mu je le-ta razkril skrivnosti lepege in spretnega izdelovanja košev.

Gospodu Florijanu Vogriču se učenci in učitelji najlepše zahvaljujemo in želimo nadaljnjih uspehov v lepi obrti košarstva.

15
ČETRTEK
20. APRILA
2000

RESTAVRACIJA

Vogrič

vošči svojim obiskovalcem
v zamejstvu in matični
domovini blagoslovljene
velikonočne praznike!

ŠTEVERJAN
Klanec 23
tel. 0481 884095
Zaprto ob torkih
in sredah

GOSTILNA

FRANC PODVERŠIČ

GORICA, ul. Brigata Pavia 61,
tel. 0481 530518

Roman bar

Roman Cotič

vošči vsem blagoslovljene praznike

GORICA - Travnik, vogal ul. Roma in ul. Oberdan

Gradbeno podjetje

Hlede Alojz Doan

ŠTEVERJAN - Dvor 13, tel. 0481 884015

MEHANIČNI PRIBOR

DANIELA PUJA

GORICA - Ul. Terza armata 183/b
Tel. in fax 0481 520250

IZDELKI IZ KOVANEGA ŽELEZA - VRATA - OGRAJE

RADISLAV LEOPOLI

GORICA - Ul. Brigata Pavia 46, tel. 0481 531941

TEKNOMEČ

pisarniški stroji
OLYMPIA - OLIVETTI
pisarniška oprema - telefax RICOH
fotokopirni stroji
RICOH - MITA - CANON
blagajne SUPREMA

34170 GORICA - Corso Italia 76, tel. in fax 0481 81032

ZAMEJSKI PETOŠOLCI NA IZLETU V SLOVENIJI

LJUBLJANA, LUTKE IN ŠE KAJ

Pomladanski dež je spremljal zamejske petošolce iz doberdobskega in goriškega ravnateljstva ter vrstnike iz špestrske šole, ki so se z učitelji v sredo, 12. t.m., odpeljali v Ljubljano. Kot že nekaj let jim je Zavod republike Slovenije za šolstvo omogočil enodnevni izlet v našo lepo domovino.

Program je izdelalo Primorsko dramsko gledališče oz. Goriški vrtljak, za katerega skrbi režiser Emil Aberšek. Prav on in prof. Andreja Duhovnik, pedagoška svetovalka za slovenske šole v Italiji, sta vodila "male maturante" na tem kratkem potovanju. Ob prihodu v Ljubljano je o-

troke v Lutkovnem gledališču Ljubljana pričakal pisatelj in dramatik Peter Božič, ki jim je v imenu ljubljanske županije prinesel pozdrave mesta Ljubljana. Dramaturg Matjaž Laboda jim je predstavil zgodovino lutk in pokazal najmanjšo (9 cm) in največjo (3 m) lutko. Lutkarji pa so našim učencem odigrali predstavo B. A. Novaka *Viteški turnir v Šiški*. Uprizoritev je očarala male gledalce, ki so po skoku v pravljnični svet odšli na ogled Stare Ljubljane s kratkim postankom ob Robbovem vodnjaku, Prešernovem spomeniku, Tromostovju... Nato so se podali na Vrhniko in se v Cankarjevi rojstni hiši s pomočjo njegovih izpovednih črtic seznanili z njegovim bridkim otroštvom in ne ravno naklonjenim odnosom do šole. Popoldan je bil namenjen ogledu čudovite Postojnske jame, njenih skrivnosti in "prebivalca" - človeške ribice.

Učenci so se pod večer, zadovoljni z enodnevni izletom, vrnili v objem staršev.

IK

OBISK KULTURNEGA DOMA IN RIŽARNE

GORIŠKI SREDNJEŠOLCI V TRSTU

V petek, 14. t. m., so dijaki, ki bodo letos zapustili goriško srednjo šolo Ivan Trinko, doživeli poseben dan. S profesorji so se z avtobusi pripeljali v Trst in si tam ogledali domovanje naše zamejske gledališke hiše. V Kulturnem domu jih je sprejel ravnatelj in umetniški vodja SSG Marko Sosič, organizatorica, ki skrbi za stike z občinstvom, dr. Valentina Repini, pa jih je pospremila po prostorih kulturnega hrama, od katerih sta brez dvoma najbolj privlačna oder in zaodrje, ki razkriva zakulisna čuda in tehnične

naprave, s katerimi zadobijo predstave poseben ton. Na odru Kulturnega doma bo v kratkem zaživela zgodba Anne Frank in zato je bilo prizorišče že primerno opremljeno.

Po obveznem postanku v pizzerii so se popoldne dijaki soočili s tragično usodo ljudi različnih narodnosti, ki jih je kruta roka pahnila v Rižarno, uničevalno taborišče na italijanskih tleh. Kraj trpljenja je postal zgodovinski prostor spomina in opomina za vse, da bi se take grozote ne ponovile nikdar več.

IK

KRASNO DOŽIVETJE

ROMANJE V RIM

Isabel, Chiara, Tanja, Tjaša, Stefano, Matija, Sara in Caterina so nam poslali prijetno poročilo z jubilejnega romanja, ki ga radi objavljamo.

V petek, 7. aprila, smo se nekateri štandreski birmanci zbrali na trgu pred vaško cerkvijo in se s kombijem odpeljali do Červinjana. Tam smo se pridružili še drugim romarjem iz raznih župnij. Bilo nas je okrog štiristo. S posebnim vlakom smo se odpeljali v Rim. Vso noč smo se vozili in se zabavali. V zgodnjih jutranjih urah smo se udeležili maše v cerkvi sv. Petra. Ogledali smo si tudi vatikanske muzeje in druge bazilike (sv. Janez v Lateranu, Marija Snežna). Posebno smo bili veseli srečanja s sv. očetom. Nekaj časa nam je vseeno ostalo, da smo se lahko pozabavali, si kupili spominčke in sladoled.

K tej za nas novi izkušnji nas je povabil naš župnik. Rad bi se mu zahvalili za krasno doživetje. Prosimo ga tudi, naj še kdaj pomisli na nas.

V KC LOJZE BRATUŽ

18. GLASBENI NATEČAJ MARCOSIG

V ponedeljek, 24. aprila, se bo pričel ob 10. uri v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici 18. Mednarodni natečaj Alpe Jadran Alfredo in Vanda Marcosig, ki je namenjen mladim violinistom, in že osmi istoimenski natečaj za študente violončela. Natečaj za mlade violončeliste bo dobro obiskan, saj se ga bo udeležilo kar 99 tekmovalcev (32 violončelistov in 67 violinistov) iz F-Jk, Veneta, Trentina-Gornjega Poadižja, Lombardije, Koroške, Štajerske in s Solnograškega, iz Slovenije in Hrvaške. Tekmovanje bo razdeljeno na štiri starostne kategorije. Komisiji bo predsedovala prof. Margit Spirk, ki ji bodo pomagali profesorji Alessandro Molin, Carlo Lazzari, Pomolo Gessi, Helfrid Fister, Hildegund Posch, Harald Herzl, Dejan Bravnica, Ciril Škerjanec, Valter Despalj in Vinko Farris. Sklepna prireditev bo 30. aprila ob 17. uri v centru Bratuž.

TRGOVINA
IL BOTTONE
Nadja Sošol
velika izbira
spodnjega perila,
nogavic in pižam
GORICA - Travnik 26

PRODAJA IN
POPRAVILA KOLES
ELIA ČUK s.n.c.
Cefarin R. & Saksida A.
GORICA - Trg Cavour 9
Tel. 0481 535019

Veselo Veliko
noč želi
TRGOVINA
Meri Kosič
Velika izbira torbic,
dežnikov in raznovrstnih
kvalitetnih izdelkov
GORICA - Raštel 23, tel. 0481 33790

NARDIN VOJKO
ZASTOPNIK
FORST
laško pivo
ŠTANDREŽ - Ul. S. Michele 324, tel. 0481 21065, fax 0481 522410

JANKO BOHAK O RAZVAJENIH OTROCIH

IZBIRAJTE OZKO IN STRMO POT!

DANIJEL DEVETAK

Odbor staršev goriških osnovnih šol je organiziral v veži OŠ Oton Župančič v ulici Brolo 7. t.m. predavanje, posvečeno staršem, vzgojiteljem in vsem, ki jim je obnašanje otrok vsakdanji izziv. O svetu razvajenega otroka je govoril psihoterapevt in sam družinski oče mag. Janko Bohak. Tema je pač taka, da ji ni mogoče priti do dna v enem samem večeru, verjetno tudi ne v nekaj letih študija. Vsak otrok je namreč enkrat in neponovljiv, prav tako kot vsak oče ali mati. Številni prisotni pa so lahko le dobili nekaj modrih napotkov, s katerimi lahko učinkoviteje in zavestneje tkejo svojo osebnostno zgodbo, ki je vezana na zgodbo otroka.

sto pot - to je enako preprosto kot težavno."

Zakaj starši razvajajo otroke? Razlogi so lahko tudi podzavestni. Lahko popuščajo zaradi občutkov krivde, ker otroke zanemarjajo; lahko so popustljivi zaradi lastne negotovosti in šibkosti; lahko se vrtijo okrog lastnega nepotesenega otroštva ("Njim naj se bolje godi, kot se je meni..."); lahko posnemajo duha časa; oče in mati se lahko borita za naklonjenost otrok ali sta z njimi prezahtevna... Hudo je zlasti to, da je razvajenec svoj čas užil preveč udobja in dobil premalo spodbud. Zasuk je bil z odvečnim, prikrajšan pa za doživetja osebnega uspeha. Razvajenost se tudi kasneje prerase najprej tako, da si jo priznamo. Nato je pomembno sprejemati odgovornost

FOTO BUMBACA

Glavna posledica razvajenosti je po besedah štajerskega strokovnjaka prav ta, da človek ne dobi potrebne orientacije v življenju in ostane nesposoben biti z njim zadovoljen. "Razvajanje ni v tem, da nudimo otroku preveč ljubezni... Odločilnega pomena pri razvajanju je to, da otroka prikrajšamo za možnosti učenja, se pravi, da ga vzgajamo zaščitniško in mu onemogočimo, da bi se učil in zbiral tiste izkušnje, ki ga bodo uspobile za odraslo življenje." Razvajenci imajo strah pred prihodnostjo, v kasnejšem življenju se pustijo usmerjati lastnim željam, ki imajo to napako, da se razbijejo ob življenjski stvarnosti. Razočaranja nad svetom, ki se ne vrti okrog njih, jih blokira v nadaljnjem osebnostnem razvoju. Postajajo sicer starejši, a zato ne bolj zreli; iz svojih napak se ničesar ne znajo naučiti. Življenjske naloge, težave in odločitve doživljajo kot izredno krute in trde, problemom se umikajo, za neuspehe se izgovarjajo in iz frustracij se porajata jeza in nesposobnost graditi mirno sožitje z ljudmi. Ostali bodo psihosocialno in čustveno pohabljeni, ne bodo zaupali sami sebi, bodo nesposobni samostojnosti, zasvojeni s starši, pasivni in nepripravljeni kljubovati izzivom odraslega življenja. Starši, ki umikajo otrokom vsak kamen s poti, ki jih hočejo obvarovati težav, stisk in razočaranj, jih obdajajo z obzidjem pretirane skrbi in tako prelomijo njihove zdrave poganke v samostojnost. "Kdor resnično ljubi svoje otroke," je rekel mag. Bohak, "jim pusti pro-

za svoje življenje. Kdor se ne izmika izzivom, bo okusil, da je življenje neprimerno bolj pestro in zadovoljujoče kot udobno vegetiranje.

Običajna vzgoja staršev danes ni pretrda ali premehka, ampak mešanica obeh - trdote in razvajanja. Najpogosteje gre prav za materialno razvajanje ob raznih oblikah čustvene trdote in prikrajšanja. Prav iz tega izhaja nezmožnost orientacije otrok: kaj je kdaj dovoljeno in kaj ne? Pomembno je otroku nuditi možnosti, da se sam uči. Treba mu je biti ob strani, mu postavljati količke, zlasti pa je merilo starševske presoje ljubezen do otroka. Receptov torej ni. Ni modro se razburjati in jeziti. Važno je ohranjati pogovor in spodbujati pozitivne izkušnje uspeha in skupnosti, ki več pomenijo kot besede. Če otrok ve, da lahko doživi uspeh, se bo z večjo lahkoto zanj žrtvoval, samoodpovedoval. V tem imajo pomembno vlogo trudi družbene ustanove (skavti, šola, šport...).

Da vzgoja otrok ni lahka zadeva, so dokazala tudi vprašanja, s katerimi so prisotni obsuli gosta. Vzgoja se začne prvi dan življenja; to je pot od načela užitka do načela stvarnosti. "Starši smo na odru. Otroci so odlični opazovalci. Bodimo to, kar smo! Idealnih staršev ni in gorje, če bi bili!" Gre za to, ali starši izberejo gladko in široko cesto ali strmo in ozko pot. Zdrava pamet, zlata sredina in osebnostna izkušnja so lahko bolj koristne kot hladne teorije iz knjig. "Sicer je življenje samo dober vzgojitelj..."

OBVESTILA

VSİ GORIŠKI Slovenci so vabljeni na vstajensko slavje, ki bo v stolnici v nedeljo, 23. aprila, ob 6.30. Procesijo in mašo bo prvič vodil novi nadškof.

POTOVANJE Z Novim glasom v Bolgarijo od 8. do 15. junija. Potovanje z letalom in avtobusom bo obsegalo ogled Sofije, Plovdiva, Burgasa, Varne, drugih mest in samostanov. Peljali se bomo po Dolini vrtnic do obale "zlata peski" ob Črmem morju in na severni del. Pri vpisu se plača akontacija 300.000 lir. Udeleženci morajo imeti veljavni potni list. Pohitite z vpisom!

MLADINSKI KROŽEK PD Štandrež vabi v sredo, 3. maja, ob 21. uri v malo dvorano doma A. Gregorčič na ogled diapozitivov in srečanje o podzemnem svetu Goriške. Med nami bosta člana jamarskega društva Seppenhofer Marco Meneghini in Danijel Pahor.

OBČNI ZBOR SLORI-ja bo 27. t.m. ob 20. uri v knjižnici Damir Feigel v Gorici.

SLOVENSKO PLANINSKO društvo prireja 30. t.m. avtobusni družinski izlet v Kočevje. Planinci se bodo podali na eno in pol uro dolg pohod do planinske postojanke pri Jelenovem studencu, za druge pa je predviden ogled Kočevja. Avtobus bo odpe-

ljal iz Rožne doline. Na razpolago je še nekaj mest. Prijave na sedežu društva in pri odbornikih.

TEKMOVANJE ZA najboljšo salamo bo v domu Andrej Budal v Štandrežu 29. t.m. ob 17. uri v sodelovanju s ŠD Juventina. Domače salame sprejema Lojsko Pasculin od četrta, 27., do sobote 29. aprila (do 15. ure).

DAROVİ

ZA LAČNE po svetu: Valerija Petejan Kovic s Peči 100.000 lir.

ZA MISIJON g. Ivana Štante: Lojzka Pipan Boškin 30.000 lir.

ZA MISIJON p. Kosa: N.N. iz Rupe 90.000; Katja iz Štandreža 55.000 lir.

ZA ŽUPNJIŠČE pri cerkvi sv. Ivana: družina Devetak ob krstu malega Jana 500.000 lir.

ZA CERKEV sv. Ivana: Ana Rijavec in sin Peter 150.000; Š.A. 250.000; v spomin na mamo N.N. 250.000; N.N. 2.000.000; ob krstu Boruta sorodniki 350.000 lir; v spomin na pokojne Alberta Korena, Giorgia Colomba, Cirila Terpina in Mirka Graunerja daruje K.A. 200.000 lir.

ZA CERKEV na Peči: 80-letniki 90.000; Jelka Petejan Malič 100.000 lir.

ZA CERKEV in cvetje v Gabrjah: Lojzka Pipan Boškin 110.000 lir.

PROSVETNO DRUŠTVO RUPA-PEČ

vabi na

PRAZNIK FRITALJE 2000

V ponedeljek, 24. aprila, z začetkom ob 17.30:

- nastop MePZ Srebrnič iz Deskel;
- ples z ansamblom Happy day;

v torek, 25. aprila, z začetkom ob 16.30:

- predstavitev igrice Veselo na delo;
- nastop otroških zborov: Vrh sv. Mihaela, Rupa-Peč, Štmaver, Plešivo in Števerjan;
- ples z ansamblom Zamejski kvintet;

v nedeljo, 30. aprila, z začetkom ob 16.30:

- oktet Sraka iz Štandreža;
- tekmovanje v cvrtju najboljših frtalje;
- ples z ansamblom Zamejski kvintet;

v ponedeljek, 1. maja, z začetkom ob 16.30:

- moška pevska skupina Akord iz Podgore;
- govor prof. Jožeta Pirjevca;
- veseloigra Selitev v izvedbi Prosvetnega društva Štandrež;
- ples z ansamblom Kraški kvintet

POD POKROVITELJSTVOM ZSKP

ZADRUŽNA BANKA DOBERDOB IN SOVODNJE

REDNI OBČNI ZBOR ČLANOV

Redni občni zbor članov bo ob prvem sklicanju dne 28. aprila 2000 ob 13. uri na sedežu banke ter ob drugem sklicanju dne 29. aprila 2000 ob 18. uri v Kulturnem Domu v Gorici, ulica I. Brass, s sledečim dnevnim redom:

- 1) Poročilo upravnega sveta o obračunu za poslovno leto 1999;
- 2) poročilo Nadzornega odbora o obračunu za poslovno leto 1999;
- 3) odobritev bilance za poslovno leto 1999 ter namemba čistega dobička;
- 4) določitev vsote, ki jo morajo plačati novi člani z ozirom na sedanjo rezervo;
- 5) določitev sejin odbornikom;
- 6) volitve po statutu: upravni svet;
- 7) razno.

VSTOP Z VABILI

SLOVENSKO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE GORICA

Iz srca vam želimo blagoslovljeno Veliko noč 2000!

GOSERVIS d.o.o. - s.r.l.

GORICA - Ul. Roma 20, tel. 0481 537386-537020 - fax 0481 536667

INTERCONTINENTALE ORGANIZZAZIONE TURISMO

VIAGGI e TURISMO

Turistična agencija IOT, ki že vrsto let sodeluje z Novim glasom pri organizaciji potovanj, Vam želi

VESELE IN BLAGOSLOVLJENE VELIKONOČNE PRAZNIKE.

Hkrati vas obveščamo, da smo pri agenciji IOT vedno na razpolago za katerokoli željo ali potrebo.

AGENCIJA IOT - GORICA
TURISTIČNI URAD: ul. Oberdan 16, tel. 0481 533838, fax 0481 531780
URAD ZA SKUPINSKA POTOVANJA: Corso Verdi 22, tel. 0481 530900, fax 0481 530169.

Ul. Raštel 19
tel. 0481 531884

TRGOVINE OBUTVE

Ul. Raštel 7,
tel. 0481 535162

K2 - Ul. Oberdan 7,
tel. 0481 535520

OBUTVE ZA OTROKE
Ul. Raštel 8,
tel. 0481 33465

KOSIČ GORICA

VELIKONOČNO VOŠČILO SLOVENSKI DRŽAVI, VSEM SLOVENKAM IN SLOVENCEM TAKO V DOMOVINI KOT V ZAMEJSTVU IN DRUGOD PO SVETU

... in nikoli več trpljenja velikega petka slovenskemu narodu, temveč samo resničnega Vstajenja in zmage dobrega nad zlim.

Rane, ki jih je zlo prizadelo Slovincem, so še vedno odprte in kljub Vstajenju bolijo.

Daj, Bog, da bi se kmalu zacelile...

Cav. VINKO LEVSTIK,
lastnik

DIPLOMAT
Hotel ***

EURO
Restaurant

EURO DIPLOMAT HOTEL & EURO RESTAURANT
Korzo Italia 63 - 34170 GORICA, tel. 0481 82166, fax 0481 31658

V NEDELJO, 30. APRILA

ČEDAJCI NA BALOTAŽO

V nedeljo so volilni upravičenci obnovili ob 15 deželnih svetih tudi nekatere občinske oz. pokrajinske uprave. V naši deželi, ki spada med tiste z avtonomnim statutom, volitev na deželni ravni ni bilo, v pordenonski in videmski pokrajini pa je volilna preizkušnja vabila na volišča upravičence v nekaterih občinah.

Za naše bralce je seveda najbolj zanimiv izid volitev v občini Čedad, edini v videmski pokrajini. Čedajski volilni upravičenci, ki jih je nekaj več kot 10.200, so tako v petih letih že tretjič šli na volišča za obnovo občinskega sveta. Potem ko je bil pred meseci razpuščen občinski svet, župan Pascolini ni imel več večine, ki bi ga legitimirala.

Za župansko mesto se je potegovalo pet kandidatov, ki jih podpira devet list, kandidatov za občinske svetovalce

pa je 175. Med temi so tudi nekateri beneški Slovenci. Ob desnosredinski in levosredinski koaliciji je bil med kandidati za župana še predsednik pokrajinskega sveta Pelizzo z istoimensko listo, občanska lista *Ora si lavora* in socialisti. Za presenečenje je poskrbel nekdanji župan Pascolini, ki je obljubljal, da se bo ponovno kandidiral, vendar tega ni storil.

Poznavalci čedajskih političnih trendov so pred mesecem dni trdili, da predstavlja edino gotovost upravnih volitev nizka volilna udeležba, saj so politični veljaki v teh petih letih ponudili občanom res žalostno sliko političnega obračunavanja. V resnici se je volitev udeležilo 76% volilnih upravičencev (7.757), kar predstavlja odstotek več od prejšnjih občinskih volitev pred dvema letoma in odstotek več od pokrajinskih lanskega leta.

S petimi županskimi kandidati je bila predvidljiva tudi balotaža, do katere bo prišlo v nedeljo, 30. aprila. Na njej se bosta potegovala kandidat desne sredine (FI-NZ-Liga) in kandidat občanske liste *Ora si lavora*. Do zadnjega trenutka je bilo ime protikandidata desne sredine precej nejasno, saj je bila razlika med Monajem in kandidatom leve sredine Minisiniem komaj 0,8 odstotka.

Pet županskih kandidatov je prejelo: Attilio Vuga (desna sredina) 40,4%, Carlo Monai (*Ora si lavora*) 21,9%, Enrico Minisini (leva sredina: Cividale in-sieme, LD, Rinascita) 21%, Giovanni Pelizzo (Lista Pelizzo) 11,9% in Maurizio De Luca (Territorio e Sanità) 4,8%.

■ EJ

prostora. Pred oltarjem so se predstavili Mešani mladinski pevski zbor Bazovica, Ženska pevka skupina KD Prem, Oktet Prifarci iz Spodnje Idrije, MoPZ Pergula iz Sv. Petra, Moški oktet Škofije, MePZ Laetitia iz Ajdovščine in nonet Brda z Dobrovega.

■ ZA RAST TOPOLOVEGA

V Topolovem se je rodilo novo kulturno društvo z imenom Topolò-Topolove, ki si prizadeva za združitev vseh moči za kulturno-družbeno in gospodarsko rast zaselka grmiške občine in bližnjih vasi. Društvo bo delovalo ob enem za ohranitev krajevnega slovenskega jezika in domače tradicije, naravnega bogastva in drugih značilnosti vasice. Predsednik društva je Leonardo Cervellera, podpredsednica Silvia Bogdanovič, blagajnik Aldo Trusgnach, tajnica Romina Masutti. Med drugimi člani sta tudi Moreno Miorelli in Renzo Rucli.

NA OGLED V ŠPETRU

TERESA LENDARO RAZSTAVLJA V BENEŠKI GALERIJ

Beneška galerija v Špetru je postala v zadnjih letih pomembno kulturno zbirališče beneških Slovencev, ki živijo v Nadiških dolinah, tistih, ki čutijo posebno ljubezen do umetniške govorice slikarstva in kiparstva oz. ki so jim pri srcu kulturni dogodki. Pod mentorstvom dr. Donatelle Ruttar oz. Društva beneških umetnikov so omenjeni prostori gostili umetniška dela marsikaterega domačega ustvarjalca ter ga predstavili domači in širši publiki, nemalo je bilo razstav umetnikov, ki idealno spadajo v širši srednjeevropski prostor, priznanih in manj priznanih slovenskih in italijanskih ustvarjalcev.

Po predstavitvi Petričičevega slikarskega in publicističnega opusa ob Dnevu slovenske kulture so prejšnjo soboto odprli v Beneški galeriji razstavo najnovejših del slikarke Terese Lendaro. Umetnica je doma iz Barda, iz Terške doline, rodila pa se je v Argentini, čeprav gre iskati njene korenine v slovenski Benečiji; v Južni Ameriki je do študirala in začela tudi svojo umetniško pot. Razstavljal je v latinski Ameriki, v naši deželi, Avstriji in Sloveniji.

Razstavo si bodo zainteresirani lahko ogledali do 6. maja, Beneška galerija pa je odprta ob ponedeljkih in sredah od 10. do 12. ure, ob torkih, četrtkih, petkih in sobotah od 17. do 19. ure. Ob praznikih je razstavni prostor v Špetru zaprt, izjemoma pa bodo dela Terese Lendaro na ogled 25. aprila, ko bo od 17. do 19. ure v Galeriji prisotna tudi slikarka in bo na razpolago vsem tistim, ki bi jo radi spoznali in se z njo pogovorili.

ERIKA JAZBAR

SLOVENSKA PESEM NA VIDEMSKEM

Na letošnje 31. revijo slovenskih pevskih zborov Primorska poje se je vpisalo rekordno število skupin, in sicer več kot 180 zborov. Svoj doprinos so pobudi dali tudi Slovenci iz videmske pokrajine, ki z navdušenjem sodelujejo na manifestaciji. Videmsko pokrajino je na letošnji reviji zastopalo pet zborov, in sicer MePZ Pod Lipo iz Špetra, mlada skupina Beneške korenine, MoPZ Matajur iz Klenja, MePZ Rečan ter MePZ Tre valli/Tri doline, ki se je letos prvič udeležil pevske manifestacije.

Letošnja revija se je v videmski pokrajini predstavila z dvema koncertoma. O nastopu na Trbižu smo že pisali; tokrat se preselimo v Terško dolino, in sicer v cerkev sv. Florjana v Zavarh. V nedeljo, 9. t.m., se je srečalo sedem slovenskih zborov iz širšega slovenskega kulturnega

KRUHU

JURIJ PALJK

Najbrž je o Veliki noči težko pisati o kruhu, ker bi morali pisati o poticah in šarkljih, o sladkarijah in dobrotah, ki bodo na Veliko noč gotovo na naših mizah. Pa vendarle je prav kruh tisti, ki nam jasno pokaže, kakšen je naš odnos do hrane in življenja.

Kruh. Kako lepo se sliši to ime tudi danes, ko ga pri nas, hvala Bogu, nihče ni lačen! Lahko je hrustljiv, svež ali pa star, je črn in je bel, je ržen, narejen iz koruzne moke ali pa spečen iz domala vseh žitaric in še z zrnjem obdan. Kruh je lahko žemlja ali rogliček, je hlebec ali hlebec, lahko sveže diši ali pa kot zavržen kos našega življenja konča v smetnjaku. Vedno je kruh. Je maslen in z rumenjkom tik pred peko oblit in je štruca, ki je polna življenja,

ki je življenje štručka, ki jo starši prinesejo v veselje svojcev in vse soseske iz porodnišnice domov. Kruh je vedno kruh. Kruh je življenje in ravnanje s kruhom najbolj pokaže, kakšen odnos imamo do življenja.

Kako bomo lahko rekli o kom, da ima rad življenje, saj mega sebe in svoje bližnje, ljudi, če kruha ne mara, če s kruhom grdo ravna ali do kruha nima nobenega odnosa?

Le kako naj verjamemo sosedu ali pa sami sebi, če kruh zametavamo in ga nosimo v smeti?

Kruh je vedno kruh, tudi takrat, ko ga je preveč in nam na mizi ostaja. Kruh je kruh, je več, kot smo si sami pripravljeno priznati.

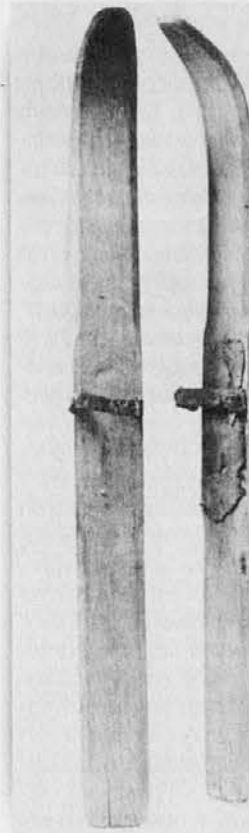
SLOVENSKI STAROSVETNI SMUČARJI

NEIZKORIŠČENO BOGASTVO

MIRAN MIHELIC

Tudi to zimo na tujem najuspešnejše predstavljena slovenska skupina starosvetnih smučarjev, IN.S.Sport. - Batagelj iz Ajdovščine, pobira najvišja priznanja, kolajne in seveda temu tudi prislužene denarne nagrade v središčih evropskega starosvetnega smučanja Švice, Avstrije in Italije. Zmagali so na 2.020 m visoki planoti Seiser Alm nad Val Gardeno in nazadnje prepričljivo še aprila v Livignu, kjer ne moremo prezreti, da se je letos v najmočnejši evropski konkurenci 15 ekip na različno tretje mesto uvrstila še ekipa Demonstratorske skupine Edmund Čibej Predmeje, za drugouvrščeno ekipo Piemonta. Prvi mož tekmujoče ekipe Marjan Batagelj je povedal, da "sedaj si ne moremo več privoščiti drugega kot naskoka na prvo mesto".

Toda tukaj bi se želeli vrniti k razmišljanjem, kako to, da zmorejo Slovenci posegati po najvišjih tekmovalnih rezultatih, ne zmorejo pa na domačih tleh organizirati takšnih prireditev, ki bi polnila blagajne turističnemu gospodarstvu s hudo izgubo. Na "alpske" prireditve vedno vabijo nekdanje svetovno znane smučarske ase itd. in delajo iz tega pravi cirkus-zasluzek. Tamkajšnji turizem je od prvih poizkusov do danes s tem "delčkom" naredil pravo zimsko-športno sezono občudovalcev starih smučarskih časov. Vsako leto so dodali po dan ali dva k širitvi programa in v teh središčih je danes cel sklop štirinajstdnevni prireditve. Celoto imenujejo *Počitnice iz starih časov*. Seveda tu ne gre le za tekovanje v starosvetni folklori, ampak se po temeljitih pripravah odvijajo tako številne kulturne kot športne prireditve, vezane na zimski smučarski čas.

Udeležujejo se tako amaterske kot profesionalne skupine. Prireditve podpirajo banke, zavarovalnice, turistična podjetja itd., skratka vsi, ki vlečejo koristi od turizma oz. od njega živijo. Tudi glede organizacije ocenjevanja, žirije in tehničnih postopkov ocenjujejo prireditve kot eno najkvalitetnejših v Evropi.

Medtem ko se doma slovensko starosvetno smučanje predstavlja le kot zabavna in skromna mešanica vaške folklore in pusta, na tujem slovenske najboljše in ambiciozne skupine že leta pobirajo najvišje nagrade, tamkajšnji turistični organizatorji pa močan zaslužek. Nastopi naših amaterskih ekip tega smučanja s profesionalnimi prijemi promovirajo Slovenijo vsaj tako dobro kot poklicni "alpinisti" in skakalci.

KOŠARKA: BEČIROVIČ MED UNIONOM IN PIVOVARNO LAŠKO

Upravni odbor košarkarskega kluba Pivovarna Laško je odločil, da bo sprožil akcijo za vrnitev Sanija Bečiroviča, igralca ljubljanske Union Olimpije, v dvorano Tri lilije v Laškem. Ljubljančani namreč niso plačali tretjega obroka odškodnine za Bečiroviča, ki je lani prestopil v vrste osemkratnega prvaka Slovenije, zato lahko v Laškem odplačajo prva dva obroka in tako pridobijo nazaj košarkarja. Bečirovič, ki ima z Unionom Olimpijo še petletno pogodbo, v Ljubljani ni zadovoljen in že išče novega delodajalca. Ali bi ob vrnitvi ostal v Laškem oz. ali bi bila to vmesna postaja v kak evropski klub, pa zaenkrat še ni znano.

KONJA MED KOLESARJI NA DIRKI V BELGIJI

Drveča konja sta bila glavna zvezdnika 62. kolesarske poklicne dirke 4. aprila od Genta do Wevelgem. Približno 20 km pred ciljem 214 km dolge dirke sta nepričakovano preskočila ogrado pašnika in se znašla v zasledovalni skupini prestrašenih kolesarjev. Eden od njih je v cestni jarek zrinil nemškega kolesarja Erika Zabela. V napol regularnih pogojih je zmagal domačin Geert Van Bondt. (ED)

ODLIČNI FANTJE OLYMPIE TERPIN

V soboto, 15. aprila, so igralci Agrarie Terpin odigrali tekmo proti fantom iz Ville Vicentine. Z zmago 3-1 so dokazali, da ohranjajo odlično formo. Prva dva seta so domačini osvojili brez večjih naporov (25-19, 25-18). V tretjem setu pa so popustili, kar so nasprotniki izkoristili. Povedli so z rezultatom, Goričani pa so jih vedno dohiteli in rezultat izenačili, vendar ga niso prehiteli. Tako so set izgubili s 25-23. V zadnjem setu pa so domačini spet prevladali in zmagali set s 25-19. Posebno pohvalo si zasluži igralec Boris Šfiligoj, ki je v tekmi naredil kar 17 točk. (MH)

In vsa oporekanja, da je danes kruh izgubil svojo hranilno vrednost, ker imamo vsega dovolj in preveč, ker lahko jemo druge stvari in nam še tiste ostajajo, se raztopijo pred pogledom na svež hlebec kruha, ki kraljuje na belem prtju na mizi. Slovesnost tihožitja hlebca kruha na mizi nam govori o lepoti življenja, o nas samih in našem odnosu do življenja, saj vsak človek pri nas nekje v sebi čuti, da je kruh več kot le vsakdanja hrana. Kruh je lep in dober in ni potrebno biti brez kruha in lakoto trpeti, da se tega zaveš. Če je našim staršem in njihovim zagotovo kruh še pomenil osnovno jedilo, včasih že kar prevečkrat neizpolnjeno željo, nam danes kruha ne manjka in morda prav zato nimamo več do kruha tistega potrebnega spoštovanja, ki si ga zasluži on in seveda mi ob njem. Kruh je sveta stvar in svetih stvari

ne mečemo stran, s svetimi stvarmi lepo ravnajmo, do njih imejmo spoštljiv odnos. Zato so naši starši košček kruha, ki je bil nenamerno padel na tla, vzeli v roke in ga poljubili, preden so ga dali ponovno na mizo ali ga odnesli domači živali, kajti kruha niso nikdar metali stran.

Kruh je sveta stvar in eden najlepših simbolov življenja; zato je več kot žalostno kruh videti v smetnjaku, saj štruca kruha v smetnjaku govori o našem življenju, ki postaja vse bolj smetnjak, v katerega vedno samo mečemo stvari in še tiste, ki so nevedne, nepotrebne in odvečne.

Kruh je sveta stvar, in to se najlepše vidi na Veliko soboto, ko matere doma pripravijo otrokom košarico, ki jo potem otroci v spremstvu staršev ali starih staršev odnesejo k velikonočnemu blagoslovu. Poleg soli je v košarici vedno kos kruha, gotovo potica in

velikonočni pirh. Kruh je v košarici gotovo in še danes vsi tisti kmetje, ki imajo doma še domače živali, po velikonočnem blagoslovu kruha in soli, odnesejo košček kruha in ščepec soli v hlev, kjer dajo blagoslovljeno jed vsaki živali. Pradavni obred, ki priča o svetosti kruha in o naravnost svetemu odnosu preprostega človeka do kruha in življenja.

Ko bomo doma pred Veliko nočjo pripravljali košarico našim malčkom, vzemimo v roke kos kruha in ga skrbno zavijmo v bel prtček in rahlo položimo v košarico. Otroci nas opazujejo in tudi sami bodo začutili, da imamo radi kruh, radi življenje. Če bo mama sama spekla kruh, pa naj bo to maslen ali črn, bo Velika noč še toliko bolj slovesna, ker bo ves dom dišal po prazniku, ki ga pečeni kruh prinaša v vsako hišo.

20. APRILA OB 21.20

PREJELI SMO

PISMO
BORISU
KOBALU

Ko je bil Vaš oče Silvij krščen in menda tudi pri njegovem pogrebu je duhovnik nosil obredno obleko, prav tako, kakršno Vi uporabljate pri svojih nastopih, ko smešite in se norčujete iz duhovnikov.

Ko je Vaš oče odraščal v Idriji, so kaplani in dekani v najhujšem fašističnem zatiranju učili otroke verouk v slovenskem jeziku. V Marijinem vrtcu za dečke in deklice pa so jih učili slovenske pesmice in igrice. Dečkom Marijinega vrtca se je pridružil tudi Vaš oče in se učil brati in pisati po slovensko. Smešno je bilo, ko je zamenjal soglasnike in jih izgovarjal po italijansko. Vendar se je z drugimi naučil brati in pisati po slovensko. Še več. Nastopal je v igrinah in smo odkrili njegov igralski talent. Ob stoletnici Gregorčičevega rojstva 15. oktobra 1944 je nastopil v igri iz teme k luči. Pozneje se je v Trstu in drugod spopolnjeval v igralski umetnosti. Kot priznani igralec je vedno spoštoval slovenske duhovnike.

Primorski duhovniki smo ohranili slovenski jezik v cerkvi in marsikom prebudili narodno zavest. Ali je prav, da se iz njih norčujete? Da sramotite to, kar je njim najsvetejše? Govorite o satiri. Rad bi Vam povedal, kdo je bil Satir. Italijanski slovar Zingarelli pravi: Satir je mitološko gozdno božanstvo, ki ima človeško podobo, kozlovska ušesa in parklje, konjski ali kozlov rep, navadno je z ninfami v družbi Bahusa. V prenesenem pomenu: razuzdan človek, bolešno pohoten, neotesan in divjaški (uomo lascivo, morbosamente lussurioso, rozzo e selvatico). Hočete biti prav to?

Pravite, da je demokracija, da hočete biti svobodni. Nas imenujete nazadnjake, mračnjake. Smo res to? Kulturo smo prejeli od Crkov in Rimljanov, ki so pred krščanstvom vedeli, kaj so duhovne vrednote. Poznali so spoštovanje, dostojnost in sramežljivost. Njihova kultura je imela vrline, ki so preprečevale, da bi posameznik ali skupnost prestopila določene meje pred drugimi. Njihove drame in tragedije vzgajajo, opozarjajo na človeške napake, jih obsojajo. Morda Vam nič ne povedo? Igrate le za kratek čas? Ne vzgajate z igrami? Moral bi kdaj tudi za Vas nastopiti Zevs in Vam poslati Hermesa, da bi podelil tudi Vam "sram in pravičnost". Pri nas se Vam "zevs" smejejo, Vas ne grajajo in s smehom odobravajo, kar delate in rečete! Se ne zavedate, da s svojimi nastopi blatite primorske duhovnike in ljudstvo, ki jim je zaupalo, ker so ohranili slovensko besedo in slovensko pesem? Blatite tudi ime svojega očeta in končno samega sebe! Vaš oče je bil rojen humorist, njemu smo se od srca smejali, ko je nastopal. Vaš "humor" pa je prostaški, pristna slika mitološkega Satira! Škoda, da je Vaš oče umrl. Prosil bi ga, naj še enkrat nastopi v igri "Iz teme k luči", da bi luč posvetil v Vašo temo!

81-LETNI JOŽKO KRAGEL
BIVŠI IDRISKI KAPLAN

SPORI OKROG VOLILNEGA SISTEMA

POLITIČNI ZASTOJ

MARJAN DROBEŽ

V Sloveniji se nadaljuje razburljivo politično obdobje. Politiki, zlasti tisti iz večjih strank, se med seboj napadajo, v svojih stališčih v časih tudi pretiravajo, s čimer ustvarjajo značilno ozračje za predvolilno obdobje. Doslej jih je spodbujalo tudi to, da je skoraj vsako njihovo izjavo vestno snemala nacionalna Tv, ki je nato podobe najbolj znanih političnih osebnosti prenesla skoraj v vsako slovensko hišo.

Nemara je politična kriza v državi že dosegla vrh, saj so njeni tvorniki in utemeljitelji domeli, da za korenito spremembo volilnega sistema zmanjkuje časa. Državni zbor še ni opravil niti prve obravnave predloga novega zakona o volitvah poslank in poslancev, pri čemer pa je težko napovedati, kdaj se bo to lahko zgodilo, saj postopek ovirajo spori in nesoglasja o velikosti, mejah in drugih značilnostih volilnih okrajev, ki bodo del omenjenega zakona. Socialdemokratska in nova združena desnosredinska politična stranka zavlačevanju seveda ogorčeno nasprotujeta, saj je država zavezana dvokrožnemu večinskemu volilnemu modelu, kot je bil sprejet na referendumu pred skoraj štirimi leti in pozneje potrjen z znano odločbo ustavnega sodišča. Nasprotniki omenjenega volilnega sistema, to pa so Združena lista socialnih demokratov, Demokratična stranka upokojencev in Slovenska nacionalna stranka, sicer priznavajo, da je sklep ustavnega sodišča potrebno spoštovati, a hkrati opozarjajo, da je sodišče sa-

mo odločilo, da je omenjeno odločbo treba udejanjiti v "razumnem roku". Kaj je pri tako zelo pomembnem vprašanju razumen rok, pa je zagotovo važno politično vprašanje, o katerem prav zato tudi ustavno sodišče ni odločilo.

V soboto, 15. aprila, popoldne, ko se je iztekel rok, v katerem je bilo mogoče v državnem zboru vložiti kandidature za mandatarja za sestavo nove vlade, sta to storili t.i. pomladni stranki, SLS in SKD Slovenska ljudska stranka ter SDS. Njun kandidat za premiera prehodne vlade, ki bi Slovenijo upravljala do naslednjih parlamentarnih volitev, ki bi lahko bile že 1. oktobra, je Andrej Bajuk, zdomec, ki se je nedavno vrnil v domovino in je zdaj usklajeval strokovnega sveta koalicije Slovenija.

Državni zbor bo moral po določitvi svojega poslovnika o mandatarju glasovati najpozneje v sedmih dneh, to je do sobote, 22. aprila, do polnoči. Če bi glasovanje bilo neuspešno, bi sledili novi poizkusi za izvolitev mandatarja. Potekali bi v t.i. treh krogih, na koncu postopkov pa bi za izvolitev mandatarja zadostala že navadna večina opredeljenih glasov poslancev. Če pa bi omenjeni poizkusi za izvolitev mandatarja bili neuspešni do ponedeljka, 8. maja, ko bo bil zadnji rok, bo predsednik države naslednjega dne, to je v torek, 9. maja, razpisal predčasne državnozborske volitve.

Naslednji dnevi, to je do 8. maja, bodo torej odločilni za razplet sedanje vladne in politične krize. Možnosti in domnev o izhodu iz težav na političnem odru je več. Prehod-

na vlada, če bo njen mandatar uspel v parlamentu, bi se ukvarjala predvsem z volilnim sistemom in s pripravljanim predlogom zakonov s področja evropske zakonodaje. Čedalje bolj očitno postaja, da bojkot volitev, ki ga je napovedal predsednik SDS Janez Janša, ne bi bil primeren za demokratično državo, ker mu nasprotujejo tudi njegovi politični in volilni zavezniki v novi desnosredinski stranki. Kar zadeva volilni sistem, je pomembna nova odločba ustavnega sodišča (poslali so jo tudi našemu časniku), s katero je razsodilo ustavnosti nekega člena v zakonu o referendumu in ljudski iniciativi. V tem dokumentu pa je ustavno sodišče tudi zapisalo, "da ne izključuje možnosti razpisa naknadnega zakonodajnega referenduma, in to ne glede na čas sprejema zakona, ki bi se nanašal na volitve v državni zbor. Pravica volilcev do naknadnega zakonodajnega referenduma z določbo 12. člena zakona o referendumu in ljudski iniciativi ni omejena."

Takšna odločitev ustavnega sodišča pomeni, da bi tudi v primeru, če bi državni zbor v okoli treh tednih, ki so mu še ostali do konca mandata, uspel sprejeti zakon o dvokrožnem večinskem volilnem sistemu, bi njegovo uveljavitev povsem legalno lahko preprečilo dvesto volilcev, ki bi se podpisali pod pobudo za razpis naknadnega zakonodajnega referenduma. Zaradi tega bi naslednje volitve, jeseni letos, nujno potekale po sedaj veljavnem proporcionalnem volilnem sistemu.

NA TV
PRIMORKA
ODDAJA
O FOJBAH

Na televiziji Primorka, ki deluje v Šempetru pri Gorici in je na Primorskem zelo gledana, bo danes, 20. aprila, z začetkom ob 21.20 daljša oddaja o pojavu tako imenovanih fojbov oziroma breznic in o žrtvah v njih.

Gre za temo, ki jo nekatere politične stranke in deli javnega mnenja v Italiji že daljše obdobje izkoriščajo za dokazovanje svoje teze, da so Slovenci genociden narod, ki je s poboji med drugo svetovno vojno in neposredno po njej poskušal iztrebiti italijanski življenj na sedanjih obmejnih območjih med Slovenijo in Italijo.

Gostja v oddaji, ki jo je pripravil naš sodelavec Marjan Drobež, bo prof. Nataša Nemeč, zgodovinarica v Goriškem muzeju, ki skupaj z zgodovinarico dr. Nevenko Troha iz Ljubljane že več let sistematično preučuje problematiko fojbov. O tem sta izvedenki zbrali veliko dokumentov, tudi iz virov oziroma arhivov pri italijanski vladi. V oddaji na televizijski postaji Primorka bo prof. Nemeč navedla med drugim dokaze o tem, da so bili žrtve fojbov tudi mnogi Slovenci iz Trsta, Gorice in drugih območij ob sedanji meddržavni meji, ter tudi civilne in vojaške osebe iz notranjosti Slovenije.

Televizija Primorka bo oddajo o fojbah in žrtvah v njih ponovila v petek, 21. aprila, ob 17.30 uri.

■ ZA IZVOLITEV ŽUPANA
AJDOVŠČINE BO POTREBEN
DRUGI KROG VOLITEV

V nedeljo, 16. t.m., so v občini Ajdovščina potekale nadomestne županske volitve, ki so jih pripravili po odstopu dosedanjega župana Kazimirja Bavca. V prvem krogu volitev je dobil največ glasov, nad 36 odstotkov, Marjan Poljšak, kandidat Nacionalne stranke dela. Na drugo mesto pa se je s 24 odstotki glasov uvrstil Alojz Krapež, kandidat skupine volivcev in nekdanji slovenski obrambni minister. V drugi krog volitev se niso uvrstili kandidati SKD, SLS in SDS Igor Česnik, Borut Koloini, kandidat ZLSD in Božidar Uršič, kandidat LDS.

Za izvolitev novega župana Ajdovščine bo torej potreben drugi krog volitev (balotaža), ki bo potekal v nedeljo, 7. maja.

■ OBČINA NOVA GORICA
BO ZGRADILA ŠTUDENTSKI
DOM V LJUBLJANI

Mestni svet občine Nova Gorica je na seji v četrtek, 13. t.m., sprejel pomemben sklep, ki ga je predlagal župan Črtomir Špacapan. Odločil je, da bo občina Nova Gorica kupila v Ljubljani večjo zgradbo ali investirala v novo poslopje, ki bi ga namenili za študentski dom mladih z območja Nove Gorice, ki študirajo v Ljubljani. Ti se namreč soočajo s težavami pri pridobivanju prebivališča oziroma morajo za stanovanja plačevati visoke najemnine. Župan je menil, da bi študentski dom lahko zgradili skupaj z občino Šempeter-Vrtojba.

V Ljubljani študira več sto študentov in študentk s širšega območja Nove Gorice, ki so sicer vključeni v Klub goriških študentov. Vanj je včlanjenih okoli 4.500 dijakov oziroma študentov.

OBVESTILA

OBISK IZ BERLINA. V petek, 21. aprila, bodo prišli na obisk v Novo Gorico slovenski izseljenci iz Berlina, ki so združeni v Slovensko kulturno-prosvetno in športno društvo Slovenije že od leta 1982. Goste bo pozdravil novogoriški župan Črtomir Špacapan, da pa bo dobrodošlica čim prijetnejša, vabijo gostitelji v petek, 21. aprila, ob 16. uri v Kulturni dom v Novi Gorici, kjer bodo gostje nastopili s svojo folklorno skupino.

GLASBENI ABONMA v veliki dvorani Kulturnega doma Nova Gorica. Deveti koncert za abonma in izven bo v torek, 25. aprila, ob 20.15. Marjana Lipovšek, mezzosopran - Antony Spiri, klavir. Enega viškov koncertne sezone nedvomno napoveduje enkrat že napovedani, sedaj pa dokončno potrjeni koncert svetovne operne dive slovenskega rodu Marjane Lipovšek.

BACHOV MARATON. Od 5. do 7. maja bo na Goriškem Bachov maraton, ki predstavlja osrednjo slovesnost, s katero se bo tudi goriška publika priključila 250-letnici smrti J. S. Bacha. Leto 2000 je namreč proglašeno kot Bachovo leto.

5. SREČANJE MLADINSKIH ODROV / NOVOGORIŠKA-GORIŠKA

DIJAKI NA ODRSKIH DESKAH

Prejšnji teden je od ponedeljka do petka potekalo 5. Srečanje mladinskih odrov. Zajelo je mlade onstran in tostran meje. Začelo se je v Kulturnem domu v Novi Gorici, končalo pa v občinskem gledališču v Trzinu. Organizatorji teh mladinskih dramskih dni so združenje A. Artisti Asociati, šolsko skrbništvo iz Gorice, občine iz Gradišča ob Soči, Gradeža, Nove Gorice, Gorice in Trzinu, projekt Ptolomej in seveda Goriška pokrajina z odborništvom za mladinska vprašanja. Gmotno je "festival" podprla goriška banka Cassa di Risparmio.

Na gledališkem tednu je sodelovalo enajst skupin, štiri s tostran in šest z onstran meje, ki so tudi letos po svoje skušale omiliti oz. zabrisati pregrade med ob meji živečima narodoma. Žal pri letošnjem gledališkem stiku ni sodelovala nobena zamejska slovenska šola; le-ta je naraven most med tukajšnjimi študenti-mejaši in najprimernejši sogovornik obeh. Dobro bi bilo, če bi se naši dijaki v prihodnje pripravili in prijavili na te kulturne dni, saj je tudi ta gledališka izkušnja pomembna za medsebojno spoznavanje, ki ostaja kljub takim pozitivnim pobudam še zmeraj precej površno in bi ga bilo treba poglobiti. Tudi gledalci študentje bi se morali naučiti spremljati ne samo svojih sošolcev, ampak prisluhniti tudi dijakom iz drugih šol, saj samo na tak način lahko odkrijejo in cenijo trud vrstnikov. Letos kot tudi lansko leto se je namreč - vsaj v Gorici - popolnila dvorana predvsem med nastopom dijakov italijanske šole, ko so bili na vrsti slovenski dijaki, je publika "usahnila". Le-to gotovo ne odraža pravega prijateljskega duha, ki bi moral vladati na taki prireditvi.

V petek, 14. t.m., je bil v občinskem gledališču v Trzinu zadnji večer "palia", ki sta

ga kot vse ostale povezovala Mara Černic in Enrico Cavalero. Na njem sta prikazala svoji gledališki stvaritvi gledališka skupina Zvonko s toliminske gimnazije in goriško učiteljske S. Slataper, nakar je sledilo nagrajevanje najbolje uvrščenih. Mlade izvajalce in občinstvo so pozdravili Walter Mramor, direktor Artisti Asociati, odbornik za mladinska vprašanja S. Buttignon, trziški odbornik za kulturo F. Del Bello in podžupan mestne občine Nova Gorica Gojmir Mozetič, ki je bil prisoten tudi na sredinem večeru v Gorici.

Žirijo so letos sestavljali predsednik Gianfranco Candia, profesionalni igralec; Paola Bonesi, dolgoletna igralka pri Contradi, sedaj svobodna umetnica; Elena Orzan iz krminskega občinskega sveta; Teja Rogelj, dramaturginja Primorskega dramskega gledališča Nova Gorica in profesorica Nadja Velušček. Prvo

nagrado je prejela srednja šola Veno Pilon iz Ajdovščine (nastopila je v sredo, 12. t.m., v KC Lojze Bratuž v Gorici), ki je predstavila izvorno besedilo Danile Zorz Odiseja, parodijo znamenitih dogodivščin junaka Odiseja, ki se nam prikaže kot mafijski gangster. Moške vloge so odigrale dijakinje, moderno Penelopo pa je z duhovitimi poudarki odigral Peter Bajnoci. Drugo nagrado in priznanje občinstva je odnesel goriški klasični licej Dante Alighieri za delo-priredbo po Aristofanu Ecclesiastuzuse.

Razen štirih izvornih vsebin so bile igre bolj ali manj izdelane priredbe ali parodije znanih besedil. Slovenski dijaki z Novogoriškega so s svojim izvajanjem pokazali zrelejši odrski pristop, ki prav gotovo izvira iz rednega zahajanja v gledališče; leto se začne že v vrtcu s pravljicami Goriškega vrtljaka. Vsekakor je vsem dijakom bila skupna neka želja po gledališkem napoju in volja do ustvarjanja.

IK

O AGENDI 2000

O MLEČNIH KVOTAH

Deželna vlada F-Jk je za nekaj dni odložila odobritev odloka o dodatni porazdelitvi 86.000 stotov mleka, ki so jih dodelili naši deželi iz dodatnega kontingenta, ki ga je Italija dodelila EZ. Za ta sklep se je odločila, ker so kmetijske stanovske organizacije, med katerimi je tudi združenje Aprolaca, a tudi Zveza neposrednih obdelovalcev in Kmečka zveza, sprejele enoten dokument, ki se zavzema za drugačen način porazdeljevanja kvot, ki bi upoštevale stvarnost malih kmetij z nekaj glavami živine. V naslednjih dneh bo zato prišlo do novih sestankov, ki naj do 2. julija, ko zapade rok za porazdelitev dodatnih kvot, omogočijo oblikovanje takega sistema porazdelitve, ki bo zadovoljil kmetovalce in rejce.

SLOVENIJA V SKUPINI RAZVITIH DRŽAV

Gouverner Banke Slovenije dr. France Arhar, ki se je vrnil s srečanja Mednarodnega denarnega sklada (IMF) in Svetovne banke v Washingtonu, je sporočil, da so predstavniki Svetovne banke Slovenijo izločili s seznama manj razvitih držav, ki od te banke prejema posojila. Zaradi visokega dohodka na prebivalca, s katerim Slovenija daleč prehitava druge države v omejeni kategoriji, bodo poiskali novo obliko sodelovanja med Svetovno banko in Slovenijo. To pomeni, da se bo Slovenija v prihodnje vključila v aktivnosti banke v skupini razvitih držav.

EVROPSKA MREŽA 2000

Pred dnevi so podpisali sporazum za pospeševanje gospodarskega in trgovskega razvoja na Balkanu. Sporazum se imenuje Evropska mreža 2000 in ima namen pospešiti rast srednjih in malih podjetij na Balkanu, ki delujejo na področju t.i. terciarnih dejavnosti. V Trstu so dogovor podpisali predstavniki trgovskih zbornic iz Trsta, z Reke, iz Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Jugoslavije in Makedonije.

Zveza neposrednih obdelovalcev iz Trsta je pred dnevi priredila v Devinu posvet o Agendi 2000 in o vlogi, ki jo bo ta evropska gospodarska strategija imela za kmetijstvo pri nas. Predavatelji so ugotavljali, da je Agenda 2000 temeljna listina ne le za kmetijstvo, ampak tudi za ostale gospodarske dejavnosti, saj obravnava možnosti strukturalnih posegov. Ta dokument uvaža nekakšno prehodno obdobje, v katerem se bo moralo tudi kmetijstvo prilagoditi sprostitvi tržišča, torej kompetitivnosti. Dejstvo pa je, da je Agenda 2000 pozorna do kmetijstva, ki deluje v skrajno neugodnih razmerah, kar gotovo velja za Kras in gorska področja. Kot vemo, ima Kras vrsto omejitev in vinkulacij ter težav ozemeljskega, okoljevarstvenega in kmetijskega značaja. Agenda 2000 pa bi prav zaradi tega lahko marsikaj dobrega prispevala k razvoju področja. Listina namreč

govori o razvoju podeželja globalno in povezuje kmetijstvo s širšim pojmom urejene podeželske krajine, zaščite okolja in celo z ovrednotenjem obrtniških dejavnosti, ki so značilne za področje. Zveza neposrednih obdelovalcev upa, da bo dežela F-Jk čimprej pripravila svoj pravilnik o razvoju podeželja, da bi tako povezali celo vrsto norm, ki obravnavajo to tematiko, a so bile doslej razpršene v različnih deželnih zakonskih. V tem smislu je utemeljeno upanje, da bo prišlo do poenostavitve postopkov pri vlaganju prošenj za prispevke.

Tržaška federacija Zveze neposrednih obdelovalcev je zbranim kmetom predstavila različne razvojne načrte za posamezne panoge, storitve in usluge, ki jih ta organizacija lahko nudi vsem, ki bi radi koristili evropska sredstva za uresničitev točno določenih razvojnih načrtov.

UGODNE RAZMERE

O JEDILNEM KOSTANJU V BRDIH

V Goriških Brdih pogosto obravnavajo nujnost pridelovanja različnih kultur, tako da to področje ne bi bilo usmerjeno zgolj v razvoj vinogradništva. Govor je o pospeševanju pridelovanja sadja in povrtnin, saj so za te kulture v Brdih izredno ugodni pogoji. Z razširitvijo sortimenta v kmetijstvu bi lahko omenili morebitno krizo v vinogradništvu in vinarstvu, ki se zaradi prenasičenosti trgov z vini in konkurence iz tujine zdi dokaj stvarna. Preusmerjanje kmetijstva se je delno že pričelo z novimi nasadi oljk, iz

katerih stiskajo izredno kakovostno olje. V Brdih si prizadevajo, da bi pridelek oljčnega olja povečali do take mere, da bi olje lahko začeli izvažati.

Pospeševanju turizma pa bi bilo namenjeno organizirano sajenje jedilnega kostanja vrste maroni, predvsem v Kožbanskem kotu ob reki Idriji. V Brdih so pred desetletji imeli veliko nasadov kostanja, ki so jih boleznimi razredčili. Zdaj bi lahko nasade obnovili oz. jih že razširili, za kar se zavzemata zlasti občinska svetnika prof. Peter Stres in Bruno Podveršič. Njun predlog so podprli tudi na nedavnem posvetovanju o turizmu v Brdih, ki so se ga udeležili tudi turistični delavci iz Koroške, Salzburga in Bavarske.

M.

NAŠA DREVESA

Pod tem naslovom sta Marjan Kotar in Robert Brus pripravila lepo knjigo, ki je izšla konec lanskega leta pri Slovenski matici v Ljubljani. Knjiga je prijetna novost za slovenski knjižni trg, saj je malo sorodnih knjig, še posebno pa takih, ki bi jih napisali domači avtorji. Ker so dela tujih strokovnjakov večkrat neustrezna za naše bralce, ker ne odgovarjajo slovenski narodi, bo knjiga o naših drevesih več kot dobrodošla.

Dendrologija je tuj izraz za veliko lepšega, ki se v slovenščini glasi drevoslovje ali nauk o drevesih in grmovju. Prav drevoslovju je posvečena knjiga, v kateri sta avtorja prvič zbrala skoraj vse samonikle (t.j. drevesa, ki niso bila umetno zasajena) drevesne vrste, ki rastejo na Slovenskem. V knjigi sta predstavila 71 drevesnih vrst. Zanimivo je vedeti, da je po avtorjevih besedah drevo "po definiciji najmanj 5 m visoka olesenela rastlina z različno izraženim debelom, ki se razveji v krošnjo šele nad zemljo." Drevesne vrste so morfološko opisane, v zapisu o vsaki vrsti pa so tudi navedene razširjenost in druge značilnosti; vsaka vrsta je tudi lepo fotografsko predstavljena.

Avtorja v uvodu pravita, da sta v knjigi poskušala združiti strokovnost s poljudnostjo in da sta knjigo namenila najprej tistim, ki se z gozdom ukvarjajo, in vsem tistim, ki bi radi drevesa na Slovenskem prepoznali in zanje vedeli tudi ustrezno ime. Knjiga bo našla veliko bralcev in prijateljev med tistimi, ki se poklicno bavijo z gozdom in lesom, še bolj prav pa bo prišla tistim, ki bi radi zvedeli o gozdu in drevesih kaj več; med njimi smo ljubitelji narave in obiskovalci gozda, ki sicer poznajo nekatere drevesne vrste, a ne vemo, kako se jim po slovensko reče.

JUP

"E-COMMERCE" IN SODOBNA PRAVNA VPRAŠANJA (3)

DAMJAN HLEDE

Rekli smo, da pojem pravne varnosti na področju elektronskega trgovanja zadeva v prvi vrsti varnost v identifikaciji subjektov, ki dajejo pravno relevantne izjave. V dobi, ki jo je zaznamovala pisna oblika, sta oddaljeni stranki navezovali pravno moč svojih izjav in zaupanje v izjave drugega na podpis, ki predstavlja enega od temeljnih sestavnih delov pisne pravne listine. Sedaj pa se v dobi interneta postavlja vprašanje, kateri je pravno relevanten kriterij subjektivnega pripisovanja izjav. Strokovnjaki se sprašujejo, ali lahko uporaba p.i.n. (personal identification number) oz. biometričnega ključa (glas, prstni odtis itd.) oz. same osebnosti zadostujejo za identifikacijo izjavitelja.

Italijanski zakonodajalec je bil na tem področju dokaj hiter in je pred mnogimi evrop-

skimi partnerji naredil jasno izbiro: z zakonom št. 59/97 in 513/97 je uvedel pravna pojma "elektronskega podpisa" ter "informatskega dokumenta". Slednji je v bistvu informatični prikaz pravno relevantnih listin, dejstev in podatkov, ki ima po zakonu isto dokazno moč, kakršno priznava zasebnim listinam člen 2702 civilnega zakonika. Elektronski oz. digitalni podpis pa je rezultat posebnega informatskega postopka (t.i. sistem dvojice asimetričnih ključev - zasebnega in javnega) za veljavnostno ugotavljanje ali šifriranje sporočil, ki omogoča njihovo tajnost (vsebinsko sporočila lahko preberejo samo pooblaščenec osebe), njihovo overitev (gotovost, da sporočilo prihaja od točno določenega subjekta) in njihovo celovitost (na podlagi katere, kdor je sporočilo poslal, ne more več zanikati dejstva, da ga je poslal). V uradnem listu št. 179 z dne 2.8.1999 je bila objavljena okrožnica upravne ustanove Aipa, ki vsebuje pravila za vpis zainteresiranih družb v posebne sezname t.i. javnih potrjevalcev, ustanov, ki bodo delovale kot depozitarji javnih ključev za elektronski podpis. S to okrožnico lahko rečemo, da je z zakonskega vidika postopek v celoti urejen.

Trgovanje prek izmenjave informatskih listin z digitalnim podpisom je za sedaj (ali bolje - takrat, ko se bo v praksi uveljavila) najvarnejša oblika elektronskega pogajanja. To pa niti zdaleč še ne pomeni rešitve vseh problemov, kajti jasno je, da večina pogodb, ki se sklepajo na internetu, po svoji naravi ne potrebuje pisne oblike, kar pomeni, da se lahko mirno in pravnomočno sklepajo brez potrebe digitalnega podpisa. To pa pomeni tudi, da se je pri teh treba posluževati drugih kriterijev za identifikacijo. Verjetno bo kmalu prišlo tudi do vizualne informatske zveze, ki bo poenostavila ta problem. Pri katerikoli tehniki za identifikacijo pa bo treba vedno upoštevati načeli samoodgovornosti in *bonae fidei* (NG 208). Nekateri identifikacijske tehnike namreč (tudi digitalni podpis) že presegajo sam pravnih pojem zastopanja: če npr. dovolim nekemu uporabo svojega zasebnega ključa ali svojega p.i.n.-a, bo izjava neposredno pravno pripisana meni: ne bo šlo ne za neposredno in ne za posredno zastopanje. Lahko že slutimo, kako velik problem bo predstavljala neavtorizirana uporaba informatskih ključev, saj nasprotna stranka, ki se je pogajala v dobri veri, računajoč na to, da se pogaja z mano, ker je prejela moj informatični ključ, bo pravno zaščiten. Jaz pa si bom moral naložiti vsa tveganja in nevarnosti, ki so odvisne od tega, da nisem dovolj zavaroval svojih informatičnih ključev.

DEŽELNA PODPORA ZA DRUŽINE Z OTROKI

Tretji člen deželne finančne zakona za leto 2000 (D.Z. št. 2 z dne 22.2.2000, objavljen v B.U.R., suppl. straord. št. 2 dne 25.2.2000) določa za družinska jedra, v katerih je vsaj eden od zakoncev italijanski državljan z vsaj enoletnim stalnim bivališčem v Italiji, sledeče denarne podpore:

- a) šest milijonov lir za vsakega otroka, ki sledi prvemu;
- b) dvanajst mesečnih za vsakega otroka, ki sledi drugemu;
- c) v primeru dvojčičnih ali večdvojčičnih porodov deset milijonov lir za vsakega otroka.

Omenjeni prispevki pristojajo otrokom, ki so se rodili po 1. januarju 2000 in katerih družinsko jedro ima letni družinski dohodek, ki je višji od minimalne penzije INPS (za leto 1999 je enaka 9.233.250 lir) in ne presega 90.000.000 lir. Mesečno za tretjega otroka bo možno v dvanajstih "obrokih" prejeti do otrokovega tretjega leta starosti. V šestdesetih dneh od vstopa v veljavo tega zakona mora deželni odbor določiti vsoto omenjene mesečnine, izdelati kriterije za ugotavljanje družinskega jedra ter za izračun letnega družinskega dohodka ter načine za dodelitev deželnih denarnih sredstev posameznim občinam, ki so pristojne za izplačilo prosilcem. V ta namen vsebuje finančni zakon denarno postavko za triletnje 2000-2002.

Brez dvoma gre za lepo darilo novim družinam. Dežela ga v zakonu utemeljuje kot sredstvo za "spodbujanje demografskega prirastka na svojem ozemlju". Zakon vsebuje tudi nekatere spremembe v zvezi z doklado za nosečnost, o kateri bomo pisali prihodnjč.

DH

SODOBNI IZZIVI ZNANOSTI

NAPREDNE BIOTEHNOLOGIJE IN TRANSGENE RASTLINE (3)

HARJET DORNIK

Kljub vsem omenjenim prednostim genskega inženirstva pa obstajajo omejitve. V rastline lahko vnašamo gene za lastnosti, ki jih določajo posamezni geni ali skupina genov, medtem ko lastnosti, katerih fiziologije in genetske osnove ne poznamo dovolj, za zdaj še ne moremo vnašati.

Transgene rastline so že močno razširjene po svetu. Po podatkih organizacije ISAAA (International Service for the Acquisition of Agri-biotech Application) je bilo v letu 1997 v tržne namene posajenih enajst milijonov hektarjev, v letu 1998 pa že 27,8 milijona hektarjev transgenih rastlin, od tega kar 74% v Združenih državah Amerike.

Svetovno tržišče transgenih rastlin strmo narašča iz leta v leto in je v letu doseglo 1,5 milijarde dolarjev. Velika biotehnoška podjetja za pridelavo semen in proizvodnjo kemikalij za kmetijstvo se intenzivno združujejo in vlagajo velika denarna sredstva v razvoj biotehnoških izdelkov. Tako lahko v svetu pričakujemo še nadaljnje strmo naraščanje uporabe transgenih rastlin.

Ljudje smo pred tako velikimi novostmi, kot je tale, vedno deljeni. V razcepu se je znašla tudi italijanska država in z njo tudi ostale zahodne države. V Italiji sta namreč dve smeri: ena zagovarja te novosti in jo močno skrbi, da ne bi izostala iz teh naprednih smeri in dobička. Druga

smer je do transgenosti bolj oprezna, poudarja njene negotove produkte, skrite nevarnosti, obubožanje biodiverzitet, naraščanje moči in bogatenje maloštevilnih multinacionalk, ki imajo v rokah te posle. Skratka, ne zakriva si oči pred posledicami, ki bi jih te transgene rastline povzročile na različnih nivojih. Če je res, da sta odredilni karakteristiki tega stoletja, po katerih bo človek sploh preživel, ekologija in kvaliteta, je moralni imperativ vsakega človeka, da tudi o tem vprašanju razmisli in se pri svojem vedenju in vplivanju na družbo odloči. V svoji svobodi lahko izbiro med reševanjem domačih starih rastlinskih sort, ki so v stoletjih selekcionirale okusne in dovolj bogate pridelke,

odličnih značilnosti, posebno dobrih vonjav, značilnih za kraje, kjer smo doma, ali med uvoženimi plodovi, običajno brez takih značilnosti, ki nagradijo že tako prebogat posameznike. Lahko podpira specifično domačih krajev, ki bo ponovno pridobila na vrednosti, ker človek vedno bolj išče domače značilnosti in okuse, in svetovljansko ponudbo brez posebne kvalitete.

Raziskovanje in transgenost gresta svojo smer. Ni nujno, da ju podpremo, če in kadar o tem nismo prepričani. Če nismo prepričani, imamo dolžnost, da ju ne podpremo in da zastavimo svoje sile, da se uveljavi to, kar verjamemo in nam bo prav tako omogočilo preživetje: v naše domače rastline, v naše tradicije, ki imajo svoj posebni čar, v kolikor nas vežejo na našo zemljo, ki ni Amerika.

KONEC

ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA

**ZADRUŽNA BANKA
DOBERDOB IN SOVODNJE**

Vesele velikonočne praznike

V različnosti je naša moč